Немачка 3,00 DEM, САД 1,25 USD, Швајцарска 2,50 CHF,
Шведска 13,00 SEK, Аустрија 20,00 ATS,
Грчка 300 GRD, Енглеска 1,00 GBP

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

8. XI 1991. ● ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ ● ГОДИНА LIII ● ЦЕНА 50 ДИН. ● БРОЈ 2080

Ђирђев

Верovали или не!

НАЈБОЉИ ЈАХАЧИ СВЕТА

КИРГИЗИ, НАРОД ИЗ СТЕПА СРЕДЊЕ АЗИЈЕ, У ПУНОМ ГАЛОПУ МОГУ СА ЗЕМЉЕ ДА ДИГНУ ЧАШУ МЛЕКА, ИСПИЈУ ЈЕ И ПРИ ТОМ НЕ ПРОСПУ НИ ЈЕДНУ ЈЕДИНУ КАП.

СТАКЛЕНИ СМУЂ

ИЗ ИНДИЈЕ ИМА ПОТПУНО ПРОЗИРНО ТЕЛО.

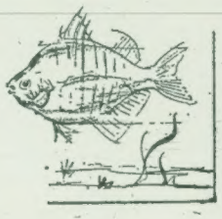

Вилем Пит Килоу (1831-1918)

ГУВЕРНЕР ЛУЈЗИЈАНЕ (САД), ПОСТАО ЈЕ УЧИТЕЉ КАДА МУ ЈЕ БИЛО 15 ГОДИНА.

ЛУКОВИ

КОЈЕ ПРАВЕ ЕСКИМИ СА СЕВЕРА КАНАДЕ ИЗРАЂЕНИ СУ ОД РОГОВА МОШУСНОГ ГОВЕЧЕТА.

СТОЛИЦА

ЈЕ СИМБОЛ ВЛАСТИ ПОГЛАВИЦА ПЛЕМЕНА КОФИС ИЗ ГАНЕ (АФРИКА). УВЕК СТОЈИ ОКРЕНУТА И ОСЛОЊЕНА О ЗИД И НА ЊОЈ СЕ НИКАД НЕ СЕДИ.

КУЋА РАНИ КА НАУР

У БРДИМА УДАЈАГИРИ У ОРИСИ (ИНДИЈА) ЈЕ НАЈВЕЋА ПАЛАТА НА СВЕТУ ПОДИГНУТА У ПЕЋИНИ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

●●● када Сунце својим доњим рубом „седне" на линију хоризонта, видимо, у ствари, фатаморгану која настаје преламањем Сунчеве светлости кроз атмосферу јер у том тренутку Сунце је већ потпуно зашло за хоризонт.

●●● једна врста пустињских пужева може у својим кућицама непрекидно да спава четири године.

●●● спољашни слој наше планете, који се назива Земљина кора, достиже, када се измери на највишим планинама, дебљину и до 40 km. У односу на величину Земље она је, у ствари, веома танка јер ако замислимо да је Земља велика као јабука, њена кора би имала исту дебљину као и кора јабуке.

●●● ако око пола литра воде загрејемо и подигнемо јој температуру за свега 0,6 степени Целзијуса, за то је потребна иста количина енергије колико и за подизање терета од 353 kg na visinu od 30 centimetara.

●●● јајашце плавог кита тежи једва 0,0007 грама. После оплодње оно у току две године нарасте у великог кита који може да достигне тежину и до 29 тона – што значи да се јајашце повећало за 30 милијарди пута.

●●● наше око у стању је да разликује око 17.000 различитих боја и њихових нијанси.

●●● Земљу настањује 1,4 милиона врста животиња и око 500.000 врста биљака. Међутим, обе бројке су само један проценат свих биљних и животињских врста које су некада постојале на нашој планети. Осталих 99 одсто је изумрло.

Илустровао: Зоран Петканић-Петко

WALT DISNEY

ПАЈА ПАТАК

ГЛЕ! НИСАМ ЗНАО ДА УМЕШ ДА ПРАВИШ РАКЕТЕ!

ЗАШТО ДА НЕ? ПРАВИО САМ ЈА РАКЕТЕ ЈОШ КАД САМ ИМАО ШЕСТ ГОДИНА!

САВ ТИ ЈЕ ВИЦ У ТАЧНИМ ПРОРАЧУНИМА!

ОДЛЕТЕЋЕ ПРАВО УВИС ТАЧНО 3.000 МЕТАРА!

И ПАШЋЕ НАТРАГ ПРАВО У МОЈУ БАШТУ!

ГЛУПОСТИ! ЗЕМЉА СЕ ОКРЕЋЕ ОКО СВОЈЕ ОСОВИНЕ СА ИСТОКА НА ЗАПАД БРЗИНОМ ОД 465,1 МЕТАРА У СЕКУНДУ!

ДОК РАКЕТА БУДЕ ЛЕТЕЛА, ТВОЈА БАШТА ЋЕ СЕ ПОМЕРИТИ И РАКЕТА ЋЕ ПАСТИ ТАЧНО У ОНО ВУРЕ НА ПРАЗНОМ ПЛАЦУ!

Distributed by King Features Syndicate

ТРИ... ДВА... ЈЕДАН... НУЛА!

ТАЧНО КРОЗ ДЕСЕТ СЕКУНДИ ПАШЋЕ НАЗАД ПРАВО У БУРЕ!

ТРАС

© 1968 Walt Disney Productions World Rights Reserved

WALT DISNEY

ХМ... ДА СЕ ОНО ЗЕМЉА НЕ ОКРЕЋЕ СА ЗАПАДА НА ИСТОК?

БАРИТОН ИЗ ЗАДИМЉЕНЕ КАФАНЕ

Никада се није знало чиме ће сликар Стева Тодоровић да изненади чаршију, није се чак устезао ни да прихвати и подиже Велимира, ванбрачног сина кнеза Михаила Обреновића

И младо и старо у старом Београду знало је чика Стеву и госпа Полу. Живели су у складном браку мада им је тешко падало што немају деце. Где год би се у чаршији појавило нешто од западњачке културе, ту су били прсти „гос'н молера", односно сликара Стеве Тодоровића. Десет година млађа супруга Полексија пратила га је у стопу.

Оснива се Народно позориште – ето гос'н Стеве, нема глумаца – хај'те Стево, ко ће да ислика „декорацију" за позориште – Стева... Стева оснива Прво београдско певачко друштво, Стева пева и даје концерте, а Корнелије Станковић прати га на клавиру...

Кућа Стеве и Полексије Тодоровић увек је била пуна гостију. Једни оду, други дођу. Све сама угледна српска имена: Чеда Мијатовић, дипломата и економиста, па Милутин Гарашанин, Абердар, Љуба Каљевић, Јошка Бошковић... Расправљало се о естетици, књижевности, филозофији. Београђани су ове скупове називали – кружок Стеве Тодоровића.

Сликар Стева Тодоровић још за живота је постао знаменитост Београда. Могао је да заради силан новац јер је за собом оставио око 700 слика, од тога око стотину портрета савременика. Али, шта вреди – он је, мање-више, све испоклањао. Да му није било госпа-Поле, зло и наопако. Једно време закупио је у хотелу „Српска круна" просторију за школу цртања. Ученици, млади људи, правили су буку па је газда повисио кирију. Стева Тодоровић није платио неколико месеци. Хотелијер му је отказао закуп а боље студије, глидер фигуре и гипсану анатомију продао на оближњој Великој пијаци да намири дуг!

Анђелу прети полиција

Гос'н Стева је потицао из угледне српске породице која је живела у Новом Саду. На жалост, родитељи му нису били богати, па га је на студије у Беч послао стриц који је држао малу пивару на Дорћолу у Београду. Док је студирао, стриц је умро и будући сликар је зарађивао за живот дајући концерте по задимљеним српским кафанама. Имао је леп баритон. На клавиру га је пратио Корнелије Станковић. Новац су делили. Спавали су где их ко прими.

Забавникова ПОЛИТИКА

ДОБРО ЈУТРО, ЈАПАНЦИ!

Јапан је једина индустријски развијена земља која два пута годишње не помера сатове и не прелази са летњег на зимско време и обратно. Странац који у Токио стигне лети убрзо ће приметити да овде свиће већ у четири изјутра, а смркава се одмах после седам увече. Резултат: становници Јапана одлазе на посао кад је сунце већ високо на небу, а враћају се кући готово по мраку.

Ових дана се у владиним установама, које изражавају различите интересе, води борба од чијег исхода зависи хоће ли се Јапан придружити осталим земљама

по питању времена. Тако се Министарство за спољну трговину залаже за прелазак на сезонско време јер би то олакшало сарадњу са иностраним фирмама и донело уштеду у електричној енергији. Министарство за пољопривреду, међутим, гледа на све то очима фармера који су навикли да устају у цик зоре и лежу са заласком сунца, па им до померања сатова није стало. Министарство просвете са своје стране такође је против сезонског времена јер се боји да ће „продужење" вечери мамити ђаке да се играју уместо да раде домаће задатке.

Владина комисија основана да размотри ово питање утврдила је на крају свог истраживања да би уштеда електричне енергије од увођења сезонског времена чинила свега 0,1 процента опште потрошње и да би се много више струје уштедело кад би се, на пример, Јапанци одрекли свог традиционалног јутарњег прања косе!

Иако је касније живео породичним животом, Стева Тодоровић никако није могао да обузда своју немирну природу. У Београд је довео чувеног глумца Бачванског, а за хоровође Првог београдског певачког друштва Даворина Јенка, Јосифа Маринковића и Стевана Мокрањца.

Највише главобоље задавали су му модели за сликање. Нико жив није хтео да се бави тим „срамотним послом". Славни сликар Ђорђе Крстић, на пример, сликајући композицију „Пад Сталаћа", био је пресретан када је наговорио Суљу Циганина да му позира као Турчин док је Сида собарица послужила за лик анђела тек пошто јој је запретила полиција!

Забрањен и билијар

Ипак, гос'н Стева је „оборио" житеље Београда идејом да се у школу уведе гимнастика. Каква гимнастика, дрекнули су Београђани! Само неколико деценија раније забрањено је чак и играње билијара „да се не дешавају туче и младост одаје бесловесничењу"! Уочи Првог светског рата председник смедеревске општине Филип Симић забранио је и лоптање у том граду. Свим првим смедеревским фудбалерима, претежно ђацима, подељено је уверење о рђавом владању јер „јуре за лоптом, деру се и газе траву на пристаништу"!

Стева Тодоровић није попуштао. Захваљујући својим везама и утицају успео је у намери па је постао и први београдски и српски наставник гимнастике!

Млади „молер" Тодоровић дошао је са студија у Београд без игде ичега. Закуцао је на врата књижевника Љубе Ненадовића који је становао у хотелу „Гранд". У соби само неколико најнеопходнијих ствари и пуно књига.

– Ти ћеш, молере, у овај кревет, а ја у овај! – каже Ненадовић задржавајући себи кревет са душеком.

Сутрадан му је Стева украо душек. Љуба се насмејао и купио себи нови.

Док се није оженио, а учинио је то тек у четрдесетим годинама, Стева Тодоровић ништа није стекао. Неколико пута ствари су му продаване „на добош" због дугова". Није се једио, напротив.

Да није било Стеве Тодоровића и његове кичице, поједине делове старог Београда могли бисмо само да замишљамо на основу казивања. Гос'н Стева је насликао и Стамбол-капију.

Добра душа, какав је иначе био, Тодоровић је приГрлио ванбрачног сина кнеза Михаила Обреновића дајући му, поред топлине дома и васпитања, и своје презиме. Дете је уписано у матичне књиге као Велимир Тодоровић. Кнез је замолио, а гос'н Стева без речи пристао.

Тодоровићева жена Полексија кћи је Матије Бана, књижевника и културног посленика Београда. Књижевно дело Бана процењује се као уметнички слабо, али он је поседовао имање на брду поред Београда које је по њему касније названо – Баново брдо.

Стева Тодоровић је много и видео и доживео. Како и не би, умро је 1925. у деведесет трећој години.

Миленко Тодоровић

Илустровао: Брана Јовановић

ШТА ЈЕ ШАРГАРЕПА?

Доскора је то било савршено јасно – шаргарепа је поврће. Међутим, од ове године она има да се сматра воћем. Тако ће бар бити у земљама Европске економске заједнице у којима више нико не сме шаргарепу да трпа у поврће или зелениш. Наиме, овакву одлуку донели су највиши пољопривредни органи ЕЗ, а све је то учињено јер ће нови назив шаргарепе омогућити Португалцима да производе и извозе слатко од шаргарепе. Јер, по европском стандарду слатко може да се прави искључиво од воћа!

●

ДАЈЕМ БАЗЕН ЗА СОБУ

У јесен прошле године између бизнисмена Конија Клименка из Лос Анђелеса и председника Градског већа града Луцка, СССР, закључен је занимљив споразум.

Украјински емигрант Кони Клименко изгубио је сваку везу са својим оцем у току Другог светског рата и успео да га пронађе тек после пуних педесет година. Радост због поновног сусрета, међутим, помутило је сазнање да 95-годишњи отац заједно са женом живи у некомфорној собици у заједничком стану.

Клименко је тада предложио градоначелнику Луцка јединствен уговор: за двособан стан који ће бити додељен његовом оцу бизнисмен се обавезао да ће о свом трошку подићи два базена за пливање.

Клименко је одржао реч. Градоначелник такође.

– То ме је задовољство коштало 10.000 долара – изјавио је ових дана Кони – али зато је Луцк за мене и буквално најдрагоценији град на свету.

В. М.

Илустровао: Ивица Кољанин

У СТВАРАЊУ АМЕРИКЕ ФРАНЦУЗ ЈЕ КРИВ ЗА СВЕ

Има свој музеј, часопис, чак је и сан многих колекционара. За пола метра те „јеж-ограде" појединци су спремни да плате и 300 долара

У школи се учи када је откривена сијалица, парна локомотива... Никада вам нико неће споменути ко је заслужан за тако важан изум – бодљикаву жицу.

Није чудо да овако говори баш Иван Круг јер он је 1970. године био један од оних који су дошли на идеју да се оснује јединствен музеј у свету. Музеј бодљикаве жице, који у месташцу Ла Крос у држави Илиноис постоји већ више од 20 година.

– Бодљикава жица, која је за нашу земљу можда важнија од низа других изума и која је одиграла исто тако значајну улогу као, рецимо, Златна грозница, сасвим је неправедно запостављена.

Ла Крос, иначе, није чак ни „родно" место бодљикаве жице. То је град Де Калб у коме се такође налази музеј „најежене" ограде. Фудбалски тим средње школе из овог места има назив „Бодљикави". То ипак није сметало грађанима Ла Кроса да своје место прогласе главним бодљикаво-жичаним градом света.

„Уврнути" победник

Историју бодљикаве жице можда је најбоље забележио брачни пар Хенри и Франсис Меккалам. У књизи „Жица која је опасала Запад" они, пре свега, наводе да слава за ту нову ограду, која је превасходно била потребна огромним пространствима Сједињених Америчких Држава, за дивно чудо не припада неком Американцу. Француз Леон Еужен Грасен-Баледан пријавио је 1860. патент нове ограде која ће, много боље од дотадашњих, штитити нечији посед. Тако је амерички патент, који је 1867. пријавио Алфонсо Даб у Њу Џерсију, каснио за француским скоро читаву деценију.

Првим бодљикавим жицама недостајао је важан детаљ. Бодља на жици није била учвршћена у подједнаким размацима па је приликом постављања ручно морала да се распоређује по затегнутом металу. Тек 1874. Џозеф Ферел Глајден, фармер из Де Калба (у његовој кући је и смештен музеј), измислио је ограду која ће, уз помоћ уврнутих жица, држати бодље на утврђеним растојањима. Под називом „победник" то је постала најбоља и најтраженија бодљикава жица у земљи.

По завршетку Грађанског рата у Америци, запад земље полако је почео да се насељава. Још кад је 1862. издат акт по коме је 160 јутара (јутро = 7838 m²) земље било на располагању свим људима који су желели да у том делу оснују своје фарме, све више породица кренуло је пут запада. Посед који су изабрали, требало је одмах и да ограде и разграниче од суседног.

Пошто није било довољно дрвета или камена, породице су се сналазиле на различите начине. Одмах се показало да живе ограде нису нимало практичне, пре свега зато што је требало да прођу године и године да неки кактус или шибље довољно израсту.

Прибегавало се жичаним оградама. Без обзира што су оне биле јефтиније од дрвених, лако су се постављале и преносиле, имале су велики недостатак. Зими би пуцале од хладноће, а лети се истезале од сунца. Уз све то, кроз жичану ограду стока је лако могла да направи пролаз и побегне на суседни посед. Ограда од бодљикаве жице била је спас.

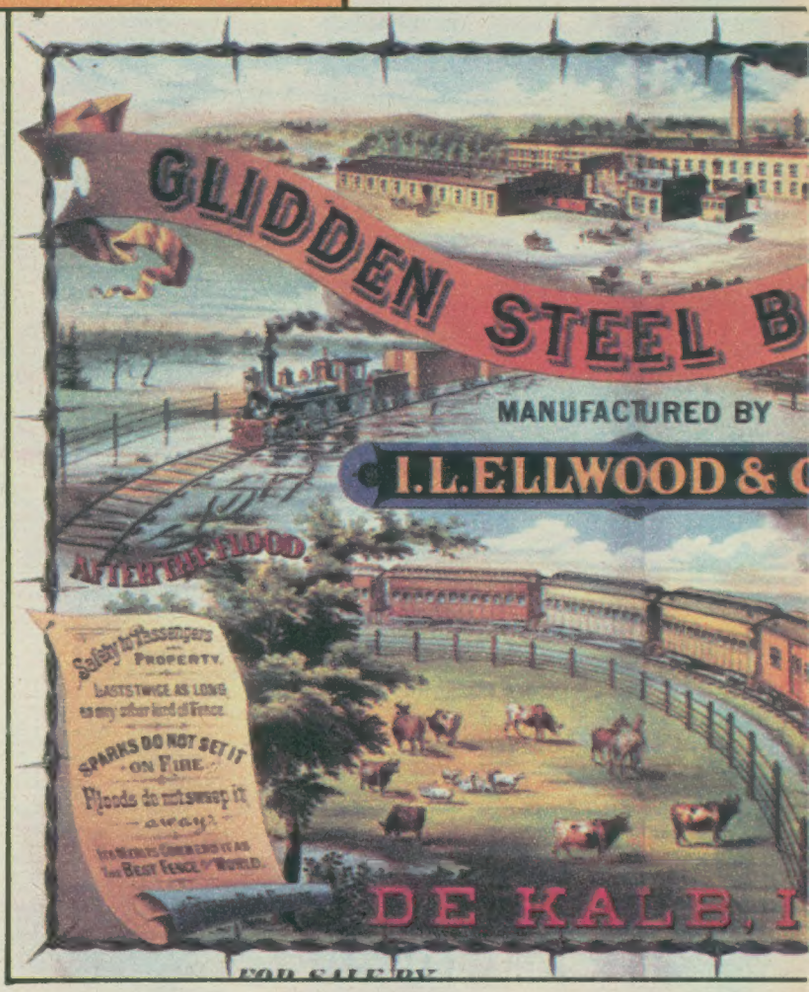

Не заграђуј ме!

Последњих година 19. века бодљикавој жици још је једино одолевао Тексас. Све што је долазило „одозго", у тој прилично конзервативној држави тешко се прихватало. Уз то, Тексашани су имали урођену одбојност према ограђивању земље. Њихов мото, касније претворен у популарну фолк-песму, био је „Не заграђуј ме!"

У историји је зато остало забележено да је двадесетједногодишњи Џон Гејтс коначно успео да огради и Тексас.

Глајден и Елвуд, власници највеће и најпознатије компаније за производњу бодљикаве жице, послали су 1876. године Гејтса у Сан Антонио. Са мало наде да ће приволети Тексашане да купују њихов производ, намерно су се одлучили да то буде неискусни Гејтс. Нису рачунали на његову упорност.

Џон Гејтс, симпатичан момак, брзо се спријатељио са многим сточарима, фармерима из околине и становницима Сан Антонија. Често је седео у кафани и ћаскао са њима. Све је било у реду док не би прешао на разговор о бодљикавој жици. Ту би му се свако насмејао у брк и рекао да му не пада на памет да се огради, и то „ђавољим ужетом", како су бодљикаву жицу већ многи звали.

Гејтс, наравно, није имао намеру да одустане. Идеју су му дала велика грла на која су фармери били посебно по-

носни. Одлучио је да, уз дозволу власти, на самом градском тргу огради простор и понуди награду власнику чије грло успе да пробије ту ограду.

Бодљикаву жицу рекламирао је као „најбољу на свету". „Лака је као перо, јача од вискија. Направљена од челика, километрима дугачка. Још се није родило грло које ће проћи кроз њу!"

Нико од фармера није веровао у Гејтсове речи. Долазили су водећи снажне бикове убеђени да нема те жице, па ни бодљикаве, која ће ову животињу спречити да је не пробије. Сва грла пала су на испиту, а Гејтс га је положио са најбољом оценом.

Оног тренутка кад су и Тексашани почели да наручују бодљикаву жицу продаја је скочила. За само једну годину потражња је са 300.000 килограма порасла на 1,420.000 у 1876. До 1880. годишње се продавлало и по 40,000.000 килограма.

Како је потражња расла, цене су падале. Док је 1874. бодљикава жица коштала 20 долара а 1880. десет, 1897. цена је пала на 1.80 за сто килограма.

Најмрачнија улога

Колико је фармерима користила, толико су сточари мрзели бодљикаву жицу. Она је значила ограђивање пашњака за њихову стоку. Један од класичних филмовова америчке индустрије „Шејн" бавио се баш тим чаркама између фармера и сточара. Што је најважније, недоумица „ограђивати или не" јавила се не у Тексасу, већ у области Линкол у Њу Мексику. Кад је издат закон по коме се сечење и уништавање ограде кажњава са 50.000 долара, бодљикава жица је остала (и победила).

Измишљена с намером да се користи у племените сврхе (додуше, и о томе би могло да се разговара кад се има на уму да је током зиме 1886/87. и 1887/88. око 75 одсто стоке завршило на жици јер није могла да је пробије и побегне од хладноће), бодљикава жица брзо се „снашла" у рату.

У ратним условима први пут је коришћена у Јужној Африци, и то у рату који је од 1899. до 1902. вођен са Енглезима. Бодљикавом жицом ограђују се војнички логори. У Првом светском рату била је неопходна за такозвани рововски рат, а у Другом је одиграла своју најмрачнију улогу. Толико мрачну да се на помен бодљикаве жице свако укочи од ужаса.

Данас она полако излази из употребе (и моде). Мада се, због великих пространстава, и даље највише користи у Сједињеним Америчким Државама, и у тој земљи замењују је новији модели. И оно што се користи, углавном се не производи у Америци. Увози се из Бразила, Мексика, Пољске.

Бодљикава жица постала је ствар прошлости и предмет који полако прелази у руке колекционара. Већ 24 године они се састају једном годишње на фестивалу у Ла Кросу. Ту купују и размењују рукавице, прибор за сечење и разне врсте ове жице.

За неупућене је можда највеће изненађење да постоје 622 врсте бодљикаве жице направљене према 401 патенту и 221 варијанти тих патената. Кошта око 100 долара, а ако је примерак редак, цена може да му буде и 300. Иначе, да би имала каталошки број, жица мора да буде дугачка пола метра, по пропису.

Бодљикава жица има чак и свој часопис. Издаје га брачни пар Чарли и Роузи Далтон из Луисвила у Тексасу. Мада у скромном тиражу од око хиљаду примерака, часопис излази већ осам година и то као двомесечник. У њему може да се прочита све што треба да се зна о бодљикавој жици, појављују се и „бодљикави" вицеви. Ево једног.

Која је предност бикинија над бодљикавом жицом?

Штити вам супругу, а не омета видик!

Припремила
В. Софреновић

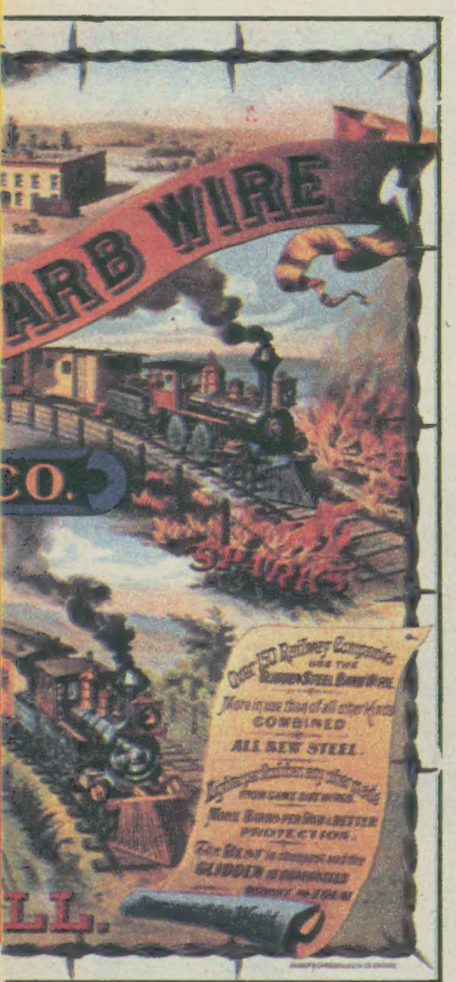

Плакат „Компаније Глајден и Елвуд" рекламира бодљикаву жицу као ограду која чува и путнике и имовину, траје дуже од било које ограде, а отпорна је на ватру, воду...

За сечење и постављање јеж-ограде користила се ова рукавица од јаке коже с металним деловима

Посебан чекић за намештање бодљикаве ограде, део жице која се користила за ограђивање логора у Вијетнаму, граничник, врста под називом „Звезда", патентирана 1881. године, а сада један од најдрагоценијих примерака у музејима и колекцијама, жица која се употребљавала у Другом светском рату, алатка за увртање жице.

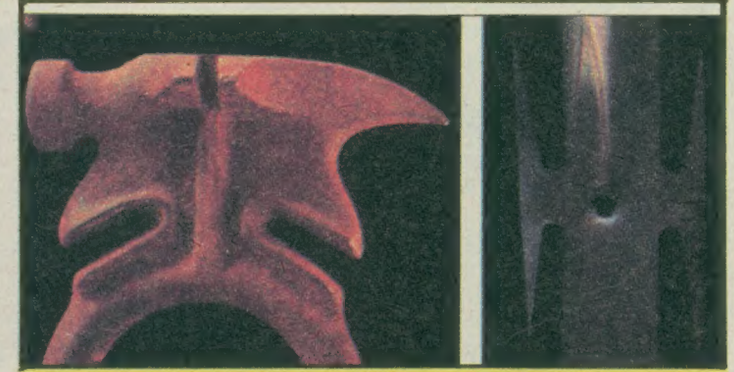

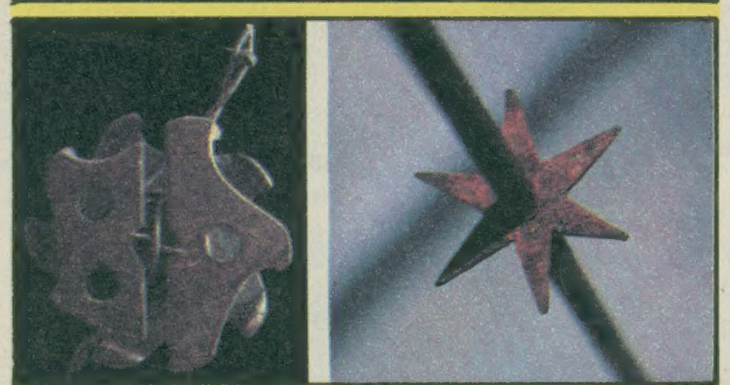

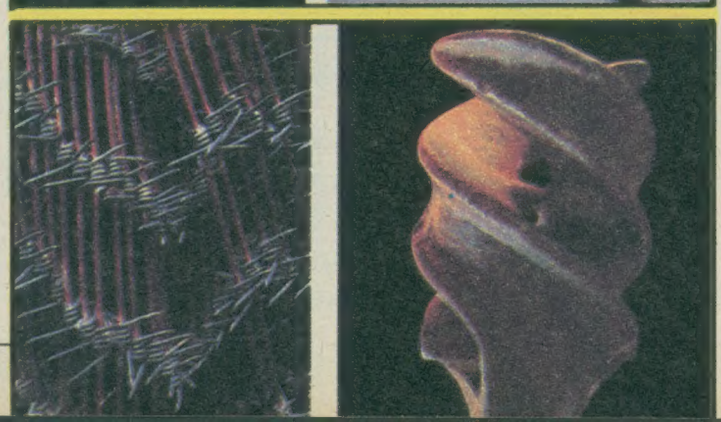

КЊИЖЕВНА НАГРАДА ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

БИРАМО НАЈБОЉУ КЊИГУ ЗА МЛАДЕ

Ове године Књижевна награда „Политикин Забавник" биће додељена најбољем делу за младе објављеном у току 1991. Награда се додељује за роман, збирку приповедака, збирку песама, путопис или драму, а припашће делу које је значајан допринос југословенском литерарном стваралаштву за младе које се одликује високом естетском вредношћу, оригиналношћу и хуманистичком оријентацијом.

Жири „Забавникове" књижевне награде састављен је од угледних југословенских књижевника и књижевних критичара из свих крајева наше земље. Дела ће оцењивати жири у саставу: Милован Витезовић, књижевник, Анђелка Мартић, књижевник, др Ново Вуковић, професор, Ранко Рисојевић, књижевник, Јоже Фило, професор, и Петар Милатовић, новинар „Политикиног Забавника".

Право учешћа на конкурсу имају сви грађани СФРЈ чија су дела објављена на једном од језика народа и народности наше земље, а први пут су објављена у времену од 1. јануара до 31. децембра 1991. године.

Дела могу пријављивати издавачи, стручна удружења, групе грађана и појединци уз обавезу да **за седам чланова жирија редакцији доставе по седам примерака предложеног дела.**

НАГРАДА ЈЕ НЕДЕЉИВА

Рок за пријаву дела је 31. децембар. Изузетно, за дела која из штампе изађу крајем године, рок за предају је 5. јануар 1992.

Жири и редакција моле предлагаче да дела пошаљу на време.

Дела се достављају на адресу: „Политикин Забавник", Македонска 29, поштански фах 124, 11001 Београд, са назнаком „За књижевну награду".

Добитници Награде до 1990. године

1979. Гроздана Олујић: „Седефна ружа и друге бајке"
1980. Анто Станчић: „Мачак у траперицама" и Енес Кишевић
1981. Љубиша Ђокић: „Галебово гнездо",
1982. Јожа Хорват: „Позоришне бајке"
1983. Милован Витезовић: „Операција стонога"
1984. Павао Павличић: „Тројица у Трњу" „Шешир професора Косте Вујића"
1985. Градимир Стојковић: „Хајдук у Београду"
1986. Палма Каталинић: „Ања воли Петра"
1987. Владимир Стојшин: „Шампион Кроз Прозор"
1988. Дамир Милош: „Бијели клаун"
1989. Петар Пајић: „Машта свих Гавриловића"
1990. Бранко В. Радичевић: „Приче о животињама"

МА ШТА КАЖЕШ

КАПА ДОЛЕ!

Глумац и режисер Ричард Атенборо сећа се дана када је у биоскопу први пут гледао Чарлија Чаплина.

– Давала се „Потера за златом". Имао сам девет година и отац ми је рекао: – Водим те да видиш једног генија. Био је у праву. Пре него што сам гледао тај филм, нисам могао ни да замислим какву моћ имају глумци над нашим осећањима. Тај човек био је у стању да људе доведе до ивице суза да би их, одмах потом, натерао да урлају од смеха. Ово ремек-дело одиграло је пресудну улогу у мојој одлуци да постанем глумац.

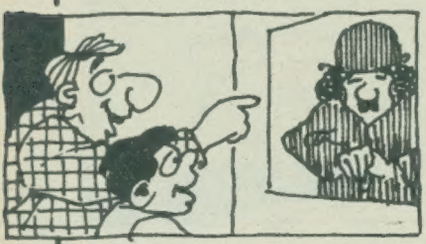

Педесет година касније неке сцене из „Потере за златом" још су живе у мом сећању. И дан-данас, кад год сањарим о тој малој скитници како предано једе своје ципеле, не могу да потиснем осмех ■

СВЕТСКИ МАНИРИ

Мајка француског књижевника и академика Жана Кокто, госпођа из високог друштва, волела је да приређује седељке и пријеме. Једном таквом приликом приметила је упадљиво ружног младића и узвикнула:

– Какво је ово чудовиште?

Господин који се налазио близу ње скрушено је одговорио:

– То је мој син, драга госпођо.

– ... које ми није рекло ни добро вече! – наставила је велика дама безазлено као да се надовезује на претходну реченицу. ■

ЉУБАВНА ДЕКЛАРАЦИЈА

Када је наш млади зет отишао у рат против Ирака, наша кћерка му је писала сваког божјег дана, а једном недељно му спремала мале пакете које сам ја носила у пошту.

На декларацији за царину, уместо списка ствари у пошиљци и њихове цене, она је увек стављала: Сва моја љубав. Вредност: непроцењива. ■

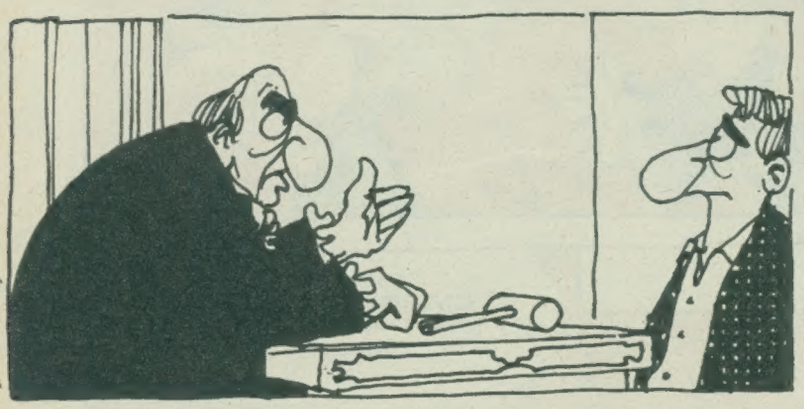

ЛАЖ ПОД ЗАКЛЕТВОМ

На суђењу један од сведока даје тако невероватну изјаву да судија мора да га опомене:

– Знате ли, господине, чему се излажете ако лажете под заклетвом?

– Знам, уважени господине судијо. Кад умрем, отићи ћу право у пакао.

– И шта још? – пита судија строго.

– Зар постоји и горе од тога? ■

КО ЈЕ У ПРАВУ?

Ево, сасвим сажето, идеја водиља неколико најславнијих светских умова:

Мојсије: Све се темељи на закону.

Исус Христ: Све се темељи на љубави.

Карл Маркс: Новац је извор сваког зла.

Сигмунд Фројд: Секс је оно главно у животу.

Алберт Ајнштајн: Све је релативно, побогу! ■

ЖЕНА ЈЕ ВАРЉИВА, А ТИ УМУКНИ!

Један од најчувенијих тенора данашњице Италијан Лучано Паваротти каже у својој аутобиографији:

„Мајка је говорила да сам од оца наследио глас, а од ње музичку осећајност. Док сам био дете, имао сам обичај да се затворим у собу и колико ме грло носи певам арију „La donna è mobile" (Жена је варљива). Од шеснаест станара наше куће четрнаест би сместа почело да урла да умукнем!" ■

БРИШИ С ЛИЦА МЕСТА!

На једном састанку Канадског удружења шефова полиције сер Дејвид Мекни, заповедник чувене лондонске полиције, изнео је пример пун хумора својих британских колега. По њиховом мишљењу упитник типа пријемног испита за полицијску службу – на који су и сами одговорили – треба да изгледа отприлике овако:

„Патролирате блоком за који сте задужени када, одједном, чујете ужасну експлозију у суседној улици. Отрчите тамо и на лицу места угледате велику рупу а поред ње превртнут камионет из кога се осећа јак мирис алкохола. Путници, мушкарац и жена, су повређени.

Тражите им исправе и утврдите да је мушкарац возио

без дозволе а да је жена супруга вашег инспектора. Тада се зауставља мотоциклист да би вам помогао и ви у њему препознајете разбојника кога безуспешно гоне због оружане пљачке.

Уто други човек излеће из суседне зграде запомажући да је његова жена, због шока од експлозије, почела пре времена да се порађа. У том часу чује се вапај за помоћ: једног пролазника експлозија је одбацила у дубок канал, а он не зна да плива.

Опишите у неколико речи шта бисте предузели."

„Скинуо бих униформу и брзо се изгубио у гомили!", написао је један од најбољих младих полицајаца. ■

Илустровао: Зоран Петканић-Петко

DIK BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

УФ! КОНАЧНО СМО КОД КУЋЕ... ИАКО ПРАЗНИХ РУКУ...
РАЗВЕДРИ СЕ, ХОГАРЕ! ГА НИЈЕ КРАЈ СВЕТА!
ЈЕСТЕ! ЈЕСТЕ!
ШТАААА?
ДАНАС ЋЕ ВИТИ КРАЈ СВЕТА!
ХЕЈ, ШТА ОВАЈ ТРАБУЉА?
© 1988 by King Features Syndicate, Inc. World rights reserved
ОДАВДЕ ЋЕ НАИЋИ ЈЕДНА КОМЕТА КОЈА ЋЕ НАС УНИШТИТИ!
ЈЕ Л' ТО ОНА ЛЕВА ЗВЕЗДА?
НЕ, НИЈЕ ЗВЕЗДА! ВЕЋ ОНО ЛЕВО ОД ЗВЕЗДЕ!
МАЛО, ПЛАВО СВЕТЛО?
НЕ... ИСПОД ЊЕГА!
НЕ ВИДИМ НИШТА!
ЗНАЧИ, СМАК СВЕТА СЕ ОДЛАЖЕ ДО ДАЉЕГ!
7-8
CHRIS BROWNE

БИСЕРИ О БИСЕРИМА

САМО НА ГОЛУ КОЖУ

Најситнији су мањи од зрна мака, а најкрупнији досад пронађен бисер имао је 6,5 килограма!

Једнога дана египатска царица Клеопатра наредила је робињама да у винском сирћету растопе њене најскупоценије бисере, а онда испила напитак у нади да ће јој продужити младост и још дуго сачувати њену лепоту.

То је само једна од стотина легенди, предања и народних веровања од којих нека имају и сасвим реалну основу.

Скамењене сузе лепотице Сити

У древном индијском епу „Рамајана" може се прочитати епизода о десетоглавом демону Равани који је отео лепу жену принца Раме. Док је неутешну Ситу возио чамцем преко мора, њене су сузе капале у воду, право у отворене шкољке и ту, стврднувши се, претварале у прекрасне бисере.

Европљани су дуго веровали да су бисери јутарње капи росе, са благим преливима дугиних боја, које су доспеле у шкољку и ту се стврднуле. Човек који је описао путовање Кристифора Колумба, историчар Бартоломе де лас Касас, сведочи: „И он (Колумбо) прича да ако се, као што о томе пише Плиније, бисер рађа из росе која падне у шкољку док су јој капци отворени, може се претпоставити да ће овде бити нађено много бисера јер је у овим крајевима роса обилна, а шкољке велике и срећу се на сваком кораку."

Има и других верзија које настанак бисера у шкољци везују за удар муње и грома, провалу облака и присуство одређених риба или животиња у воденим токовима. На Кубану, Русија, важило је: ако у реци има бизамских пацова, ту мора бити и шкољки с бисерима.

На хемијско чишћење код – петла!

Не зна се колико већ миленијума важи правило да је бисере боље не носити преко тканине већ на откривеним деловима тела. Препоручива-

ло се исто тако да се бисери што чешће гладе и милују. А кад би бисери изгубили сјај, постојали су различити методи да им се поврати свежина и лепота. У Индији су, на пример, давали да их покључа петао који је обавезно морао имати раскошан реп у три боје. После једног сата певца би заклали и из гуше извлачили зрно бисера које би поново блистало као некада.

Али, једно су легенде а друго чврсте чињенице на научној основи. Једна од првих опека уграђена је у ту основу у 16. веку кад је Гијом Ронделе поставио хипотезу да је стварање бисера у ствари последица неких патолошких промена у шкољци. Године 1761. познати шведски природњак Карл Лине први је вештачки успео да добије бисере у шкољци пошто је претходно повредио унутрашњи омотач овог мекушца. Тиме је не само потврдио Ронделову хипотезу него и отворио пут вештачком гајењу бисера.

Данас се сасвим поуздано зна: да би се створио бисер, неопходно је да у шкољку доспе неко страно тело, зрно песка најчешће. Али, не само песак. Тако у одгајалиштима бисера на Цејлону као основа за стварање скупоцених зрнаца најчешће служе – ларве пантљичаре!

Обично се у шкољци (наравно не свакој) налази један бисер, врло ретко два или више. Пре неколико година један ронилац скочио је са дока у Дакару и врло близу обале налетео на шкољку дугачку четрдесетак центиметара у којој је нашао шаку бисера неправилног облика, са плаво-смеђим рошчићима, али бисера.

Век 200-300 година

Можда ће вам звучати чудно, али ни најлепши бисер по хемијском саставу није ништа друго до исто што и шкољка – кречњак. Међутим, драгоценим их чине микроскопски танки слојеви материје сличне беланчевини – конхиолина, који обичне минералне кристале претварају у сложен систем сочива а она необично одражавају и преламају зраке светлости. Многобројне нијансе – од розе, зеленог, до плавог – објашњавају се повећаним садржајем појединих хемијских елемената у бисеру. Бронза и сребро дају бисеру златасте и беж тонове, цинк и натријум ружичасте...

Није више тајна ни то како потамнели бисер може да поврати боју и сјај – желудачни сок певца, баш као и зној који се излучује кроз поре коже, изазивају киселу реакцију у току које нагризају горње слојеве и откривају нови. (Петлов реп при том не игра никакву улогу, он чак може да буде и без њега.) Наравно, број тих слојева није бесконачан и зато је дужина живота бисера релативно кратка – 250 до 300 година. Нека зрнца, међутим, неповратно губе сјај и почињу да се оштећују већ после 80-100 година.

Бисери се много дуже чувају без присуства ваздуха. Доказ за ову тврдњу су и очуване бисерне минђуше нађене приликом ископавања у Помпеји, граду који је 79. године наше ере затрпан лавом и пепелом приликом ерупције Везува.

Ненадмашни Коукичи Микимото

О најмањим бисерима писао је још Бинини, велики стручњак средњега века који их је веома живописно насликао: „Величином личе на зрно горчице, а нанизани на седу длачицу". Најчешћи су бисери величине 3-7 милиметара, али има и крупнијих. Године 1917. на западној обали Аустралије нађен је бисер величине врапчјег јајета. Тежио је 10 грама и заслуживао своје име „Звезда Запада". Најкрупнији досад нађен је крај острва Палаван у Јужнокинеском мору: био је висок 24 центиметра, пречник му је износио 14 cm, а тежио је пуних 6,5 килограма!

Данас људи не само да вађе бисере већ их и гаје. Следећи Карла Линеа, још је неким научницима пошло за руком да вештачки изазову заметање бисера у шкољци, али истинским оснивачем гајења бисера с правом се сматра Јапанац Коукичи Микимото. Први успех он је постигао крајем прошлог столећа, а затим је свој метод усавршио и основао читав ланац предузећа за гајење бисера.

Данас се у већини јапанских округа гаје вештачки бисери а и они од правих могу да се разликују тек уз помоћ нарочитих инструмената. Годишња „жетва" бисера у овој земљи још од средине шездесетих година премаша 120 тона! Од тога се 75 одсто извози. Осим тога, филијале предузећа које је некад основао Микимото раде и на Цејлону, у Аустралији, на Полинежанским острвима.

И само једном за све те године тражња за бисерима толико је опала да је, по законима тржишта, неколико тона драгоцених бисера просуто у море.

Припремила ***В. Милићевић***

ЈОШ ПОЛА МИЛЕНИЈУМА

Трагови које су на површини Месеца оставили астронаути „Апола 11" пре двадесет две године моћи ће да се виде још пола милиона година. Ово је израчунао Џејмс Арнолд, космохемичар са Калифорнијског универзитета у Сан Дијегу. Узевши у обзир све податке о космичком зрачењу и геолошкој грађи нашег сателита који су сакупљени током шест претходних експедиција „Апола", уз помоћ тима физичара, Арнолд је пронашао математичку методу којом мери процес ерозије Месечевих стена. Истом математичком методом нада се да ће моћи да израчуна и нестајање кратера створених падом небеских тела. „У сваком случају", каже научник, „што се човека тиче, он је тек само мало загребао Месечеву површину".

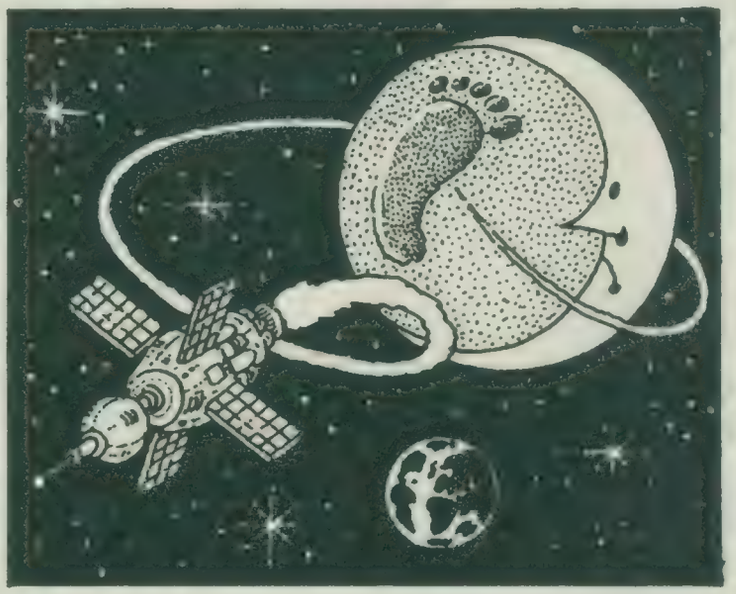

ЛАЈАЊЕ У ВЕТАР

Ствар је експериментално доказана: извесни кокер-шпаниjел залајао је тачно 907 пута за десет минута колико је испитивање трајало. Када се 907 помножи са 52 милиона паса, колико их има у САД, добије се енергија за дизање нечувене буке. Биолог Рејмонд Копингер са универзитета у Њу Хемпширу и лингвиста Марк Фејнштајн удружили су снаге решени да одгонетну шта се крије иза толике граје. Закључак до кога су дошли: пси лају, онако, без везе.

„Кад пас лаје, он тада ради исто што и када трчи за лоптом или када покушава да ухвати сопствени реп. За разлику од зова дивљих животиња, иза лавежа се не крије никакво уређено биолошко значење", тврде удружени Копингер и Фејнштајн. Ово не важи за штенад. Када она цвиле, заправо нам поручују. „Постарај се за мене!" Режање одраслих паса

КОМПЈУТЕР ВАМ МАШЕ

Како можете да нађете оно што желите када у ствари не знате шта тражите? Научници на Универзитету Кембриџ имају идеју како да се реши ова вечита невоља – ћава свакоме ко има рачунар и видео-диск плејер да види збирку, сама технологија није омогућавала да се нађе оно што се жели видети. Истраживачи воле да поставе оваква питања: „Какву врсту перја носе сеоске поглавице за време гозбе?", или „Шта све знамо о жена-

али само ако је оно што тражите већ убачено у рачунаре. Они испробавају своје идеје на збирци фотографија, забелешки и на другим антрополошким сваштаријама које се односе на народ Нага који живи у брдима између Индије и Бурме.

Пре неколико година антрополог Ален Мекферлејн почео је на видео-диск да бележи податке и фотографије о народу Нага. Надао се да ће направити обимну збирку података приступачну свима. Мада технологија омогућава свакоме ко има рачунар и видео-диск плејер да види збирку, сама технологија није омогућавала да се нађе оно што се жели видети. Истраживачи воле да поставе оваква питања: „Какву врсту перја носе сеоске поглавице за време гозбе?", или „Шта све знамо о женама које кувају или припремају храну?"

Да би његова база података могла да одговори на неодређена питања, доктор Мекферлејн примењује технике за „пробабилистичко гражење". Помоћу ових техника истраживач може да упише огромну листу речи које описују оно што он тражи. Компјутер затим пореди то са описима у бази података. Користе се два услова за сврставање речи у питањима и оних у бази података.

Да би се помогло истраживачу да преради питање, база података даје а) листу сврстаних ставки као и б) листу речи које се не налазе у питању, али се налазе у свим или у већини сврстаних ставки.

На питање о „дрогама, опијуму и зависности", на пример, заједно са фотосима народа Нага у разним стадијумима опијености добија се и реч за сеоског поглавицу на језику племена Нага. Даље истраживање показује да је заиста поглавица тај који изгледа не уме да каже не.

Поред тога што помаже код неодређених питања „пробабилистичка техника" је од непроцењиве вредности за сврставање фотографија. Невоља са сликама је у томе да не постоји прецизан начин њиховог описивања, па се тако тешко уклапају у сажет распоред који се користи код већине база података. На срећу, пошто имамо шансу да нашироко причамо о слици, већина људи коначно ће поменути довољно заједничких речи које ће се путем „пробабилистичке технике" склопити са сликом. Опис слике може да садржи и 1000 речи, али она може да се нађе за далеко краће време.

А. С.

такође има своје значење које гласи: „Торњај се одавде!" Лајање је заправо спој цвилећих тонова штенета и режећег звука одраслог пса, а оно што се добија је порука која би у преводу на људски језик гласила: „Дођи–иди, дођи–иди!"

Објашњење за ову појаву, према Копингеру и Фејнштајну, лежи у смицалици еволуције која је припитомљеног пса осудила на стање вечитог тинејџера. Пси лају из истог разлога због кога се млади буне.

ЖИВОТ У ОБЛАЦИМА

Призор који виђамо само у сновима или бајкама. Ово ипак није замак који лебди у облацима. То је само врх једног брда у Хенингену, у Немачкој, за време изузетно густе магле.

С. Ј.

МЕГА-ПРИТИСАК

Физичар Артур Руоф са „Корнела" и његови сарадници успели су да произведу највећи статички притисак који је икада добијен у лабораторијским условима.

Рекордерски притисак добијен је сабијањем праха минерала молибдена у дијамантском наковњу при чему је измерен притисак од 4,16 мегабара. (Колико да ствари буду јасније, притисак у средишту Земље износи, 3,6 мегабара). Резултат: у наковњу је створена чврста твар каква не може да се нађе у условима притиска који влада на површини наше планете. – Када неку материју изложите огромном притиску, на тај начин мењате растојање између атома који је сачињавају – каже Руоф.

Истраживање научника са „Корнела" могло би да послужи као основа за испитивање ваљаности постојећих теорија о атомској структури материје и да пружи нова сазнања о саставу Земље и других планета као и о настанку космоса.

ШЕЋЕР ЈЕ КРИВ ЗА СВЕ

Пет одсто малишана из развијених земаља света, од првих месеци живота, па углавном до школског узраста, пати од такозваног синдрома хиперактивности. Таква деца веома мало спавају, немирна су, ни тренутка не могу да се скрасе и до те мере су у покрету да често падају од умора.

Узрок оваквог понашања доскора је био непознат и као једини лек преписивана су средства за умирење. Недавно је група лекара из познатог института Битсти у Мериленду, САД, открила да оваква деца имају поремећај можданог метаболизма услед чега нервне ћелије упијају сувише шећера, што опет доводи до прекомерне раздражености. Да су научници у праву, доказује и група супернемирних малишана који су подвргнути дијети какву иначе држе оболели од шећерне болести. Чим су ови „неваљалци" променили начин исхране, постали су мирни, као бубице.

Илустровао: Љубомир Милојевић-Љубац

ЖИВОТ ПИШЕ ДРАМЕ

КРАН СЕ РУШИ!

Казаљке на сату показивале су тачно пет по подне, кад је у стану шефа градилишта зазвонио телефон. Човек се још одмарао и мрзовољно је подигао слушалицу:

– Шефе, 'ало, шефе? – препознао је свог заменика. – Срушили се кранови! Долази одмах!

– Какви кранови, шта лупаш! – поспано је узвратио шеф. – Мислиш да ја не знам да је данас први април...

Следећег трнутка био је сасвим будан: из слушалице је јасно чуо озбиљни глас инспектора СУП-а, иначе његовог познаника:

– Оба крана су пала. Хитно дођите на градилиште или по вас шаљемо патролу.

Тада је схватио да се догодило нешто страшно и да, на жалост, није реч ни о каквој првоаприлској шали. Тај први април 1985. остаће у сећању не само њему, него свим радницима на градилишту, а највише кранисти Николају Кокорушу.

Огромна, око 35 метара висока дизалица падала је право на велику групу деце. Угледавши их из кабине, краниста Николај Кокоруш више није мислио на себе

Шта је пукло?

Одмах по повратку с рада у Ираку тридесетосмогодишњи Николај допутовао је у Крагујевац где је његово предузеће „Казимир Вељковић" подизало неколико великих стамбених зграда недалеко од парка Шумарице. Требало је да тог понедељка и тог првог априла замени једног колегу у другој смени.

Неколико минута пре пола пет прегледао је такозвани подвоз, точкове на шинама по којима се креће дизалица, а затим и кабину која се налази на преко 30 метара изнад земље. Као искусан краниста, врло добро је познавао све особине дизалице „Ришел", француске производње. Све је било у реду и ниједан део није му се учинио сумњивим.

По лепом времену и при готово занемарљивом ветру закачио је први терет. Требало је да монтажно купатило тешко пет тона, заједно са зидовима, кадом и осталим елементима, подигне до петог спрата, где ће га радници увући у унутрашњост зграде, и то на другој, њему невидљивој страни грађевине. Зато му је при раду помагао сигналиста,

Кад је терет доспео до половине такозване конзоле или „руке" крана, одједном се проломио снажан прасак

Не схватајући одмах шта се догодило, Николај је само осетио да нагло тоне и пада ка земљи.

Команде су отказале

Стојећи и грчевито се држећи за таблу са инструментима иза себе, погледао је кроз стакло кабине у правцу где је падао. Истог трена се пренаразио.

Као посечена у самом постољу, огромна, око 35 метара висока конструкција дизалице падала је на „нос", врхом „руке" ка тлу, право на пољанче где се, ништа не слутећи, играла група од петнаестак деце.

Угледавши их, Николај више није мислио на себе и свој живот.

– Бежите, децо, бежите, руши се дизалица! – повикао је кроз отворен прозор колико год је могао. Рођени глас му се учини стран и чудан.

Малишани су за тренутак подигли лица увис, а затим се уз вриску разбежали. Добро је, брзо је помислио.

Тад су се откачили противтегови, неколико тона тешки бетонски блокови на „репу" крана, на супротној страни, и полетели кроз ваздух. Међутим, то Николај није могао да види јер је грозничавао гледао само испред себе упињући се да помери ручицу којом се повлачи такозвана „мачка", покретно витло које клизи по „руци". Али, повучена теретом, „мачка" је сасвим неконтролисано појурила по нагнутој конзоли и краниста није могао више ништа да учини – команде су потпуно отказале. Могао је само да посматра како се монтажно купатило надноси над оближњу гаражу из које је управо излазио један „фића". Тек што је аутомобил одмакао десетак метара, зачула се ломљава и гаража је истог часа једноставно смрвљена.

Без јасне представе колико дуго већ пада, краниста Николај је и даље стајао, стежући до изнемоглости таблу са инструментима. У тих неколико тренутака, стравично дугих и сасвим неизвесних, кроз мисли му је муњевито прошао сав његов дотадашњи живот. Без могућности да их заустави, низале су се јасне слике: детињство у Високом, мајка, и отац, брат и сестра, школовање, градилишта и путовања по Европи и Азији, љубави, музика... Био је уверен да је то опроштај и од сећања и од живота. Зар овако да завршим, питао је у очају самог себе.

Бетонска плоча зграде на коју је падао, злокобно начичкана шипкама арматуре, била је сваког трена све ближе. Још само пет метара, па четири, три, два...

Уклето градилиште

Онда се чуо тресак и кабина се једноставно набола на железне шипке за које се веже следећи спрат. Оне су, као бодежи, проболе под кабине, поцепале Николају кошуљу и изгребале кожу на стомаку и леђима.

Још у шоку, покренуо се и извукао из кабине тек кад се сасвим умирила. Ништа га није болело, ништа му није било поломљено. Запазио је да је пао на супротну страну зграде, на сам њен руб, тачно изнад места где је требало да допреми терет.

Дошавши донекле себи, погледао је у други кран у који су малочас силовито ударили противтегови. Гледао је како га бетонске плоче обарају као чун у куглани и како се дизалица руши право на оближњу башту у којој су радили деда и унука. Срећом, метална грдосија је пала само неколико метара од престрављеног човека и девојчице. А само тренутак-два раније други краниста је почео да се пење уз ову дизалицу да би, чим се зачуо ударац у њу, побегао.

-Када је пао и други кран, што се чуло и у граду, до Николаја су дотрчали пословођа и један колега и помогли му да сиђе на земљу. Затим га је станар оближње зграде одвезао у дом здравља. Сем огрботина, лекари нису утврдили никакве друге повреде. Али, краниста је још био у шоку: другови су му доцније рекли да су му се очи од страха биле сасвим увукле у лобању. Извесно време је био на боловању, желећи ипак да се што пре врати у кабину крана и висини. Међутим, показало се да то није крај недаћама везаним за дизалице, Николаја и ово градилиште.

Стручњаци су закључили да су због такозваног „замора материјала" пукле осовине у подвозу, у точковима на шинама, што је изазвало пад Николајевог крана.

Због догађаја који су убрзо уследили по Крагујевцу су почеле да круже разне приче о мрачним и неразјашњеним силама везаним за ову зграду и њену околину.

Прво је настрадао један радник кад је с ње, с оног истог спрата, покушао да гурне метално буре. Пао је и после тешких повреда остао инвалид.

, Тих дана, такође у кругу градилишта, преврнуо се камион пун грађе, а возач је тешко повређен.

Тек што је зграда довршена, на њој је избио велики пожар...

Шок од пада и ови догађаји данонoћно су прогањали Николаја Кокоруша, поготово кад је сазнао да је при копању канала за водовод на месту где је зграда подигнута нађено мноштво људских костију од масовних стрељања у Другом светском рату.

Све то је испричао психолозима и они су му препоручили да промени место рада. Кад је то учинио, море су престале и опет је, као и обично, управљао краном.

Иван Лончар

Илустровао: Бранислав Марковић

У ТОКИЈУ ЈЕ НАДМАШЕН СВЕТСКИ РЕКОРД У СКОКУ УДАЉ, АЛИ...

ЈЕДАН „МЕКСИКАНАЦ" ЈОШ ОДОЛЕВА

Рекорд америчке штафете 4x400 m не само да је једини од четири светска рекорда постигнута на Олимпијским играма 1968. који није надмашен, него прети да угрози и најдуговечнији светски рекорд чији је власник 26 година и 79 дана био легендарни Џеси Овенс

У Токију на Националном стадиону Касумигаоки 30. августа двадесетогодишњи Американац Мајк Пауел срушио је „рекорд за 21. век" у скоку удаљ. Незаборавних 8,90 метара Боба Бимона, постигнутих 18. октобра 1968. на Олимпијским играма у Мексико Ситију, нова звезда светске атлетике Мајк Пауел надмашио је после тачно 22 године и 339 дана – за пет центиметара.

„Пауелов рекорд неће бити дуговечан као мој", одмах се са Флориде огласио Боб Бимон, помало разочаран што је после толико времена остао без титуле светског рекордера у скоку удаљ, коју је веома успешно носио и уновчавао широм света на многим приредбама или представљању нових производа. Свестан је чињенице да ће већ идуће сезоне на Олимпијским играма у Барселони Пауел морати да скочи још даље ако не жели да му олимпијску златну медаљу и светски рекорд преотме земљак Карл Луис, који је у Токију први скочио преко границе од 8,90 m. Али, тај скок од 8,91 m постигнут је уз недозвољено јак ветар (јачи од два метра у секунди) па неће ни бити унет у листу светских рекорда.

Џеси Овенс, рекордер међу рекордерима

Рекордер рекордера

Бимонов рекорд, ипак, није и рекорд који је најдуже пркосио најбољим атлетичарима света. Рекордер у овом рекордерству је, ко би други, незаборавни Џеси Овенс, четвороструки олимпијски победник из Берлина 1936. године који је 26 година и 79 дана, дакле много, много после завршетка каријере, био светски рекордер, такође у скоку удаљ.

Свој рекордни скок од 8,13 m (од свих наших скакача само су Ненад Стекић са 8,45 и Борут Билач са 8,24 надмашили Овенса) Џејмс Кливленд

Боб Бимон, за време скока у Мексику, који је одолевао готово 23 године

Овенс извео је у Ан Арбору 25. маја 1935. а надмашио га је 12. августа 1960. у Валнуту Ралф Бостон, такође Американац.

Само 69 дана мање од Овенса титулу светског рекордера чувао је Патрик Рајан (САД) бацивши кладиво 17. августа 1913. године на даљину од 57,77 метара. Тек после 26 година и 10 дана 27. августа 1938. Немац Ервин Бласк надмашио га је хицем од тачно 59 метара. И тек тада на листи дуготрајних, а достигнутих рекорда место је нашао већ поменути Бимонов рекорд. А на четвртом месту ове листе опет је – Џеси Овенс. Његов светски рекорд на 100 m са 10,2 секунде постигнут 20. јуна 1936. многи су успели да изједначе, али први га је надмашио Вили Вилијамс (САД) са 10,1 тек 3. августа 1956, дакле после 20 година и 44 дана.

Закаснело откриће

На листи 10 најдуготрајнијих светских рекорда налазе се и два женска, или, боље рећи, један. Наиме, Станислава Валасијевич, тада Пољакиња, 16 година и 355 дана држала је светски рекорд на 200 метара са 23,6 секунди. Међутим, када је у позним годинама настрадала као случајни очевидац у оружаној пљачки банке у Кливленду, обдукција је показала да, сада Американка, са новим именом Стела Волш, није

Рекорд Лија Еванса на 400 м из Мексика је достигнут, али онај у штафети 4 х 400 м још је у игри

ТОП ЛИСТА ДУГОВЕЧНИХ РЕКОРДА

1. **Џеси ОВЕНС (САД), скок удаљ: 8,13 m 26 година, 79 дана**

   (од 25.5. 1935. до 12. 8. 1960. Надмашио га Ралф Бостон, САД, са 8,21 m)

2. **Патрик РАЈАН (САД), кладиво: 55,77 m 26 година, 10 дана)**

   (од 17. 8, 1913. до 27. 8. 1938. Надмашио га Ервин Бласк, Немачка, са 59,00 m

3. **САД (Метјус, Фримен, Џејмс, Еванс), 4 x 400 m: 56,16**

   (од 20. 10. 1968. још није надмашен)

4. **Боб БИМОН (САД), скок удаљ: 8,90 m 22 године, 339 дана**

   (од 18. 10. 1968. до 30. 8. 1991. Надмашио га Мајк Пауел, САД, са 8,95 m)

5. **Џеси ОВЕНС (САД), 100 m: 10,2 сек. 20 година, 44 дана**

   (од 20. 6. 1936. до 3. 8. 1956. Надмашио га Вили Вилијамс, САД, са 10,1 сек)

6. **Питер О'КОНОР (САД), скок удаљ: 7,61 m 19 година, 352 дана**

   (од 5. 8. 1891. до 23. 7. 1921. Надмашио га Едвард Гордин, САД, са 7,69 m)

7. **Нели ХАЛСТЕД (В. Британија), 400 m: 56,8 сек 19 година, 72 дана**

   (од 9. 7. 1932. до 19. 9. 1950. Надмашила је Зоја Петрова, СССР, са 56,7 сек)

8. **Ли ЕВАНС (САД), 400 m: 43,86 сек 19 година, 62 дана**

   (од 18. 10. 1968. до 17. 8. 1988. Надмашио га Хари „Бач" Рејнолдс, САД, са 43,29 сек)

9. **Глен ХАРДИН (САД), 400 m препоне: 50,6 сек 19 година, 56 дана**

   (од 26. 7. 1934. до 20. 9. 1953. Надмашио га Јурij Литијев, СССР, са 50,4 сек)

10. **Станислава ВАСИЈЕВИЧ (Пољска), 200 m: 23,6 сек 16 година, 355 дана**

    (од 4. 8. 1935. до 25. 7. 1952. Надмашила је Марџори Џексон (САД) са 23,4 сек)

женско, већ мушко. Наравно, прекасно је било за одузимање рекорда и трофеја и Станислава Валасијевич и даље заузима истакнуто место у историји женске атлетике.

Међутим, листа дуговечних светских рекорда, па ни њен врх, нису добили коначан облик. Још један, помало заборављени, рекорд већ је избио на треће место и можда ће угрозити и на изглед недостижне Патрика Рајана и Џесија Овенса.

Реч је о четвртом из пакета „мексичких рекорда", једином који још није надмашен. Прво је пао рекорд Џима Хајнеса (9,95) на 100 m. Био је то и први рекорд (14. октобар 1968) постигнут на Олимпијским играма у Мексико Ситију, на надморској висини већој од 2.000 метара (2.248) и на разређеном ваздуху чиме је објашњавана дуговечност свих мексичких атлетских рекорда, а оборио га је Калвин Смит 3. јула 1983. после 14 година и 252 дана, у Колорадо Спрингсу – на надморској висини од 2.195 m.

Следећи је пао рекорд Лија Еванса на 400 m. Амерички атлетичар постигао га је 18. 10. 1968. а његових 43,86 надмашио је са 43,29, опет Американац, Хари „Бач" Рејнолдс после 19 година и 62 дана, 17. августа 1988. у Цириху (дакле на „нормалној" надморској висини). Трећи рекорд који је достигнут је онај Бимонов, а четврти, који и данас важи и који ће 20. октобра навршити 23 године, је рекорд америчке олимпијске штафете Метјус, Фримен, Џејмс, Еванс која је 4x400 метара претрчала за 2:56,16 минута. Додуше, у Сеулу на Олимпијским играма 1988. после 19 година и 346 дана нови амерички састав 4x400 m – Еверет, С. Луис, Робинсон, Рејнолдс – постигао је исто време као Еванс и другови и стекао звање суперкордера, али овај рекорд из Мексика 1968. још није надмашен... ***Ж. Балкас***

НЕОБИЧНА ВОЗИЛА '91

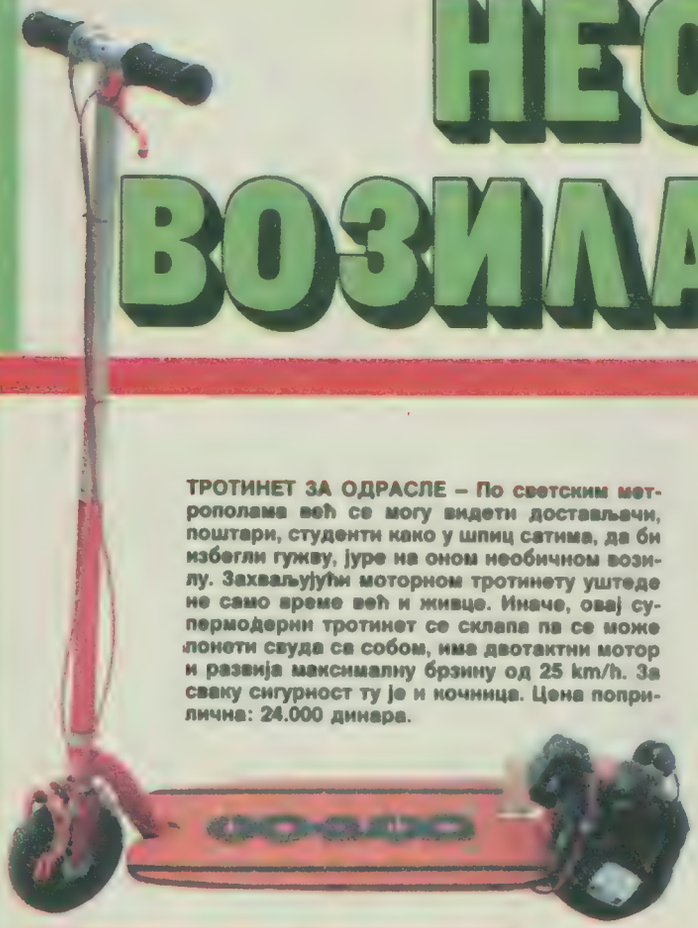

ТРОТИНЕТ ЗА ОДРАСЛЕ – По светским метрополама већ се могу видети достављачи, поштари, студенти како у шпиц сатима, да би избегли гужву, јуре на оном необичном возилу. Захваљујући моторном тротинету уштеде не само време већ и живце. Иначе, овај супермодерни тротинет се склапа па се може лагано свуда са собом, има двотактни мотор и развија максималну брзину од 25 km/h. За сваку сигурност ту је и кочница. Цена поприлична: 24.000 динара.

ШЕТЊА „СИНКЛЕРОМ" – За оне који воле полако али сигурно електрично возило Sinclair C5: покреће се помоћу педала или на бешумни електрични мотор. Каросерија од синтетике. Максимална брзина 25 km/h, тежина 45 килограма. Пртљажник запремине 30 литара. Батерије: 12 V Sinclair C5 испоручује се монтиран и кошта 28.000 динара.

МОТОРНЕ ТАЧКЕ – Возило пред вама у ствари је само модерна варијанта ручних колица, тачки, на један точак која служе за пребацивање терета. Ново теретно возило има два седишта и пет точкова и идеално је за оне који имају кућу, викендицу или имање. Приколица може да се спусти и да се њоме, као лопатом, без напора подигне са земље грање прикупљено за зиму и слично. Цена 185.000 динара.

РАДИ КАО ДРАГСТОР – Једноставан и практичан четвороточкаш за сваку врсту терена. Ово најновије „Јамахино" возило опремљено је и комплетним осветљењем (има и фарове и мигавце) што омогућава да се користи и ноћу са пуном сигурношћу. Двотактни мотор запремине 195 cm³. Тежина 142 килограма. Електрично паљење, шест брзина. Yamaha Blaster YES 200 кошта 74.000 динара.

КАРТИРАЈТЕ СЕ! – На овом рођаку спортског картинга можете се возити свуда, осим на другу и то брзином од преко 100 km/h. Мотор 2CV, погон на сва 4 точка. Cart F 310 Челинцер стаје 148.000 динара.

СТИГЛЕ ИЗ АМЕРИКЕ – Да, ове ролшуе стигле су преко океана и уместо класичних 2x2 имају четири точка која су уграђена у правој линији што захтева далеко већу вештину и изванредан осећај за равнотежу. Једна кочница на десној ципели. Lightning Rollerblade кошта – 6.000 динара.

ИЗНОГУД

НАЗАД КАЛИФ III ДЕО

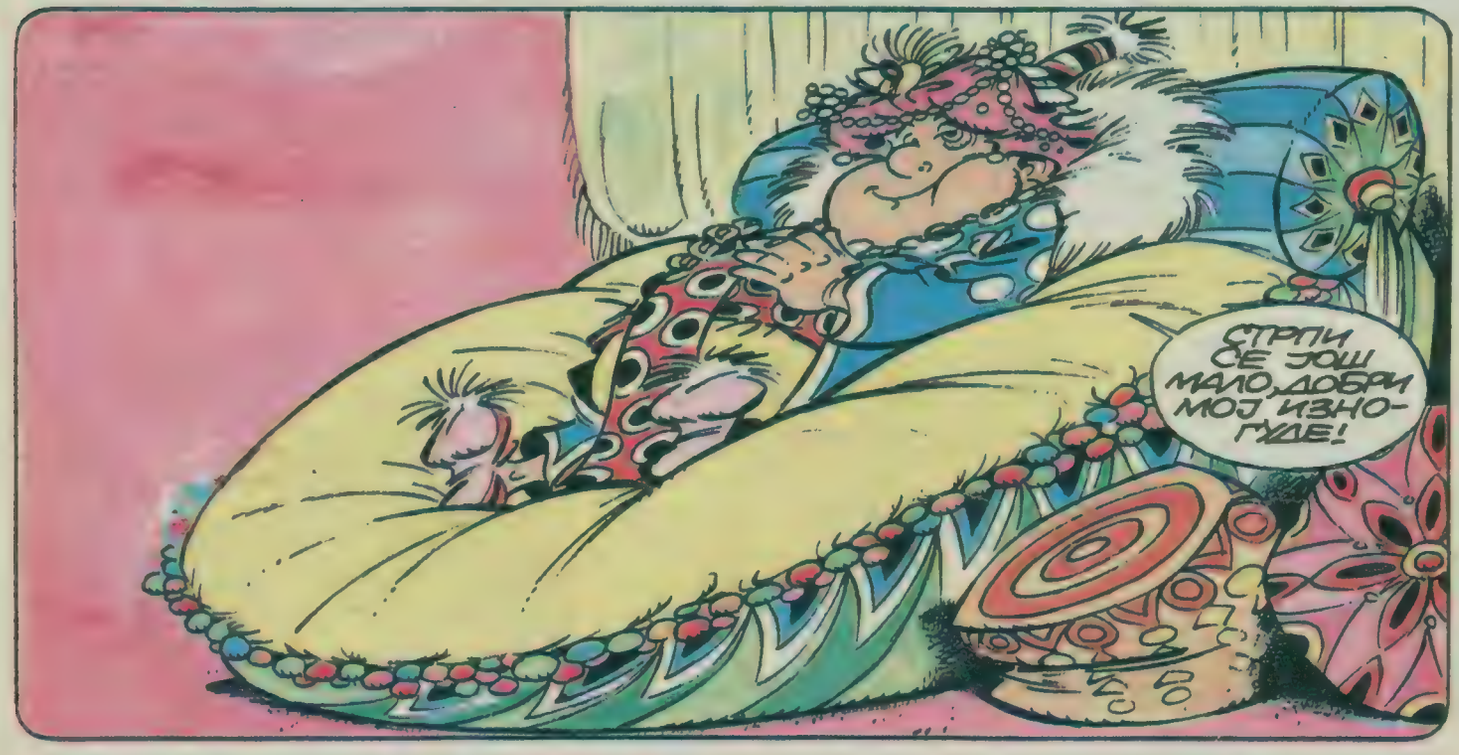

ПИШЕ: ГОШИНИ (GOSCINNY) ЦРТА: ТАБАРИ (TABARY)

ГАЗДА, ЧИНИ МИ СЕ ДА СМО НА ПОГРЕШНОЈ СТРАНИ!
У ПРАВУ СИ! ОВИ ИДУ ТАМО ГДЕ СЕ ПУЦА!
БУУМ!
СТОЈ!
КАПЕТАНЕ, ДВОЈИЦА БЕЖЕ!
?
БУУМ!
ДЕЗЕРТЕРИ! УХВАТИТЕ ИХ!
ДЕЗЕРТЕРСТВО У РАТУ СЕ КАЖЊАВА СМРЋУ И ТО БЕЗ СУЂЕЊА!
БЕНГ!
ВЕЖИТЕ ИМ РУКЕ! СТРЕЉАЧКИ ВОД, СПРЕМИ СЕ! НИШАНИ!
ОДЛИЧНО, МАЛИ!
ПАМ!
ГАЗДА, ДА УПОТРЕБИМО ШТОС ЗА ПОВРАТАК?
КАКО ЋЕМО ВЕЗАНИХ РУКУ?
АХ!
ПАМ!
ШЕФА СУ СМАКЛИ, А ОВИ САД НЕ СМЕЈУ ДА ЗАГРИЗУ!
ГРЕШКА!
ЈА САМ КАПЕТАН! НЕПРИЈАТЕЉ УВЕК ГЛЕДА ДА СМАКНЕ ШЕФА, АЛИ МИ СМО ИМ ДОСКОЧИЛИ, ЗАМЕНИЛИ СМО УНИФОРМЕ!
ШТА СЕ ОВДЕ ДЕШАВА?
ЈА САМ КОМАНДАНТ НАПО! ШТА РАДИТЕ?
КАЖЊАВАМО ДВА ДЕЗЕРТЕРА!
ОДЛИЧНО!
БУУМ!
БОЉЕ ДА ИХ ПОШАЉЕТЕ НА НЕМОГУЋ ЗАДАТАК, УМЕСТО ДА ИХ СТРЕЉАТЕ!
ШТА СЕ ТИ МЕШАШ!
ВОЈНИК ЈЕ У ПРАВУ!
ПАМ!
ДУУУМ!
ПАМ!
АААХ!
ПАМ!
ОВАЈ ЈЕ ВАН ИГРЕ, А ТИ, ВОЈНИЧЕ, МИРНО, НА КОЛЕНА!
НИСТЕ УКАПИРАЛИ! ОН ЈЕ КОМАНДАНТ!
БИО ЈЕ СЛАВНИ ГЛУМАЦ! ПУБЛИКА ЋЕ ГА ЖАЛИТИ!

МИСЛИО САМ ДА САМ ЈА ИЗМИСЛИО ОВАЈ ШТОС!
ЈА САМ РЕИНКАРНАЦИЈА ВЕЛИКОГ НАПОЛЕОНА!
ОБОЖАВА ДА СЕ ПОИСТОВЕЋУЈЕ!
НЕ МОГУ ДА ВОДИМ ВОЈСКУ БЕЗ МОЈЕ ДВОРОГЕ КАПЕ, КАО И МОЈ ПРЕДАК!
ЗАШТО УВЕК ИМАМ ПОСЛА С БУДАЛАМА?
БУУМ!
НЕМОГУЋА МИСИЈА САСТОЈИ СЕ У ТОМЕ ДА ОВО ПИСМО УБАЦИТЕ У ПОШТАНСКО САНДУЧЕ КОЈЕ СЕ НАЛАЗИ — ТАМО!
ОВО ЈЕ ПИСМО ЗА МОЈУ ЖЕНУ ЖОЗЕФИНУ! ТРАЖИМ ДА МИ ПОШАЉЕ МОЈУ ДВОРОГУ КАПУ, ИСТУ ОНУ КОЈА ЈЕ ОМОГУЋИЛА НАПОЛЕОНУ ДА ПОБЕДИ КОД АУСТЕРЛИЦА! ИЛИ ТЕ, МОЛИЦИ!
ГАЗДА, ШТИПНУО МЕ ЈЕ!
УБИЋЕ НАС, ГАЗДА!
ЧИМ ОДМАКНЕМО, ИЗВАДИЋУ ОНУ СПРАВУ ЗА ПОВРАТАК!
БУМ!
ААХ!
БУУМ!
РА-ТА-ТА-ТА! ТА-КА-ТА-КА!
РАЊЕН САМ! БРЗО СПРАВИЦУ, ДИЛАТЕ!
ГАЗДА, НАШАО САМ САНДУЧЕ!
З-Б-Р-З-Б-А-Г-ДИЛАТЕ, СТИЖЕ ЛИ? Д-А...
ТАКА-ТАКА!
РА-ТА-ТА-ТА!
БУУУМ!
ГАЗДА, РАЊЕНИ СТЕ?
ГАЗДА!
БУУМ!
ГАЗДА, БРЗО КУЦАЈТЕ ЗА ПОВРАТАК!
ТАКА-ТАКА!
РА-ТА-ТА-ТА!
СПРАВИЦА ЈЕ ТАМО ОДЛЕТЕЛА, А ОСТАЛО ЈЕ ЈОШ ДА ОТКУЦАМ „Д“! ЗАКЛОНИЋУ СЕ ИЗА ОВОГА!
31

НЕ! ЈОЈ! АХ!
ГОВОРИ! ОН ЈЕ ЖИВ!
ПОЖУРИТЕ, ГАЗДА!
ОХ!
АХ!
ЕЈ!
...Д!
БУУУМ!
БРАВО, ГАЗДА! ТАМАН НА ВРЕМЕ!
ГДЕ САМ?
НА МОЈОЈ ГРБАЧИ! СИЛАЗИ!
ТИ СИ ВЕЛИКИ ВЕЗИР ИЗНУДА, А ТИ ДИЛАТ!
ОТКУД ОВАЈ ЗНА КО СМО МИ?
МОРА ДА ЈЕ ЧИТАО О НАМА! ХА! ХА!
ЗНАЧИ, ВРАТИО САМ СЕ У БАГДАД!
НИЈЕ ВАЉДА ОН?
ХОЋУ ДА СЕ ВРАТИМ! ТАМО ИМАМ ЖЕНУ И ДЕЦУ, ДОБРУ ШЛАКУ, ОДМОР, ТРИНАЕСТУ ПЛАТУ, ПЕНЗИЈУ! КАПИРАШ?
БУДИ ЗАХВАЛАН ШТО САМ ТИ СПАСАО ЖИВОТ!
ШАЛИШ СЕ! ЈА САМ СЕ САМО ПРАВИО МРТАВ, А КАД БИ ПАЛА НОЋ, ЗБРИСАО БИХ!
АКО МЕ НЕ ВРАТИШ, ИСПРИЧАЋУ МОМ БРАТУ ХАРУНУ ДА СИ МЕ ТИ ПОСЛАО ТАМО ДА БИ СЕ ДОКОПАО ПРЕСТОЛА!
ДОЋИ, ВОДИМ ТЕ У ПЕКИНУ! ПЛАТИЋУ КОЛИКО ТРАЖЕ ДА ТЕ ВРАТЕ!
НЕМОГУЋЕ! РАСПИТАО САМ СЕ И РЕКЛИ СУ МИ ДА НЕ МОЖЕ ДА СЕ ВРАТИ У ИСТУ ЕПОХУ!
СУПЕР ШТО СТЕ ДОНЕЛИ И ПОШТАНСКО САНДУЧЕ!
НЕМОГУЋЕ!
КАКО ДА ГА СЕ ОТАРАСИМ?
ГАЗДА, ДАЛИ СТЕ СИЛНУ ЛОВУ И РИЗИКОВАЛИ ЖИВОТ ДА БИСТЕ ВРАТИЛИ ТРОРУНА КОГА СТЕ ХТЕЛИ ДА...
О'ЛАДИ МАЛО! ЧУЈЕ НАС!
ШТА ТО РАДИШ, ТРОРУНЕ?
ПИШЕМ ПИСМО МОЈОЈ ДРАГОЈ! НИКАД МИ НИЈЕ ПОВЕРОВАЛА ДА САМ НА ИСТОКУ ИМАО И РАНИЈИ ЖИВОТ!
32

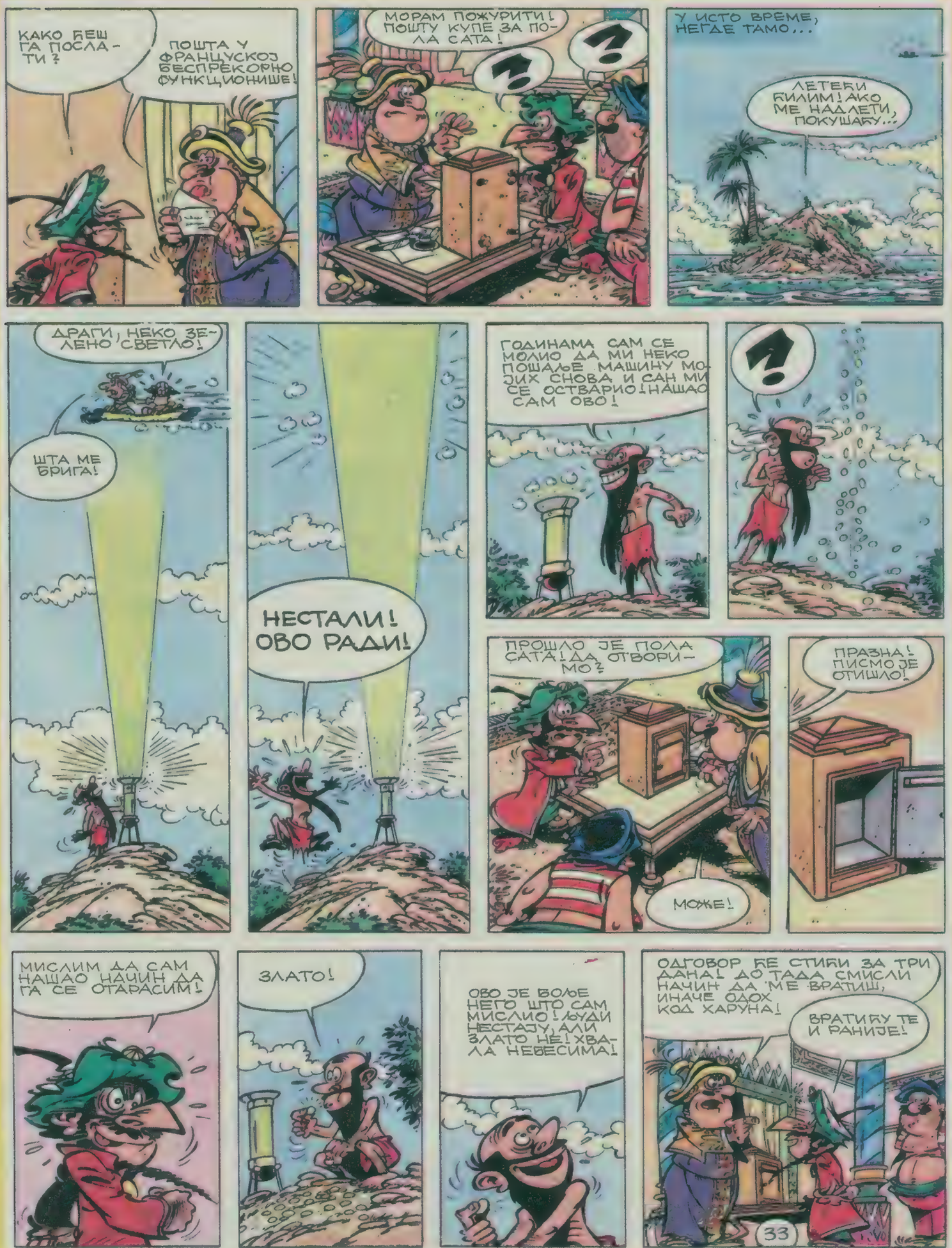
КАКО ЋЕШ ГА ПОСЛАТИ?
ПОШТА У ФРАНЦУСКОЈ БЕСПРЕКОРНО ФУНКЦИОНИШЕ!
МОРАМ ПОЖУРИТИ! ПОШТУ КУПЕ ЗА ПОЛА САТА!
?
?
У ИСТО ВРЕМЕ, НЕГДЕ ТАМО...
ЛЕТЕЋИ ЋИЛИМ! АКО МЕ НАДЛЕТИ, ПОКУШАЋУ...
ДРАГИ, НЕКО ЗЕЛЕНО СВЕТЛО!
ШТА МЕ БРИГА!
НЕСТАЛИ! ОВО РАДИ!
ГОДИНАМА САМ СЕ МОЛИО ДА МИ НЕКО ПОШАЉЕ МАШИНУ МОЈИХ СНОВА И САН МИ СЕ ОСТВАРИО! НАШАО САМ ОВО!
?
ПРОШЛО ЈЕ ПОЛА САТА! ДА ОТВОРИМО?
МОЖЕ!
ПРАЗНА! ПИСМО ЈЕ ОТИШЛО!
МИСЛИМ ДА САМ НАШАО НАЧИН ДА ГА СЕ ОТАРАСИМ!
ЗЛАТО!
ОВО ЈЕ ВОЉЕ НЕГО ШТО САМ МИСЛИО! ЉУДИ НЕСТАЈУ, АЛИ ЗЛАТО НЕ! ХВАЛА НЕБЕСИМА!
ОДГОВОР ЋЕ СТИЋИ ЗА ТРИ ДАНА! ДО ТАДА СМИСЛИ НАЧИН ДА МЕ ВРАТИШ, ИНАЧЕ ОДОХ КОД ХАРУНА!
ВРАТИЋУ ТЕ И РАНИЈЕ!
33

У МЕЂУВРЕМЕНУ ЋУ ДА ЈЕДЕМ И ОДСПАВАМ! БАШ САМ ГЛАДАН И УМОРАН!
БУДИ С ЊИМ, ДИЛАТЕ!
ШТА МУ ЈЕ ТО?
САМО ДА УСПЕ! ОВО МИ ЈЕ ЗАДЊА ПРИЛИКА!
УСПЕЋЕШ, ДРАГИ МОЈ ИЗНОГУДЕ!
УКОЛИКО МИСЛИШ НА ДОБРО ДЕЛО КОЈЕ ЋЕ ТИ СПАСИТИ ГЛАВУ! ЈЕР, САЊАО САМ ДА ЈЕ БАГДАДСКОМ НАРОДУ ПРЕТИЛА ВЕЛИКА ОПАСНОСТ, А ТИ СИ ГА СПАСАО ПРОПАСТИ! БРАВО, ДОБРИ МОЈ ИЗНОГУДЕ!
САН?
ШТА МЕ БРИГА ЗА САН! МЕНЕ ЗАНИМА РЕАЛНОСТ!
АЛИ, ТО ЈЕ ПРЕДСКАЗАЊЕ!
МОЈА ОСВЕТА ЋЕ БИТИ СТРАШНА!
САМО ДА НАПУСТИМ ОВО ПРОКЛЕТО ОСТРВО! АЛИ КАКО?
БРОД! ЈУ-ХУУУ!
ИНТЕРЕСУЈУ МЕ ТВОЈЕ ПТИЦЕ! ХОЋУ ДА ТИ ПОМОГНЕМ!
БРАВО, ВЕЛИКИ ВЕЗИРЕ! ПОВРАТИЋЕТЕ МОЈЕ ПОШТОВАЊЕ!
ЈЕСИ ЛИ ПОКУШАО СА УМАЊИВАЊЕМ ЉУДИ?
ВОЛОНТЕРИ ТРАЖЕ МНОГО ПАРА!
А АКО ТИ ДОВЕДЕМ ЈЕДНОГ ЏАБЕ?
ДА ВИДИМО!
ШТА ДА ВИДИМО?
КОЛИКО ЛОВЕ ДАЈЕТЕ!
СТИЖЕМ! ОСВЕТА ЋЕ БИТИ ГРОЗНА! ХА! ХА!
ХИ! ХИ! ПРОДАО САМ МУ ОНАЈ ТРУЛЕЖ ЗА СВЕ ОВО ЗЛАТО! ПРВО НИЈЕ ХТЕО, АЛИ ЈЕ ПРИСТАО КАД САМ...
...ГА ПИТАО ШТА ЋЕ МУ ТО ЗЛАТО НА ПУСТОМ ОСТРВУ! ХИ! ХИ!
34

ПРАВИ ЛЕШИНАР! ЧИМ ПОСТАНЕМ КАЛИФ...
ТО САМ ХТЕО ДА ТИ КАЖЕМ, ДОБРИ МОЈ ИЗНОГУДЕ!
У МОМ СНУ, ПОСТАО СИ КАЛИФ!
ТО САМ И ЈА ВИДЕО!
И ТО У ВИЗИЈИ БУДУЋНОСТИ!
НЕ СУМЊАМ ДА ЋЕШ БИТИ МОЈ НАСЛЕДНИК, АЛИ ОСТАЈЕ ДА УЧИНИШ ДОБРО ДЕЛО КОЈЕ ЋЕ СВИ ПРИЗНАТИ, ИНАЧЕ...
ЦВИК!
ЗНАМ! ЗНАМ!
ПРЕШ'О МЕ ЈЕ! ДА САМ ЗНАО, УНИШТИО БИХ ГА КАО ШТО ЋУ И ОСТАЛЕ!
ПСТ! ЗАСПАО ЈЕ!
МАСКИРАЋЕМО ГА, ЈЕР ТИП КОЈИ ЋЕ ГА УМАЊИТИ НЕ СМЕ ДА ГА ПРЕПОЗНА!
ААААХ!
ХРРР! ХРРР!
ЕТО, НОСИМО ГА!
НЕПРЕПОЗНАТЉИВ ЈЕ! ЛАЖНИ НОС, ЛАЖНИ ЗУБИ, ОГРОМНЕ УШИ, ВЕШТАЧКИ БРКОВИ!
ГДЕ МЕ ВОДИТЕ?
СМИРИ СЕ, БЕН ФЕТАРЕ, ВОДИМО ТЕ КОД МИНИЈАТУРИСТЕ!
НЕЋЕТЕ УСПЕТИ, ГАЗДА, ДА ГА УБЕДИТЕ ДА ЈЕ НЕКО ДРУГИ!
ШТО МЕ ЗОВЕШ БЕН ФЕТАР, КАД САМ ЈА ТРОРОН ЕЛ ПУСАХ!
ТИ СИ БЕН ФЕТАР! ПОГЛЕДАЈ СЕ!
НИЈЕ ТО БЕН ФЕТАР! ТАКВОГ НЕ ПОЗНАЈЕМ! АЛИ ПРЕПОЗНАЈЕМ МОГ ОРТАКА ЖАН-БЕНОА! ЂАО, ЖАН!
ОСИМ ШТО ЈЕ ОН ИМАО ШИЉАТ НОС, МАЛЕ УШИ, НИЈЕ ИМАО БРКОВЕ, А НИ ПРЕДЊЕ ЗУБЕ! ИПАК, ПРЕПОЗНАО САМ ГА!
ЈЕ Л' ЈА ТО САЊАМ?
НАРАВНО ДА САЊАШ ДА СИ СМАЊЕН И ПИСМОМ ПОСЛАТ ТВОЈОЈ ЖЕНИ И ДЕЦИ!
СВИЂА МИ СЕ ТАЈ САН! А СВИЂА МИ СЕ И ДА МЕ НОСИШ НА КРКАЧЕ!
'ДЈТЕ, ГАЗДА, ИНАЧЕ ПРОПАДЕ СТВАР!
!
35

ЂИХА! ЂИХА!
ГМХ!
КАО ДА САЊАМ!
ВОДЕ! ВОДЕ!
ЕВО!
ЈАДНИ ЧОВЕЧЕ! ЧАША ЈЕ ЈЕДАН ПИЈАСТЕР!
ЈА НЕМАМ НИ ПРЕБИЈЕНЕ ПАРЕ!
БЕЗ ЛОВЕ НЕМА ВОДЕ! ВОДОНОША У ПУСТИЊИ ЈЕ ЈАКО ТЕШКО ЗАНИМАЊЕ! ЂАО!
ОБЕЋ ЛОВУ? ИМАЋЕШ ЈЕ! ХА! ХА!
И ТО ТВОЈУ!
ИЗНОГУД ТИ ЈЕ СВЕ РЕКАО! ЗНАШ ДА МОЖЕШ ПОСТАТИ...
САН ЈЕ ДИВАН, НЕ БУДИ МЕ!
УПАЛИЋЕ!
ВОДЕ! ВОДЕ! ИМАМ ЛОВЕ!
ЕВО, ВЕЛИКИ ВЕЗИРЕ! И ЈОШ ЈЕДАНПУТ ХВАЛА ЗА ВАШ ДАР!
АУУУ!
БРЗО МЕ СТАВИ У КОВЕРАТ, ИЗНОГУДЕ! ЖУРИ МИ СЕ КОД ЖЕНЕ!
БАШ ЈЕ МЕДЕН!
МОГАО БИХ САД ДА ГА СПУЊЕСКАМ К'О ПЉЕСКАВИЦУ!
БРЗО! УСКОРО КУПЕ ПОШТУ!
ИЗДИКТИРАЈ ТИ АДРЕСУ!
ЈЕСИ ЛИ НАПРАВИО РУПИЦЕ ЗА ДИСАЊЕ?
УВУЋИ СТОМАК, ИНАЧЕ НЕЋУ МОЋИ ДА ТЕ ПРОГУРАМ КРОЗ ОТВОР!
ЈАО! УЈ!
ЈОЈ ШТО ЈЕ МРАК! ДА НЕ ЗНАМ ДА ЈЕ САН, УМРО БИХ ОД СТРАХА!
ДА МУ КАЖЕМ?
НЕМОЈТЕ, ГАЗДА, НЕХУМАНО ЈЕ!

ХА! ХА! ТРОРУНЕ, СЛУШАЈ! ТО НИЈЕ САН! ТО САМ ТЕ ЈА УЉУЉКАО ДА БИХ ТЕ СЕ КОНАЧНО ОТАРАСИО! ИНАЧЕ, ОСТАЋЕШ УВЕК ТАКО МАЛИ!
ОДГОВОРИ!
НЕСТАЛО ЈЕ И ПИСМО И ОН!
БАШ САМ ЦРКО ОД УМОРА!
СХВАТАМ! ДОСИЈЕ ТРЕЋЕГ БРАТА ЋЕМО ОСТАВИТИ ЗА НЕКИ ДРУГИ ДАН!

НЕ САД!
ОДМАХ! МОЖДА СУ ЗАВЕРЕНИЦИ ВЕЋ ОТИШЛИ ДА ГА ТРАЖЕ! БРЗО!
НИСАМ СПАВ'О ВЕЋ ОДАВНО!
МАЛО КАСНИЈЕ...
УСТАЈ, ЛЕНШТИНО!
ОВО ЈЕ ВЕЋ ПРЕВИШЕ!

ТРЕЋИ КАЛИФОВ БРАТ ЗОВЕ СЕ КАТРУН! ПРОГНАЛИ СТЕ ГА НА ПУСТО ОСТРВО! ЊЕГОВА ОПСЕСИЈА ЈЕ БИЛА ДА СТВАРИ НЕСТАНУ, А НА ВАС ЈЕ ИМАО НАРОЧИТИ ПИК!
"ТО ЈЕ БИЛО У ИСТО ВРЕМЕ КАД ЈЕ ДЕРУН С ВАМА ЗБИЈАО ШАЛЕ...
ИЗНОГУДЕ, НЕСТАНИ!
?
КАТРУН ЈЕ НАШАО НАЧИН КАКО ДА УЧИНИ ДА НЕСТАНЕТЕ...
ФИЈУ!

И УСПЕО ЈЕ...
АЛИ ЈЕ ЗАБОРАВИО НА СИЛУ ЗЕМЉИНЕ ТЕЖЕ..."
УСПЕО САМ!
ДО ЂАВОЛА! ОПЕТ ТРОПА!
БУМ!
АКО ИСПРИЧАШ ЈОШ НЕШТО ОВАКО, НЕСТАЋЕШ УПРКОС ЗЕМЉИНОЈ ТЕЖИ!

ОД ДРУГОГ ВОДОНОШЕ САМ ОТКУПИО СВУ ВОДУ И САД САМ МИРАН ДО БАГДАДА!
ШТА ЋЕМО ДА РАДИМО АКО ГА НАЂЕМО?
СМИСЛИЋЕМО НЕШТО!
ЈЕСИ ЛИ ПОНЕО ВОДУ?
ВОДЕ! ВОДЕ!
ЈОК, ГАЗДА! ЗАБОРАВИО САМ!
ВОДЕ! ВОДЕ!
ОД ОВОГ ТИПА САМ ОТКУПИО СВУ ВОДУ! САД ЋУ ПОВРАТИТИ И СВОЈУ ЛОВУ!
ГАЗДА, УПРКОС БРАДИ, У ОВОМ ЧОВЕКУ ПРЕПОЗНАЈЕМ КАТРУНА!
ПСТ! САКРИЈ СЕ! НЕ СМЕ ДА НАС ВИДИ!
ПОВРАТИЋУ ЛОВУ, АЛИ НЕ ПРОДАЈУЋИ МУ ВОДУ! ХА! ХА!
ИМА НЕКУ МАШИНУ И УПРАВЉА ЈЕ ПРЕМА ЖЕДНОМ ЗАДНИКУ!
!?!
НЕВЕРОВАТНО! ЗНАЧИ, УСПЕО ЈЕ ДА НАПРАВИ СПРАВУ ПОМОЋУ КОЈЕ СЕ НЕСТАЈЕ!
ВИДИ, НЕШТО СКУПЉА НА МЕСТУ ГДЕ ЈЕ БИО ЧОВЕК!
ЗЛАТНИЦИ, ИЗГЛЕДА!
ТРЕБА МИ ТА СПРАВА! ПОМОЋУ ЋЕ, НЕСТАЋЕ И КАЛИФ И СВИ МОЈИ ПРОТИВНИЦИ!
ГАЗДА, КРЕНУО ЈЕ ПРЕМА БАГДАДУ!
ИДЕМО ЗА ЊИМ! И ЧИМ СЕ УКАЖЕ...
КАСНИЈЕ...
СТИГОСМО ДО БАГДАДА, ГАЗДА, А НИЈЕ БИЛО ПРИЛИКЕ!
ОСЕЋАМ ДА ЋЕ БИТИ!

НЕ ИДЕ У БАГДАД ВЕЋ НА БРДО ИЗНАД ЊЕГА!
НЕКЕ ВАЉДА ДА ПОКУША... СКЛОНИ!!.ИО СЕ ОДАВДЕ!
СТАНОВНИЦИ БАГДАДА! ХАРУНЕ,НЕДОСТОЈНИ БРАТЕ! ИЗНОГУДЕ,ОДВРАТНИ ТИПЕ! НЕСТАЋЕТЕ СВИ ЗАУВЕК...
...А ЈА ЋУ СЕ ОБОГАТИТИ ВАШИМ ЗЛАТОМ!
ТС. СЕ ОНАЈ БРАДОЊА ДЕРЕ!
ВИДИШ ЛИ ОНО ЗЕЛЕНО СВЕТЛО?
ХА!ХА!ХА!
НЕВЕРОВАТНО!
ЦЕО ГРАД ЈЕ НЕСТАО! ИСПАРИО!
СВЕ ЈЕ НЕСТАЛО ОСИМ ЗЛАТА!
БОГАТ САМ! БОГАТ!
БАГДАД ИЗБРИСАН СА КАРТЕ!
ЕВО ПРИЛИКЕ,МАЛИ МОЈ ДИЛАТЕ!
ОВАЈ ОТКАЧЕНКО ЈЕ ОСТАВИО СПРАВУ!
ЕЈ, КАТРУНЕ! ЗДРАВО И ЗБОГОМ!
ИЗНОГУД?! НЕЕЕ!
39

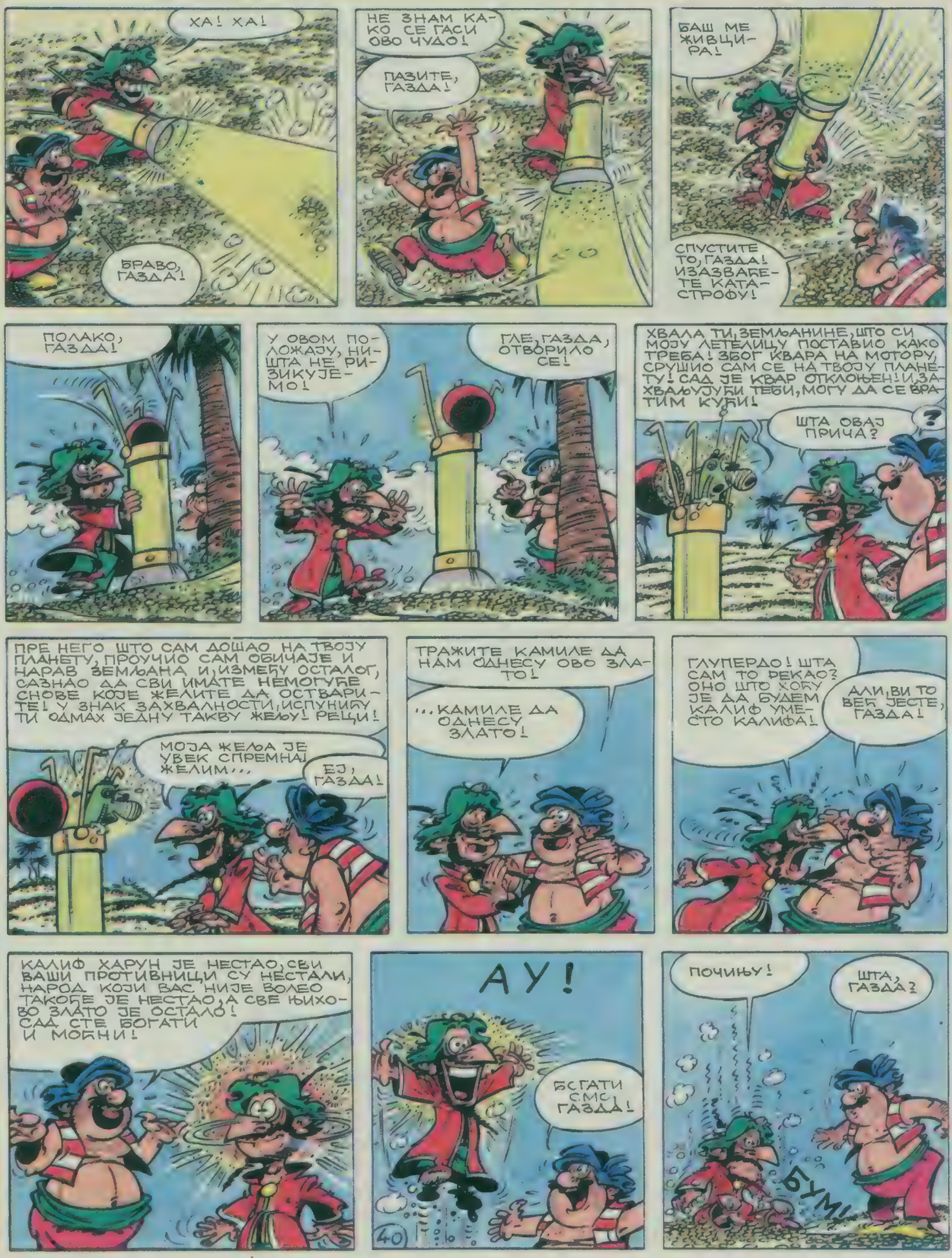
ХА! ХА!
БРАВО, ГАЗДА!
НЕ ЗНАМ КАКО СЕ ГАСИ ОВО ЧУДО!
ПАЗИТЕ, ГАЗДА!
БАШ МЕ ЖИВЦИРА!
СПУСТИТЕ ТО, ГАЗДА! ИЗАЗВАЋЕТЕ КАТАСТРОФУ!
ПОЛАКО, ГАЗДА!
У ОВОМ ПОЛОЖАЈУ, НИШТА НЕ РИЗИКУЈЕМО!
ГЛЕ, ГАЗДА, ОТВОРИЛО СЕ!
ХВАЛА ТИ, ЗЕМЉАНИНЕ, ШТО СИ МОЈУ ЛЕТЕЛИЦУ ПОСТАВИО КАКО ТРЕБА! ЗБОГ КВАРА НА МОТОРУ, СРУШИО САМ СЕ НА ТВОЈУ ПЛАНЕТУ! САД ЈЕ КВАР ОТКЛОЊЕН! И, ЗАХВАЉУЈУЋИ ТЕБИ, МОГУ ДА СЕ ВРАТИМ КУЋИ!
ШТА ОВАЈ ПРИЧА?
?
ПРЕ НЕГО ШТО САМ ДОШАО НА ТВОЈУ ПЛАНЕТУ, ПРОУЧИО САМ ОБИЧАЈЕ И НАРАВ ЗЕМЉАНА И, ИЗМЕЂУ ОСТАЛОГ, САЗНАО ДА СВИ ИМАТЕ НЕМОГУЋЕ СНОВЕ КОЈЕ ЖЕЛИТЕ ДА ОСТВАРИТЕ! У ЗНАК ЗАХВАЛНОСТИ, ИСПУНИЋУ ТИ ОДМАХ ЈЕДНУ ТАКВУ ЖЕЉУ! РЕЦИ!
МОЈА ЖЕЉА ЈЕ УВЕК СПРЕМНА! ЖЕЛИМ...
ЕЈ, ГАЗДА!
ТРАЖИТЕ КАМИЛЕ ДА НАМ ОДНЕСУ ОВО ЗЛАТО!
...КАМИЛЕ ДА ОДНЕСУ ЗЛАТО!
ГЛУПЕРДО! ШТА САМ ТО РЕКАО? ОНО ШТО ХОЋУ ЈЕ ДА БУДЕМ КАЛИФ УМЕСТО КАЛИФА!
АЛИ, ВИ ТО ВЕЋ ЈЕСТЕ, ГАЗДА!
КАЛИФ ХАРУН ЈЕ НЕСТАО, СВИ ВАШИ ПРОТИВНИЦИ СУ НЕСТАЛИ, НАРОД КОЈИ ВАС НИЈЕ ВОЛЕО ТАКОЂЕ ЈЕ НЕСТАО, А СВЕ ЊИХОВО ЗЛАТО ЈЕ ОСТАЛО! САД СТЕ БОГАТИ И МОЋНИ!
АУ!
БОГАТИ СМО, ГАЗДА!
ПОЧИЊУ!
ШТА, ГАЗДА?
БУМ!
40

РЕКАО СИ: „БОГАТИ СМО", ШТО ЗНАЧИ ДА ИМАШ ПРЕТЕНЗИЈЕ НА ОВО ЗЛАТО!
МИСЛИО САМ ДЕСЕТ ПОСТО!
НИШТА! НЕ ЗАБОРАВИ ДА САДА, КАО КАЛИФ, ОДЛУЧУЈЕМ О ЖИВОТУ И СМРТИ СВОЈИХ ПОДАНИКА! ВОДИ РАЧУНА!
ЛЕТЕЛИЦА ЈЕ ОТИШЛА, А КАМИЛЕ СУ ТУ!
ТИ ТОВАРИ КАМИЛЕ, А ЈА ЋУ СА БРДА НАДЗИРАТИ ОКОЛИНУ И ВРАЋАТИ СВЕ ОНЕ КОЈИ КРЕНУ У ГРАД, ЈЕР НЕ СМЕ НИКО ДА ВИДИ ОГРОМНО БЛАГО НОВОГ БАГДАДСКОГ КАЛИФА!
ТРЕБА МИ ЦЕЛА СЕДМИЦА, ГАЗДА!
ИМАШ ЈЕ, И НЕ ЗОВИ МЕ ВИШЕ ГАЗДА, ВЕЋ О ГОСПОДАРУ ВЕРНИКА! ЗА СВАКУ ГРЕШКУ, ДОБИЋЕШ ДЕСЕТ ПО ТУРУ!
А ШТА ЋЕМО ЈЕСТИ И ПИТИ ЗА ОВО ВРЕМЕ, ГАЗДА?
ПРЕ НЕГО ШТО ВРАТИМ ТРГОВЦЕ, КУПИЋУ СВЕ ШТО НАМ ТРЕБА! И, ВЕЋ ТИ ДУГУЈЕМ ДЕСЕТ ПО ТУРУ!
НИЈЕ НИ ЦЕЛИХ ПЕТ МИНУТА КАЛИФ, А ВЕЋ СЕ УОБРАЗИО!
У ЗОРУ, ЧЕТВРТОГ ДАНА...
У СВАКОМ СЛУЧАЈУ, БАГДАД ЋУ САЗИДАТИ НА ДРУГОМ МЕСТУ, ЈЕР МЕ ЗА ОВО ВЕЖУ САМО РУЖНЕ УСПОМЕНЕ!
НАТОВАРИО САМ ПОЛОВИНУ, А НИШТА НИСАМ НИ ЈЕО НИ ПИО! КАКО ВИ ИЗДРЖАВАТЕ, ГАЗ... О ГОСПОДАРУ?
ШТЕДИМ СНАГУ И МАКСИМАЛНО СЕ ОПУШТАМ!
ЗАР ВАМ НЕ ИЗГЛЕДА ЧУДНО ДА СЕ ДО САДА НИЈЕ ПОЈАВИО НИЈЕДАН ТРГОВАЦ?
ШТА ЋЕ ТРГОВЦИ КАД БАГДАДА ВИШЕ НЕМА!
АЛИ, ОНИ ТО НЕ ЗНАЈУ!
Е, САЗНАЋЕ!
КУКАВИЦЕ! ИЗДАЈИЦЕ! БАГДАД ЈЕ НЕСТАО, АЛИ ЈА ЋУ НАПРАВИТИ ЈОШ ЛЕПШИ И БОГАТИЈИ! ЈА, НОВИ КАЛИФ, ИЗНОГУД I! ДОНЕСИТЕ ВОДЕ! ВОДЕ!
ВОДЕ, МОЛИМ! ВОДЕ!
ВЕЛИКИ КАЛИФЕ, СМИРИТЕ СЕ!

ОСАМ ДАНА КАСНИЈЕ, БЕЗ ДА СУ ВИДЕЛИ ИЗНЕНАДНОГ ТРГОВЦА, КАРАВАН СА БЛАГОМ ЈЕ КРЕНУО НА ПУТ. ЗАХВАЉУЈУЋИ ДИЛАТОВОЈ ГЕНИЈАЛНОЈ ИДЕЈИ, И ЖЕЂ ЈЕ БИЛА УТОЉЕНА...

ДИЛАТЕ, ДАЈ ВОДЕ!

ОДМАХ, О ГОСПОДАРУ!

СВИ ЗНАМО ДА КАМИЛА У СЕБИ ИМА РЕЗЕРВОАР ВОДЕ!

?

КО СИ ТИ? КУДА ИДЕШ?

ИДЕМ У БАГДАД И НОСИМ КАЛИФУ ОДЕЛО ДА ИМА КАД ОМРШАВИ!

ДАЈ МИ ТО! ЈА САМ КАЛИФ И ВИДИШ ДА САМ ШЛАНГ!

БАГДАД ЈЕ НЕСТАО, А НОВИ НЕЋЕ БИТИ ТАМО, ВЕЋ ИЗА ТВОЈИХ ЛЕЂА!

МНОГО СИ ПАМЕТАН, ДИЛАТЕ! ТАЧНО, НОВИ БАГДАД ЋУ НАПРАВИТИ НА ОБАЛАМА ТИГРА, НЕДАЛЕКО ОД ЕУФРАТА!

ПО ПРВИ ПУТ ВЕРУЈЕМ У ВАШ УСПЕХ, ГАЗДА!

ДА! СУ ОВО НЕКИ ОТКАЧЕНИ ТИПОВИ!

ГЛЕ, ДИЛАТЕ! БАШ ПО МЕРИ!

КО ЛУТКА СТЕ, О ГОСПОДАРУ!

САД САМ ПРАВИ КАЛИФ, ЗАР НЕ?

ТУТО КОМЛЕТО!

ЗАШТО НОСИШ ТУ КУТИЈУ?

СПАКОВАО САМ ВАШЕ ОДЕЛО ВЕЛИКОГ ВЕЗИРА! НИКАД СЕ НЕ ЗНА!

ЕВО КАРАВАНА!

ПСТ! ПАЗИ ДА НЕ ВИДЕ НАШЕ КАМИЛЕ СА ЗЛАТОМ! КУПИЋУ КЛОПУ!

ШТО ТИ ЈЕ КЕКС? МОГУ ЛИ ДА КУПИМ ЈЕДАН?

МОЖЕШ, ЈЕР НЕМАМ ГДЕ ДА ГА УТОПИМ! ИЗ БАГДАДА ЈЕ НЕСТАЛО СВЕ ЗЛАТО!

412

ГРЕШИШ! НЕСТАО ЈЕ БАГДАД, А НЕ ЗЛАТА!
АКО МИ НЕ ВЕРУЈЕШ, ИДИ САМ ПА ВИДИ!
У СВАКОМ СЛУЧАЈУ, БАГДАД ЈЕ ТАМО!
НЕ, НЕГО ТАМО!
ЈЕ ЛИ ОДАВНО ТАМО?
ОДУВЕК БУДАЛО!
ОДАКЛЕ СЕ СТВОРИ ОВАЈ ТИП?
У СТВАРИ, ДОНЕКЛЕ СИ У ПРАВУ...
...ЛЕГЕНДА КАЖЕ ДА ЈЕ БАГДАД НЕКАД ДАВНО БИО НА ДРУГОМ МЕСТУ, АЛИ ГА ЈЕ НЕКИ ЧАРОБЊАК ПРЕМЕСТИО! АЛИ, ТО ЈЕ САМО ЛЕГЕНДА! КОЛИКО ЈА ЗНАМ, БАГДАД ЈЕ ОДУВЕК БИО ТУ, НА ОБАЛАМА ТИГРА, НЕДАЛЕКО ОД ЕУФРАТА!
АЛИ, НЕСТАНАК ЗЛАТА НИЈЕ ЛЕГЕНДА!
ГАЗДА! ИЗГЛЕДА ДА...
БУТИ, ГЛУПЕО! НАВУКИ БЕШ НАМ НА ВРАТ СВЕ ЛОПОВЕ СВЕТА, А И ШИРЕ!
СВЕ САМ ЧУО! ДОЋИ ДА ВИДИШ!
БАГДАД ЈЕ ВАШ НА МЕСТУ ГДЕ САМ УТЕО ДА ГА САГРАДИМ!
И ШТО ЈЕ ЧУДНО, ГАЗДА, ОВАКАВ БАГДАД МИ СЕ ВИШЕ СВИЂА!
ИДЕМ ДА ЖДРАКНЕМ ШТА СЕ ЗБИВА! ЧУВАЈ ЗЛАТО! ШТА ТО РАДИШ?
ВАДИМ ВАШЕ ОДЕЛО ВЕЛИКОГ ВЕЗИРА! НЕ МОЖЕТЕ У КАЛИФСКОМ У ГРАД!
НИЈЕ ДУГО БИЛО СПАКОВАНО!
У СВАКОМ СЛУЧАЈУ, ПРОПАЛИ СУ! КУПИЋУ ЦЕО ГРАД, А КАЛИФ ЋЕ БИТИ МОЈ РОБ!
"ЧУВАЈ ЗЛАТО"! ДА ШТО БИХ ГА ПОСЛУШАО? ЗАШТО ДА НЕ ЗБРИШЕМ СА ЗЛАТОМ? БИЋУ БОГАТ И МОЋАН! ЗАШТО ДА НЕ?
ЕВО ГА! ПСТ, ПУСТИ ГА ДА УЂЕ!
ЕВО ГА НАЗАД! У ИМЕ КАЛИФА, УХАПСИТЕ ГА!
?

ТО НИСАМ ЈА!
ПРАВО КОД КАЛИФА!
ТУ САМ! ЈЕСИ ЛИ ТО ТИ, ДОБРИ МОЈ ИЗНОГУДЕ!
НИСАМ ЈА УЗЕО ЗЛАТО, О ГОСПОДАРУ!
И НИЈЕ О ЗЛАТУ РЕЧ!
УХВАТИЛИ СМО КРИВЦА!
ТО ЈЕ КАТРУН! СТРАЖА ГА ЈЕ И ЧУЛА И ВИДЕЛА! ПОКУШАО ЈЕ ДА НЕСТАНЕ, АЛИ СМО ГА УКЕБАЛИ! ДОДУШЕ, ПОТПУНО ИЗГУБЉЕНОГ! САД СЕ ЋЕЛАТ БАВИ ЊИМЕ! НЕКЕ ДА КАЖЕ ГДЕ ЈЕ САКРИО ЗЛАТО!
ПА ШТО СТЕ МЕ ОНДА УХАПСИЛИ?
ЗАТО ШТО ЈЕ ПРОТЕКЛО ВРЕМЕ, А ТИ НИСИ УЧИНИО ДОБРО ДЕЛО КОЈЕ БИ ТИ СПАСИЛО ГЛАВУ!
ПОТПУНО САМ ЗАБОРАВИО НА ТУ СИТНИЦУ!
РАЗОЧАРАО СИ МЕ, И ПОМОЋИ ТИ ВИШЕ НЕМА!
ШТА ЋЕТЕ МИ УРАДИТИ?
ОТФИКАРИТИ ГЛАВУ! ЋЕЛАТ!
ПРИСУТАН СА СВИМ РЕКВИЗИТИМА!
ИСПРЉАЋЕТЕ МИ ТЕПИХ!
АЛИ, ЧЕКАЈТЕ! ЈА САМ НАШАО ЗЛАТО, А ТО ЈЕ У ИНТЕРЕСУ ЦЕЛОГ НАРОДА!
СУПЕР, ДОБРИ МОЈ ИЗНОГУДЕ! ОПЕТ МОЖЕШ ПОСТАТИ МОЈ НАСЛЕДНИК!
?
МОРАО САМ ДА СЕ ИЗБАВИМ!
ЗЛАТО ЈЕ У БЛИЗИНИ! ДОБРО ЧУВАНО!
ОВАЈ НИПОШТО НЕ ДА СВОЈУ ГЛАВУ!
ОБАВЕСТИТЕ НАРОД!
НАДАМ СЕ ДА ТИ ЈЕ СЛУГА ПОШТЕН!
ШТА? АЛИ...
ГРАЂАНИ БАГДАДА! ВЕЛИКИ ВЕЗИР ИЗНОГУД ЈЕ ПРОНАШАО НАШЕ ЗЛАТО! ПОЂИМО ПО ЊЕГА!
ПРОНАШАО САМ ОДГОВОР НА МОЈЕ „ЗАШТО"! НИСАМ ЗБРИСО СА ЗЛАТОМ ЗАТО ШТО САМ ПОШТЕН И ВЕРАН ЕТО!
А ИЗНОГУД СЕ НАШАО НА САМОМ ПОЧЕТКУ...
НАСТАЛА ЈЕ ПРАВА ТУЧА ОКО ВРАЋАЊА ЗЛАТА, АЛИ КАЛИФ ЈЕ РЕШИО ПРОБЛЕМ. ПОЛОВИНУ ЗЛАТА ЈЕ ОДНЕО У СВОЈ ТРЕЗОР, А ПОЛОВИНУ ПОДЕЛИО НАРОДУ! БАШ ЈЕ СКРОМАН. МОГАО ЈЕ СВЕ ДА ПРИСВОЈИ...
ХОЋУ ДА БУДЕМ КАЛИФ УМЕСТО КАЛИФА!
ГАЗДА, МОГАО САМ ДА НЕСТАНЕМ СА ЗЛАТОМ! ПОГОДИТЕ ЗА ШТО НИСАМ!
ЗАТО ШТО СИ СЛАБИЋ БЕЗ АМБИЦИЈА И МАШТЕ! КУКАВИЦА! И НИСИ ЗА БОЉЕ НЕГО ДА БУДЕШ СЛУГА!
ЗАПАЊЕН САМ!
КРАЈ

КАЧКЕТ

ПРОСЕЦИТЕ ПО ЦРТИЦАМА

СВЕЧАНО ОДЕЛО

ЛАЈНУСА ЗАЛЕПИТЕ НА КАРТОН И ИСЕЦИТЕ

КЕВЕНЦЕ СТАВИТЕ ПРЕКО РУКЕ

КАПУТ

ОДЕЛО ЗА ИГРУ

ШЕШИР

ПРОСЕЦИТЕ ПО ЦРТИЦАМА

ПИЏАМА

ШПИЛХОЗНЕ

ШИК КОМПЛЕТ

ИСЕЦИТЕ

ТЕЛЕВИЗОР И СНУПИЈА ЗАЛЕПИТЕ НА КАРТОН И ИСЕЦИТЕ

ПРОСЕЦИТЕ ПО ЦРТИЦАМА НА ТЕЛЕВИЗОРУ И ПРОВУЦИТЕ СНУПИЈА. КАДА ПОМЕРАТЕ СНУПИЈЕВ ПРОДУЖЕНИ ВРАТ ЛЕВО-ДЕСНО, ОН ЋЕ НА ЕКРАНУ ПОКРЕТАТИ ГЛАВУ.

ИСЕЦИТЕ КАРТОН ОВИХ ДИМЕНЗИЈА И ЗАЛЕПИТЕ ИЗА ТЕЛЕВИЗОРА ТАКО ДА МОЖЕ ДА СТОЈИ.

ОБУЦИТЕ ЛАЈНУСА ВАН ПЕЛТА

Чарлс Шулц

СМРТНО ОЗБИЉАН КЛОВН

Иако је годинама снимао изврсне албуме, нико га није примећивао док се за његову каријеру није побринуо редитељ Дејвид Линч

Крис Ајсак има 35 година и четири албума: „Silvertone", „Chris Isaak", „Heart-Shaped World" и „Vicked Game". Последња плоча изашла му је још пре три године, али је њен прави дискографски живот почео захваљујући Дејвиду Линчу. Ајсак и Линч очигледно добро сарађују. Ајсак је имао мању улогу у филму „Married To The Mob", радио је музику и за филм „Blue Velvet" (одбио је да игра у њему) као и за „Дивљи у срцу".

– Линч и ја се одлично уклапамо – каже Крис. Он је фини момак са којим може да се сарађује. Уопште није чудак. Сви ме питају да ли је откачен, не схватају да уметник не мора да буде исти као и његово дело. Неки људи имају чудне идеје, а он их само исписује. Најчешће су најоткаченији они који изгледају нормално. Доста сам радио и са Џули Круз која је отпевала главну тему у серији „Twin Peaks". Она је фина, забавна и сасвим природна. И даље је потпуно збуњена чињеницом да је постигла такав успех.

Ајсак је својевремено радио и са џез трубачем Четом Бејкером кога изузетно поштује. Имао је прилике да се сретне и са Ројем Орбисоном, човеком који је највише утицао на њега, посебно када су баладе у питању.

– Са тућих плоча можеш да крадеш што год желиш, али са Орбисоновим материјалом тешко је изборити се. Он је стајао негде горе, велик као планина, говорећи: Само напред, узми шта желиш, хоћеш да копираш ово високо певање, оно је ту и пуно среће, дечко. Не постоји нико, укључујући и мене, ко је успео да се приближи његовом стилу. Када сам седео са њим у истој соби, свирао и певао, то је била врхунска забава. Једном смо били у његовој кући и свирали песме Лефти Фризела, мислим да негде имам траку коју смо тада снимили, али је никада нисам слушао. То би ме растужило јер то вече нећу заборавити док сам жив. Свако од нас сања да сретне свог хероја, међутим, у исто време тога се и плаши јер постоји опасност да те разочара. Рој Орбисон је, када сам га срео, био све оно што сам очекивао и још више од тога. Његова смрт је стварно трагедија...

Крис Ајсак заиста изгледа као да долази из педесетих година. Баршунастог гласа, осећајан, али сакривен иза рокерске јакне подсећа на стил Марлона Бранда и Џејмса Дина из тога времена. Његов последњи албум „Wicked Game", који је недавно објављен и код нас, обједињује те особине. Урађен је савршено професионално, а није изгубио ништа од емоционалности и спонтаности.

– Када радим у студију, смртно сам озбиљан. Али, када се посао заврши и дође време промоције плоче, постајем клован. Ја сам луда као и сви остали. Оно што ми радимо није операција мозга, ми само правимо музику.

ТРАЖИЛИ СТЕ ПЕСМУ:

I'LL BE LOVING YOU FOREVER

I'm not that kind of guy,
who could take a broken heart
so don't ever leave
I don't want to see us part
The more thought of losing you
means that everything would go
down under
I'll be loving you forever
just as long as you want me to be
I'll be loving you forever
All this love's for you and me
I'll be loving you
The things you do are forever
I count the blessings to keep our love new
There's one for me and a million for you
There's just so much that I want
to say
but when I look at you, all my
thoughts get in the way
We'ever come too far to even turn
back now
This love will last forever
I see it all now

Текст и музика: **Морис Стар** ■ Изводе: **„New Kids On The Block"**

ЈА ЋУ ТЕ ВЕЧНО ВОЛЕТИ

Нисам таква врста момка
који може да поднесе сломљено срце
и зато никад немој отићи
Не желим да нас видим раздвојене
И сама помисао да те губим
значи да све може поћи у пропаст
Ја ћу те вечно волети
све док ме будеш желела
Ја ћу те вечно волети
Сва ова љубав је за тебе и мене
Ја ћу те волети
Ствари које чиниш су заувек
бројим благослове да
наша љубав остане свежа
Један је за мене и милион за тебе
Постоји толико тога што бих желео да кажем
али када те погледам, све моје мисли се испрече
Отишли смо предалеко да се сад враћамо
Ова љубав ће вечно трајати
Сада то видим

МУЗИЧКА ПОШТА

Драги забавниче,
Занима ме биографија Игија Попа и „Секс Пистолса".

Стална читатељка из Сремске Митровице

Биографију „Секс Пистолса" већ смо објавили у овој рубрици. Иги Поп, право име Џејмс Џевел Остерберг, рођен је у држави Мичиген 1947. године. Надењу је себи име Иги још на почетку каријере док је наступао са групом „Prime Movers". Затим је био у групи „The Stooges", за коју многи тврде да је била далеко испред свог времена и претеча панк покрета. Распали су се средином седамдесетих оставивши за собом албуме „The Stooges" (1968), „Funhouse" (1969), „Raw Power" (1973) и „Metallic KO", (1976). Игијеву самосталну каријеру помогао је Дејвид Боуви вративши га на сцену тако што је обрађивао његове старе песме. Дискографија: „The Idiot" (1976), „TV Eye" (1978), „Lust For Life" (1978), „New Values" (1979), „Solider" (1979), „No Fun" (1980), „Party" (1981), „Zombie Birdhouse" (1982), „Choice Cuts" (1984), „Blah Blah Blah" (1986), „Instict" (1988), „Brick By Brick" (1990).

Здраво,
Које је плоче објавила аустралијска група „INXS"?

Маја из Суботице

Група је настала 1979. године а до сада су објавили плоче: „INXS" (1980), „Underneath The Colours" (1981), „Shabooh, Shoobah" (1982), „The Swing" (1984), „Listen Like Thieves" (1986), „Kick" (1987), „X" (1990.)

Ћао,
Молио бих те да објавиш дискографију групе „Bon Jovi".

Мирослав из Кикинде

Први албум, назван само „Bon Jovi", изашао је 1983. године, следе „7800 Fahrenheit" (1984), „Slippery When Wet" (1986), „New Jersey" (1988), те Бон Јовијева соло плоча „Blaze Of Glory" из 1990. године са музиком из филма „Млади револвераши II".

Драги Забавниче,
Које су албуме објавили групе „Vaya Con Dios" и Џипси Кингс и да ли се могу наћи код нас?

Данница

Обе њихове плоче „Vaya Con Dios" и „Nigh Owls" код нас је објавио „Југотон". Дискографија „Џипси Кингс": „Allegria" (1982), „Luna Del Fuego" (1983), „Gipsy Kings" (1987), „Mosaique" (1989) и управо објављени пети „Este Mundo".

Прва два албума су без електричних инструмената и ритам секције и издати су само у Француској, а недавно пребачени и на компакт диск формат. Албум „Mosaique" једини је објављен код нас у лиценцној продукцији РТВ Словенија.

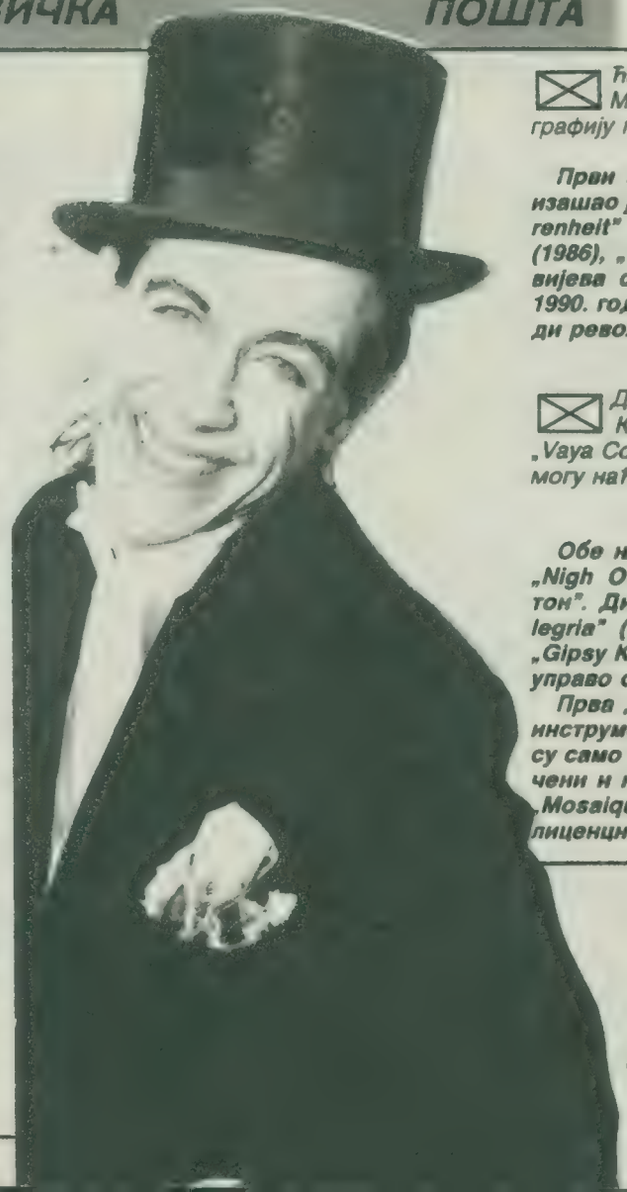

Иги Поп

ПАПУА НОВА ГВИНЕЈА: Има ли још људождера?

НОЋНЕ МОРЕ У ПЛЕМЕНУ ФОРЕ

Сарајевски истраживачи Ахмед Боснић и Борис Ковачевић кренули су у потрагу за племеном које је, по причама, и даље на јеловнику имало људско месо. Ово је Ахмедова исповест

Мала светковина данас поприлично мирољубивог племена Форе

Стари, сав излупан „ландровер" зауставио се на чистини. Наш тамнопути водич Имет Квома Сјури – кога смо изнајмили још у Порт Морезбију, главном граду Папуе Нове Гвинеје – немоћно је, као да се извињава, раширио руке. Он даље не иде. Каже, има неки дру-

ги, неодложан посао. Борис и ја још једном смо се немо згледали. Знамо да га је страх. Ни нама није баш свеједно.

Идемо у посету племену Форе, можда последњим људождерима на Папуи Новој Гвинеји и планети. Мада су нас свуда убеђивали да је канибализам данас само део њихове прошлости, немир се увукао међу нас.

Хитамо кроз влажну прашуму. Одећа нам је мокра од зноја. Журимо да се пре мрака докопамо села. А ко зна: можда је безболније да нас поједе прашума него да се крчкамо у неком од казана...

Наједном, звучна завеса која нас прати од тренутка кад смо се растали с нашим (бившим) водичем као да се диже. Из густиша излећу неки нови звуци, рески и продорни, налик звуку корбача који сече ваздух. Сећамо се да нам је Имет Квома Сјури говорио да се Форе споразумевају звиждуцима и крицима. Да ли су нас већ приметили? У том случају, по савету нашег плашљивог водича, морамо да им покажемо да их се не бојимо. Само напред. Није него, од страха нам се одузеле ноге.

Руке на грудима

Потоци зноја који су нам се од силне влаге сливали низ леђа лагано се леде. Јер како су говорили неки зли језици, припадници племена Форе – то, као, поуздано знају – ноћу обилазе гробнице и ваде натруле лешеве. Шта ако им се допадне нешто свежије?!

Нараслу тескобу у нама прекида повик иза леђа. Окренули смо се и иза огромног жбуна угледали тамнопуту прилику обраслу у куштраву косу и браду. У руци затегнут лук с огромном стрелом. С друге стране појавио се још један ратник. Па још тројица. Борис и ја дижемо руке до висине груди. То је, како су нам рекли, за Форе знак да не долазимо с непријатељским намерама.

Они стоје и немо нас посматрају. Стојимо и ми. Ко ће пре да обори поглед?! Домородац кога смо првог приметили лагано пребаци лук и стрелу у другу руку, испусти кратак крик и десном руком даде знак онима који су се скривали у шуми. Из густиша се појави још десетак ратника. Лица им нису била намазана и да није било танких влати провучених кроз широке ноздрве и необичних ниски шкољки на њиховим кратким вратовима, не би се разликовали од Папуанаца које смо претходних дана сретали на улицама Порт Морезбија и Монт Хагена.

Слушамо упамћене савете и крећемо полако према њима не спуштајући руке са прсију. Они и даље стоје. Одмеравају нас, а чини ми се да им се погледи највише задржавају на нашим дугачким ножевима о пасу.

Онај кога смо првог угледали, очигледно вођа ове скупине, крену нам у сусрет. И он, сада, с рукама на грудима. Кад је стигао на неколико корака од нас, лагано климну главом и прође нас. Ми за њим. Остали, у некаквом војничком поретку, за нама.

Ахмед Боснић и поглавица племена Форе

Кућа на лобањама

Пешачили смо, без речи, једва приметном стазом која је неколико пута улазила и излазила из зеленог тропског густиша презасићеног тешким мирисима трулежи и влаге. После двадесетак минута хода избисмо у пространу долину, испарцелисану и обрађену. А у њој: плантаже младих палми саго, кикирики, тапиока, кокосови ораси, складне земљане купе за каукау (слатки кромпир) и друго поврће.

Између парцела немарно су се кретале високе, црнопуте домаће свиње с бројним бучним потомством. Оне су у дивљим пределима Папуе Нове Гвинеје истинско мерило богатства. Породица која их нема сматра се пуком сиротињом и безмало је изопштена из племена: њени чланови не учествују у годишњим светковинама, мушкарци не могу да се жене јер је обичај да се свиње поклањају невестиним родитељима, децу ће избегавати у играма а домаћина у лову и уобичајеним мушким племенским разговорима. Колико свиња, толико уважавања!

Борис Ковачевић упућује потомке људождера у тајне новог света

Стижемо на велику заравнан окружену високим крошњама тропског дрвећа, налик на афричке баобабе. Округле колибе прекривене палминим лишћем и трском. Чујемо грају деце. И онда мук. Очигледно су нас приметили: деца и жене повлаче се у колибе. Сад ће, то смо већ свикли обилазећи друга папуанска племена, да се појави поглавица у пратњи мушкараца.

Појављује се седобради и седокоси поглавица с испруженом руком. И на то смо, за ових месец дана боравка, навикли: руковање је знак пријатељства. Борис и ја понекад смо целу ноћ морали да масирамо раме јер смо се претходног дана руковали и са двеста до триста људи, с читавим племеном.

На поглавичином изборaном лицу мешали су се срдачност, знатижеља, страх и понизност. Уз њега је снажан мушкарац са великом брзготином на левом образу. На лошем енглеском каже да је био водич белим авантуристима који су у брдима централне Папуе трагали за златом. Уз његову помоћ успевамо да се споразумемо с поглавицом и његовим саплеменицима. Другачије не бисмо могли јер око седамсто племена на Папуи говори само својим језиком.

Поглавица нас одводи у „кућу мудрости", својеврсни мушки клуб у који жене и деца немају приступа. То је необична грађевина подигнута на високим дрвеним стубовима, без зидова, само дрвена конструкција и висока таваница прекривена дебелим слојевима сасушене траве и големим меснатим палминим листовима.

Мозак као посластица

Традиционална градња „куће мудрости" укључивала је, сазнајемо у невезаном разговору са сада мирољубивим припадницима племена Форе, и један крвави ритуал. У њеним темељима,

испод сваког стуба, заувек је остајао по један заробљени непријатељ, а стуб је морао да почива тачно на његовој лобањи, како би сва његова мудрост и све његове врлине заувек остале похрањене у кући.

Борис и ја се згледамо, с надом да нису намерни да праве неку нову „кућу мудрости". Седели смо до касно у ноћ, све док се милиони инсеката нису сручили на нас. Поглавица нам показује колибу у којој можемо да се сместимо и преноћимо.

Била је то најдужа ноћ коју сам доживео, мада сам пропутовао много и боравио у, како сам веровао док нисам стигао у Папуу Нову Гвинеју, најдивљијим пределима и међу најпримитивнијим племенима.

Целе ноћи по глави су ми се преплитале свакојаке, често најјезивије, приче које сам чуо или прочитао о племену Форе.

Аустралијски антрополог Роналд Берент – који је два пута боравио овде, први пут још 1952. – записао је да одрасли мушкарци нису јели људско месо, бар он то није могао да установи. Међутим, јели су га жене и деца јер су га сматрали врло укусним, а и због недостатка беланчевина. Ратници Форе, пак, обожавали су зато да својим заробљеницима чупају живо срце како би га „док још пулсира у њиховим рукама, топло и крваво, кидали зубима надајући се да ће храброст, снага и одважност убијеног заробљеника ући у њихову душу и даровати им моћ и живот.

По причама оних који су раније боравили међу племеном Форе, ови тамнопути, ониски и дуговечни људи обожавали су људски мозак. Била је то за њих врхунска посластица која је многима дошла главе. Наиме, према сведочењу Роналда Бернета, управо је мозак био разлог за појаву страшне болести зване куру која је и буквално десетковала народ. Људи су умирали у најтежим мукама.

Касније истраживања открила су да куру подстиче један својеврстан организам, такозвани „спори вирус", који напада мозак оболелог и за врло кратко време напросто га разара. После смрти оболелог „спори вирус" и даље остаје да живи у мозгу и сви који га једу – а Форе су јеле и мозгове својих умрлих саплеменика – постају његове жртве. Тек када су, уз помоћ ретких белих дошљака, схватили од чега оболевају и масовно умиру, Форе су престале да једу тела својих мртвих сродника.

Борис и ја им ни по чему нисмо били сродни!

Лековита салата

Јутро ми је донело олакшање. Ноћне море у племену Форе нестале су као руком однете. Целог дана смо се дружили с домороцима, чак су за нас приредили и живописне обредне свечаности. Били смо предмет пажње целог племена. Ипак, нелагодности нисмо успели да се ослободимо. Шта ако се неком од њих отвори апетит предака?!

Нас двојица смо, међутим, јели искључиво конзерве које смо понели са собом. Тако нас је саветовао наш одбегли водич Имет Квома Сури не одбацујући сасвим могућност да неко од припадника племена Форе ноћу, крадомице, откопава тела својих саплеменика и... Уз то, нико не гарантује да је куру само део прошлости.

Тога дана присуствовали смо невероватном исцелитељском поступку њиховог главног врача Гимисеве Воикоиа, чију помоћ траже чак и припадници завађених племена. Наш преводилац објашњава да се у његовим рукама и његовој души крију магичне речи оздрављења.

Исцелитељу су довели коштуњавог старца с болном гримасом на лицу. Жали се да га пробада у кичменом стубу па не може да се усправи и нормално хода. Гимисеве Воикои сакупља лишће „leportea desumana", биљке коју Форе једноставно називају „медицини". Прилази болеснику и, док ставља зелене листове на његова леђа, дува белкасти дим према старчевој глави. Затим рукама прави покрете изнад болног места, као да сакупља духове који су проузроковали бол и – одбацује их!

Ове покрете понавља неколико пута, мрмљајући готово нечујно магичне речи које вероватно у читавом ритуалу имају главно место.

Грч на старчевом лицу попушта. Као да му је лакше.

– Да ли је бол ишчезао? – пита Гимисеве.

– Боље ми је! – потврђује старац. – Много ми је боље...

Припадници племена Форе – познатог у свету по канибализму – нетремице посматрају догађај. Кад се оболели старац исправио и осмехнуо, почели су да тапшу рукама. Верују у живот, у оно што долази. Прошлост живи још једино у доконим причама у „кући мудрости"...

Забележио ***П. Милатовић***

ОКЛОП БУДУЋНОСТИ

ТЕНКОВИ СА ВИШЕ ЖИВОТА

Однедавно су тенкови и оклопни транспортери постали веома лак плен за уништења на бојном пољу. Развојем савремених ручних ракетних бацача и противоклопних вођених ракета тенкови су постали практично „дивљач за одстрел". Кумулативне бојеве главе пробијају од 450 до 700 mm челичног оклопа. Практично ниједан тенк не може да издржи овакав удар, а да не буде уништен. А опасност вреба са свих страна јер готово сваки војник као лично наоружање носи ручни ракетни бацач мањег калибра (обично 64 mm). Поставља се питање како заштити тенк?

За време рата у Либану 1982. године Сиријци су били просто запањени следећом појавом. Погађали су израелске тенкове противоклопним средствима чак и из непосредне даљине, а тенкови нису били уништени. Протрљали су очи, али стварност је била неумољива и тенкови су се и даље кретали као да се није ништа десило.

Руски тенк „Т-80" ојачан плочама активног оклопа

Оклопно средство у дејству

Како је то могуће?

Ствар је била прилично једноставна. Израелци су применили такозвани АКТИВНИ ОКЛОП блејзер (Blazer) у облику кутија, троуглова и квадрата којим су биле прекривене купола и чеони делови тенка. Реч је, заправо, о реактивном експлозиву (ЕРА) који су Израелци почели да испитују 1974. године и након истраживања га применили на својим тенковима М-60 и „сенчјуриен" (Centurion). Тако је створена нова врста додатног заштитног оклопа која знатно неутралише и смањује дејство кумулативног млаза (огромног притиска од пола милиона бара и температуре од 10.000°С) и кинетичке енергије на оклоп. „Блејзер" оклоп састоји се од низа „кутија" или других облика („циглиплоча–блокова–кофера–црепова") активног оклопа израђених од лаких метала који се причвршћује на основни оклоп тенка. Унутар сваке „кутије" активног оклопа налази се такозвани сендвич од танког слоја експлозива (5 mm) између танких челичних плоча дебљине до 3 mm. Овакве „кутије" на тенк се причвршћују помоћу завртњева и навртки. Прекривају чеони део, бочне стране и куполу тенка, а таквих „кутија", у зависности од врсте тенка или транспортера, има од 111 до 281.

При испитивању „блејзер" оклопа његови елементи (експлозив и челичне плоче) подвргавани су правој тортури јер је морала да се докаже његова безбедност и утицај на околину. Испитивањима је доказано да се делови оклопа не активирају: физичким оштећењем, погоцима из свих врста стрељачког наоружања, парчадима артиљеријских пројектила, горењем (плоче су стављане диретно у ватру у трајању од 2 часа на температури од 700°С). Делови оклопа отпорни су и на: воду, утицај повишене влажности, екстремне температуре (–40° С до +70°С), вибрације, дуго стајање, обраду заваривањем и гасним сечењем.

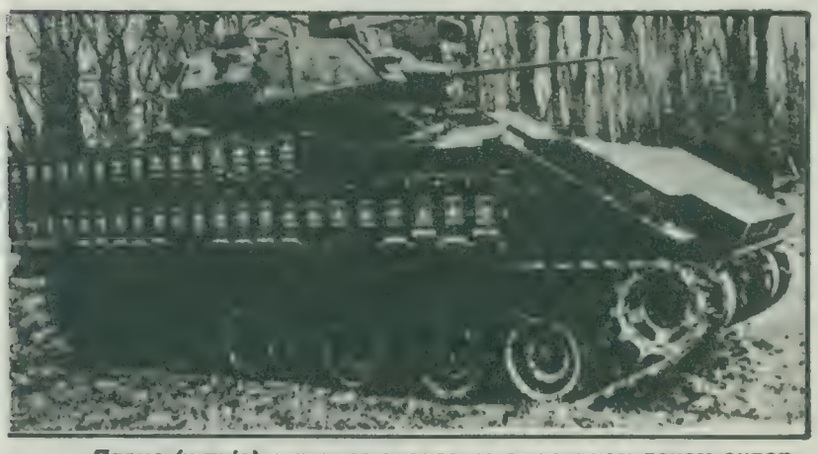

Плоче (кутије) активног оклопа на америчком лаком оклопном возилу „Bradley A2"

Начин деловања активног оклопа је прилично једноставан. Када се експлозив у активном оклопу запали млазом кумулативног дејства, услед настале експлозије долази до одбацивања плоча које ометају и уништавају масу насталог кумулативног млаза. На овај начин разорно дејство кумулативног млаза је спречено, а тенк је добио нови живот.

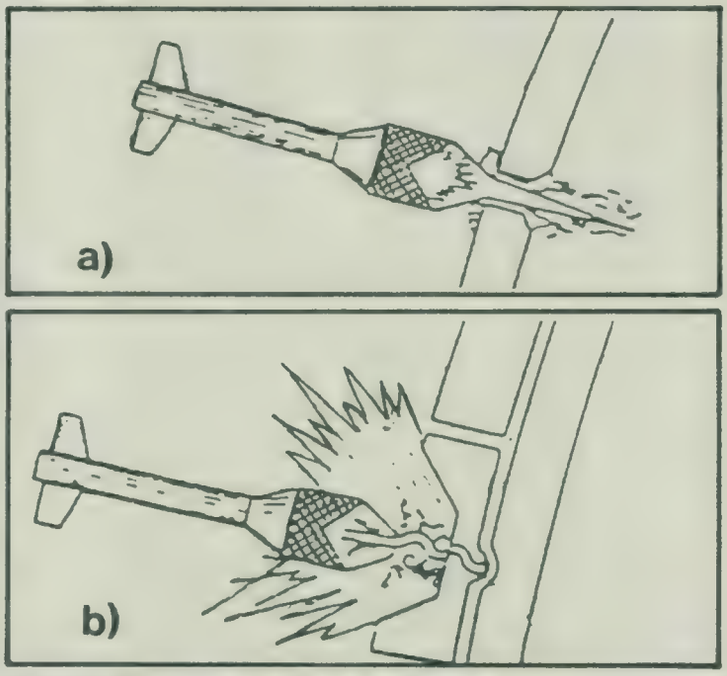

Дејство кумулативног млаза пројектила а) на класичан оклоп, б) на активан оклоп

Цена опремања тенка активним оклопом износи око 100.000 америчких долара, што није много у односу на заштиту коју пружа тенку који кошта око три милиона долара. Значајно је и то да укупна маса „блејзер" активног оклопа износи између 1000 и 2000 килограма и не утиче на покретљивост и маневарску способност тенка. Када би се као додатни оклоп користио челик, маса тенка би се повећала за 10 тона што би било веома неповољно за његову покретљивост и маневарске способности. Највећу примену активни оклоп нашао је у армији СССР-а, с тим да га даље испитују и усавршавају. И друге земље, као што су САД, Израел, Шведска, Немачка, Енглеска, раде на усавршавању и примени активног оклопа на својим борбеним средствима.

. Поред несумњиво добрих особина активног оклопа постоје и неки недостаци које треба отклонити. Приликом кретања тенка преко неравнина и шумских терена може доћи до померања и спадања „кутија" оклопа, није решена замена оштећених и експлодираних „кутија" на бојном пољу, пешадија која прати тенк такође није заштићена од дејства плоча које експлодирају, а ни оптичка средства и средства везе на самом тенку. И поред свега овога, активни оклоп „блејзер" омогућава добру заштиту од кумулативних пројектила и даје тенку више живота. У даљем усавршавању и испитивању уочени недостаци сигурно ће бити отклоњени. Из свега овога може се закључити да тенкови у будућности неће бити тако лак плен, односно „дивљач за одстрел" на бојном пољу.

Ж. Митић

Уређује
др Зоран Живковић

Реј Бредбери

РЂА

– Слушај, слушај! – вриснуо је официр. – Иди за њим, ухвати га, задави га, бij га ногама, поломи му ребра, ударај га до смрти, учини шта хоћеш, али ухвати тог човека!

– Седи, младићу! – рече официр.

– Хвала – младић седе.

– О теби сам чуо говоркања – рече официр љубазно. – Ох, ништа посебно. Твоја нервоза. Ниси баш како треба. Има неколико месеци како сам чуо за тебе и помишљао да те позовем. Мислио сам да би било добро да промениш посао. На пример, да одеш преко мора и радиш у некој другој Ратној зони. Посао у канцеларији те убија. Како би било да се вратиш старом добром ратовању?

– Не мислим тако – рече млади наредник.

– Шта онда хоћеш?

Наредник слеже раменима и загледа се у руке.

– Да живим у миру. Да видим да су, преко ноћи, сви топови на свету зарђали, да су бактерије у бомбама постале стерилне, да су тенкови, изненада, као праисторијске животиње, потонули у јаме. То бих ја хтео.

– То бисмо сви ми желели, наравно – рече официр. – А сада, престани с тим занесењачким причама и реци ми где би желео да те пошаљем. Изабери: западна или северна Ратна зона. – Официр је ударио по ружичастој мапи на столу.

Али, наредник је проговорио загледан у руке, окретао их, загледао прсте. – Шта бисте ви официри радили, шта би мушкарци радили, шта би свет радио када би се сви сутра пробудили на топовима претвореним у љуспасте рушевине?

Официр је увидео да мора да буде пажљив са наредником. Мирно се насмејао.

– То је занимљиво питање. Волим да разговарам о таквим теоријама. Мој одговор је да би дошло до опште паинике. Свака нација помислила би за себе да је једина ненаоружана нација на свету и кривила би своје непријатеље због несреће. Дошло би до таласа самоубистава, залихе би се испразниле, милиони би били унесрећени.

– Али, после тога – рече наредник – пошто схватите да је свака нација заиста ненаоружана и да нема од чега да страхује, ако је све спремно за нови почетак, шта онда?

– Наоружали би се што је могуће пре.

– А шта ако се могу спречити?

– Онда би се тукли песницама, ако дође до тога. Огромне армије људи са рукавицама од челичних бодљи стајале би на националним границама. Ако им се одузму рукавице, користили би се прстима и ногама. Ако им искључиш ноге, они би пљували једни на друге. Ако им уклониш језике и зачепиш уста, испунили би атмосферу мржњом тако да би комарци падали на земљу, а птице се мртве стропоштавале са телефонских жица.

– Значи, ви мислите да то не би помогло? – рече наредник.

– Свакако, не. Цивилизација би бректала и умрла.

Младић је затресао главом. – А можда Ви обмањујете и себе и мене јер имате леп, угодан посао.

– Назовимо то 90 одсто цинизмом, а 10 одсто рационалисањем стања. Ипак, заборави и одбаци то рђање.

Наредник подиже главу. – Како сте сазнали да сам то постигао?

– Постигао шта?

– Рђање, наравно.

– О чему говориш?

– Могу то, знате, да учиним. Могу да започнем са рђом ноћас ако желим.

Официр се насмејао. – Ниште, ваљда, озбиљни?

– Јесам. Хтео сам да дођем до Вас. Драго ми је што сте ме позвали. Радио сам на овом открићу дуго. То ми је био сан. То је повезано са грађом неких атома. Ако их проучавате, видећете да је грађа атома челика у наоружању одређена.

Тражио сам фактор неравнотеже. Проучавао сам, знате, физику и металургију. Открио сам да је фактор рђања у ваздуху стално присутан. Водена пара. Требало је да нађем начина да „потресем" челик. Тада би водена пара преузела остало. Наравно, не све метале. Наша цивилизација је подигнута на челику, а ја не бих желео да уништим већину грађевина. Уништио бих само топове и гранате, тенкове, авионе, и ратне бродове. Могу да створим, ако је потребно, од бакра, месинга и алуминијума, машине које ће радити. Прошао бих само поред оружја, био му близу и уништио га.

Официр се наднео преко клупе буљећи у наредника. – Могу ли те нешто питати?

– Да.

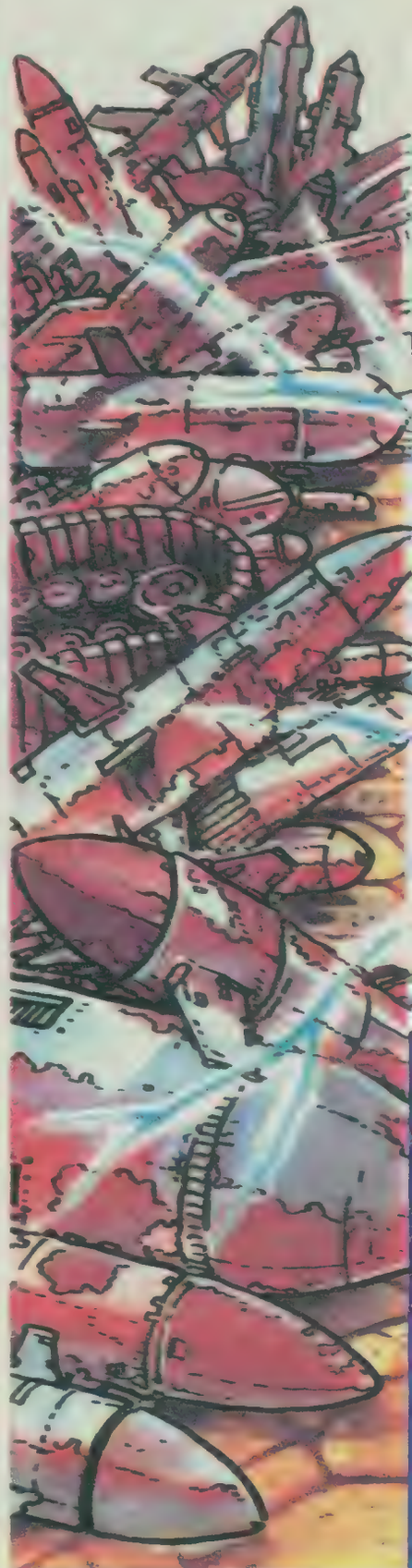

– Да не помишљаш, можда, да си Бог?

– Не могу рећи да јесам. Али, сматрам да је добро ово што сам открио, ако сте на то мислили.

Официр је посегао у џеп и извукао скупоцено пенкало затворено пушчаном чауром. Писао је китњастим рукописом.

– Желео бих да по подне однесеш ово доктору Метјусу због комплетног прегледа. Ја не очекујем ништа лоше, схвати. Али, зар не мислиш да би требало да видиш доктора?

– Мислите да Вас лажем? – рече наредник. – Не лажем. Она је толико мала да се не може сакрити у ову кутију цигарета. Она делује на хиљаду и три стотине километара укруг. Могао бих да обиђем Земљу за неколико дана са машином подешеном на одређену врсту челика. Друге нације не могу да нас покоре јер бих уништио и њихово оружје. Одлетећу у Европу. Идућег месеца у ово време свет ће заувек бити ослобођен рата. Ни сам не знам како сам дошао до открића. Немогуће је. Исто као и атомска бомба. Чекао сам месец дана да добро размислим. Бринуо сам о томе шта ће се догодити. Али, сада сам врло близу одлуке. Разговор са Вама помогао ми је да рашчистим ствари. Нико није помишљао да авион може да узлети, нико није помишљао да атом може да експлодира и нико не мисли да ће настати мир, али хоће.

– Однеси ову хартију доктору Метјусу, хоћеш ли? – рече официр оштро.

Наредник устаде. – Значи, нећете ме послати ни у једну нову зону?

– Не одмах, предомислио сам се. Нека Метјус одлучи.

– Ја сам већ одлучно – рече младић. – Напуштам касарну за неколико минута. Имам пропусницу. Много вам хвала што сте ми поклонили неколико минута Вашег драгоценог времена.

– Слушај, наредниче. Немој да гледаш на ствари сувише озбиљно. Не можеш да идеш. Нико ти неће учинити ништа нажао.

– Тако је. Због тога што ми нико не верује. Због, сер.

Наредник је отворио врата и изашао напоље.

Врата се затворише и официр остаде сам. Уздахнуо је и покрио лице рукама. Телефон зазвони. Расејано подиже слушалицу.

– Ох, хало, докторе. Управо сам се спремао да те назовем. – Заћутао је. – Да, намеравао сам да ти га пошаљем. Слушај, је ли у реду да тај младић лута около? Значи, у реду је. Ако ти тако кажеш. Вероватно му је потребан одмор, дуг, добар одмор. Јадни дечак, има занимљиву фикс-идеју. Да, да. Срамота је. Али, ето шта може да учини рат дуг 16 година.

Глас из слушалице је шуштао. Официр је слушао и климао. – Записаћу то. Само тренутак. – Посегнуо је за пенкалом. – Сачекај секунд. Увек затурим ствари – тапкао је по џепу. Овде ми је малопре било пенкало. Чекај.

Спустио је слушалицу и претражио сто вадећи фиоке. Проверио је поново џеп на блузи. Престао је да се помера. Рука му је лагано клизнула у џеп.

Завукао је палац и

Илустровао: Добросав Боб Живковић

кажипрст дубоко и извукао нешто.

По упијачу на столу расуо је мало прашинасте, жуто-црвене рђе.

Нетремице је гледао неколико тренутака, а онда подигао слушалицу.

– Метју – рече – ослободи линију! Брзо! – Зачуло се шкљоцање слушалице. Онда је окренуо број.

– Хало, стражарска станица? Слушајте, поред вас ће, сваког тренутка, проћи човек. Знате га. Наредник Холис. Зауставите га, пуцајте у њега, убијте га ако је потребно, не постављајте питања, убијте га, чујете!

– Али, сер – рече збуњени глас на другом крају жице. – Не могу, просто не могу...

– Како то мислиш, да не можеш, до ђавола!

– Зато... – Глас нестаде. Могло се чути на километар како стражар дахће у слушалицу.

Официр протресе телефон.

– Слушај ме, слушај, припреми пушку!

– Не могу убити никога – рече стражар.

Официр клону у столицу. Трептао је и хуктао око пола минута.

Напољу, сада није требало да гледа, нити је ко требало да му каже, хангари су се рушили од мекане црвене рђе, авиони су нестајали у облаку смеђе рђе; тенкови су тонули, тонули полако у вруће асфалтне путеве – као диносауруси. Зар није младић тако казао? И камиони су нестајали у жутом диму, возачи су им падали уз пут и само су гуме колутале аутопутевима...

– Сер... – рече стражар који је, негде далеко, ово гледао. – Ох, боже...

– Слушај, слушај! – врискао је официр. – Иди за њим, ухвати га, задави га, бij га ногама, поломи му ребра, ударај га до смрти, учини шта хоћеш, али ухвати тог човека. Одлазим! – Спустио је слушалицу.

Инстинктивно је извукао доњу ладицу да узме службени пиштољ. Гомила браонкасте рђе била је у новој кожној футроли. Опсова и устаде.

На путу из канцеларије зграби столицу. То је дрво, помисли. Добро, старо дрво, добри, стари јавор. Удари је двапут о зид и она се поломи. Узе једну од ногу и стеже је у руци. Лице му је било ужарено, ваздух му је фрктао у ноздрвама, уста су му била отворена. Удари по длану ногом од столице. – Добро, проклето било, хајде!

Изјури вриштећи и залупи врата.

P. J.

ЗАБАВНИКОВА SF МОЗГАЛИЦА

Мартин Гарднер

Докторска дилема

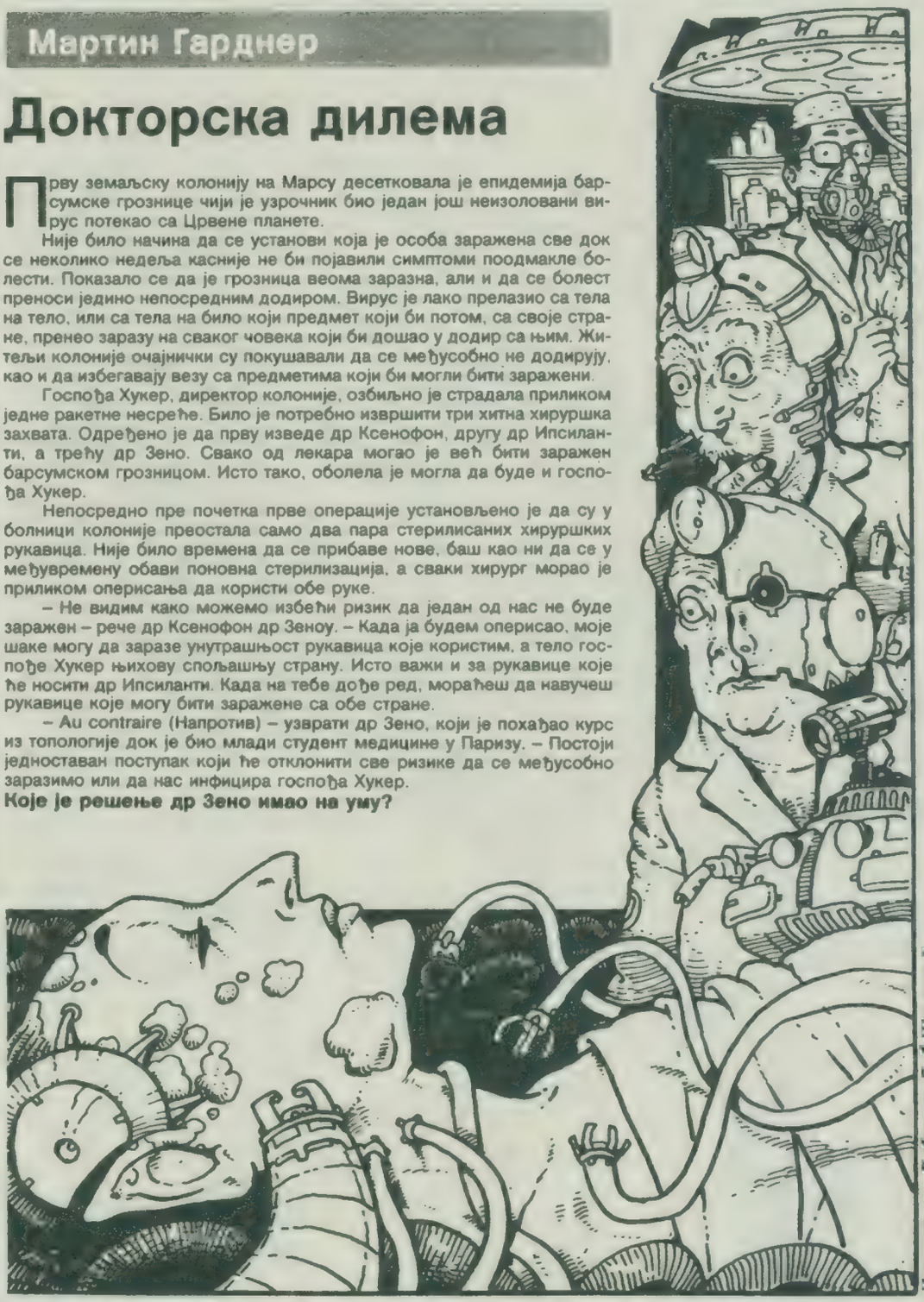

Прву земаљску колонију на Марсу десетковала је епидемија барсумске грознице чији је узрочник био један још неизоловани вирус потекао са Црвене планете.

Није било начина да се установи која је особа заражена све док се неколико недеља касније не би појавили симптоми поодмакле болести. Показало се да је грозница веома заразна, али и да се болест преноси једино непосредним додиром. Вирус је лако прелазио са тела на тело, или са тела на било који предмет који би потом, са своје стране, пренео заразу на сваког човека који би дошао у додир са њим. Житељи колоније очајнички су покушавали да се међусобно не додирују, као и да избегавају везу са предметима који би могли бити заражени.

Госпођа Хукер, директор колоније, озбиљно је страдала приликом једне ракетне несреће. Било је потребно извршити три хитна хируршка захвата. Одређено је да прву изведе др Ксенофон, другу др Ипсиланти, а трећу др Зено. Свако од лекара могао је већ бити заражен барсумском грозницом. Исто тако, оболела је могла да буде и госпођа Хукер.

Непосредно пре почетка прве операције установљено је да су у болници колоније преостала само два пара стерилисаних хируршких рукавица. Није било времена да се прибаве нове, баш као ни да се у међувремену обави поновна стерилизација, а сваки хирург морао је приликом операсања да користи обе руке.

– Не видим како можемо избећи ризик да један од нас не буде заражен – рече др Ксенофон др Зеноу. – Када ја будем оперисао, моје шаке могу да заразе унутрашњост рукавица које користим, а тело госпође Хукер њихову спољашњу страну. Исто важи и за рукавице које ће носити др Ипсиланти. Када на тебе дође ред, мораћеш да навучеш рукавице које могу бити заражене са обе стране.

– Au contraire (Напротив) – узврати др Зено, који је похађао курс из топологије док је био млади студент медицине у Паризу. – Постоји једноставан поступак који ће отклонити све ризике да се међусобно заразимо или да нас инфицира госпођа Хукер.

Које је решење др Зено имао на уму?

Илустровао: Добросав Боб Живковић

На изглед једноставан задатак зар не? А можда вам неће изгледати тако када почнете да га решавате...

У сваком случају, плодови ваше SF оштроумности и домишљатости треба да стигну у редакцију „Политикиног Забавника" (11000 Београд, Македонска 29), са назнаком „За ЗАБАВНИКОВУ SF мозгалицу", закључно са четвртком 14. 11. 1991, било у писму или на дописници.

Десет читалаца који поред тачног одговора буду имали и среће приликом жребања чека нарочита награда коју додељује водећа домаћа библиотека научне фантастике ПОЛАРИС: једно од дела, по властитом избору читаоца, из огласа библиотеке ПОЛАРИС. Зато је потребно да, поред решења, наведете и које бисте дело желели да вам ПОЛАРИС пошаље уколико вам богиња Талија буде наклоњена, те баш вас извучемо из бубња. Имена награђених објавићемо у „Забавнику" број 2086. који излази 20. 12. 1991.

●●●

Разуме се, не морате да чекате толико дуго, нити да се ослањате на своју срећну звезду да бисте уживали у сјајним делима научне и епске фантастике, као и популарне науке, које вам нуди библиотека ПОЛАРИС. Већ данас можете попунити наруџбеницу и послати је на адресу ПОЛАРИСА – само неколико дана касније одважно ћете се отиснути на чудесна путовања у очаравајуће светове маште и будућности, које вам отвара ова едиција.

НАЈСТАРИЈА ДОМАЋА ПРИВАТНА ИЗДАВАЧКА КУЋА
ПОЛАРИС

позива вас да под најповољнијим условима обезбедите свој примерак неког од великих хитова из наше три атрактивне едиције

Едиција научне фантастике ПОЛАРИС

1. Исак Асимов, САБРАНИ РОБОТИ, 800 дин.
2. Исак Асимов, ЧЕЛИЧНЕ ПЕЋИНЕ, 300 дин.
3. Исак Асимов, ГОЛО СУНЦЕ, 300 дин.
4. Исак Асимов, КРАЈ ВЕЧНОСТИ, 300 дин.
5. Исак Асимов/Роберт Силверберг, СПУШТАЊЕ НОЋИ, 400 дин.
6. Артур Кларк, ПАД МЕСЕЧЕВЕ ПРАШИНЕ, 350 дин.
7. Артур Кларк, 2001: ОДИСЕЈА У СВЕМИРУ, 300 дин.
8. Артур Кларк, 2010: ДРУГА ОДИСЕЈА, 400 дин.
9. Артур Кларк, 2061: ТРЕЋА ОДИСЕЈА, 350 дин.
10. Артур Кларк, СУСРЕТ СА РАМОМ, 300 дин.
11. Артур Кларк/Џентри Ли, РАМА II, 450 дин.
12. Артур Кларк/Џентри Ли, ВРТ РАМЕ, 500 дин.
13. Артур Кларк, ГРАД И ЗВЕЗДЕ, 400 дин.
14. Артур Кларк/Грегори Бенфорд, С ОНЕ СТРАНЕ СПУШТАЊА НОЋИ, 500 дин.
15. Френк Херберт, БОЖАНСКИ ЦАР ДИНЕ (I–II), 500 дин.
16. Френк Херберт, ЈЕРЕТИЦИ ДИНЕ (I–II), 500 дин.
17. Френк Херберт, КАПИТОЛ ДИНА (I–II), 500 дин.
18. Фредерик Пол, КАПИЈА, 450 дин.
19. Фредерик Пол, С ОНЕ СТРАНЕ ПЛАВОГ ОБЗОРЈА ДОГАЂАЊА, 550 дин.
20. Фредерик Пол, СУСРЕТ СА ХИЧИЈИМА, 600 дин.
21. Фредерик Пол, АНАЛИ ХИЧИЈА, 500 дин.
22. Фредерик Пол, КАПИЈСКО ПУТОВАЊЕ, 450 дин.
23. Џин Волф, СЕНКА МУЧИТЕЉА, 400 дин.
24. Џин Волф, КАНЏА ПОМИРИТЕЉА, 400 дин.
25. Џин Волф, МАЧ ЛИКТОРА, 400 дин.
26. Џин Волф, ЦИТАДЕЛА АУТАРХА, 400 дин.
27. Џин Волф, УРТ НОВОГ СУНЦА, 500 дин.

Едиција епске фантастике РУНЕ

28. Клајв Баркер, УТКАНИ СВЕТ, 500 дин.
29. Кетрин Невил, ОСМИЦА, 500 дин.
30. Стивен Доналдсон, КОБ ПОГЛАВАРА КЛЕТНИКА, 500 дин.
31. Стивен Доналдсон, РАТ ЗЛОЗЕМЉА, 500 дин.
32. Стивен Доналдсон, МОЋ ОЧУВАЊА, 500 дин.
33. Стивен Доналдсон, РАЊЕНА ДОМАЈА, 500 дин.
34. Урсула Легвин, ЗЕМЉОМОРЈЕ, 600 дин.
35. Урсула Легвин, ТЕХАНУ, 300 дин.

Едиција популарне науке СФИНГА

36. Алберт Ајнштајн, МОЈА ТЕОРИЈА, 300 дин.
37. Алберт Ајнштајн, МОЈ ПОГЛЕД НА СВЕТ, 300 дин.
38. Исак Асимов, ЖИВОТ У СВЕМИРУ, 350 дин.

ВАНРЕДНА ИЗДАЊА

39 Зоран Живковић, ЕНЦИКЛОПЕДИЈА НАУЧНЕ ФАНТАСТИКЕ (I–II), 1200 дин.

НАРУЏБЕНИЦА

Овим се неопозиво претплаћујем на следеће књиге (навести редне бројеве одабраних наслова): _____
Обавезујем се да ћу уплату извршити у року од три дана пошто од издавача добијем поштанску упутницу попуњену на збирни износ наруџбенице.

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ: _____

ПОШТАНСКИ БРОЈ И МЕСТО: _____

УЛИЦА И БРОЈ: _____

ТЕЛЕФОН: _____

Молимо да наруџбеницу попуните читко штампаним словима и да је пошаљете на адресу:

Библиотека ПОЛАРИС
др Зоран Живковић
Сењачка 32
11000 Београд

Сва додатна обавештења можете, преко целог дана, добити на телефон: 011/652-304.

ЕНИГМАТИКА

Припремају: М. Јеленковић и З. Зељковић

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

ВОДОРАВНО: 1. Подофицирски чин – База, основа, **2.** Дирекција – Брат од миља, **3.** Произвођач кравата – **Група певача са слике, 4.** Контролори – Лука у Израелу, **5.** Кобила од годину дана, **6.** Седа коса, **7.** Ознака за ампер – Саставна веза – Узвик за терање живине, **8.** Ауто-ознака за Холандију – Стара мера за тежину, **9.** Име америчког глумца Хофмана, **10.** Једнако, истоветно – Ауто-ознака за Италију, **11.** Јунак Андрићеве приповетке.

УСПРАВНО: 1. Име и презиме певача са слике, 2. Прибори – Каубојско уже са омчом, **3.** Народ у Индији и на Цејлону – Страница (скр.), **4.** Навој (мн.) – Отеклина, **5.** Име и презиме италијанске певачице канцона – Прво слово, **6.** Некад познати јапански гимнастичар – Становник горњег Полимља, Хашанин, **7.** Мера за површину земље, **8.** Стари номадски народ, Авари, **9.** Својеручно (скр.), **10.** Стара јапанска престоница, **11.** Сливник за воду са крова, **12.** Капија (покрајински).

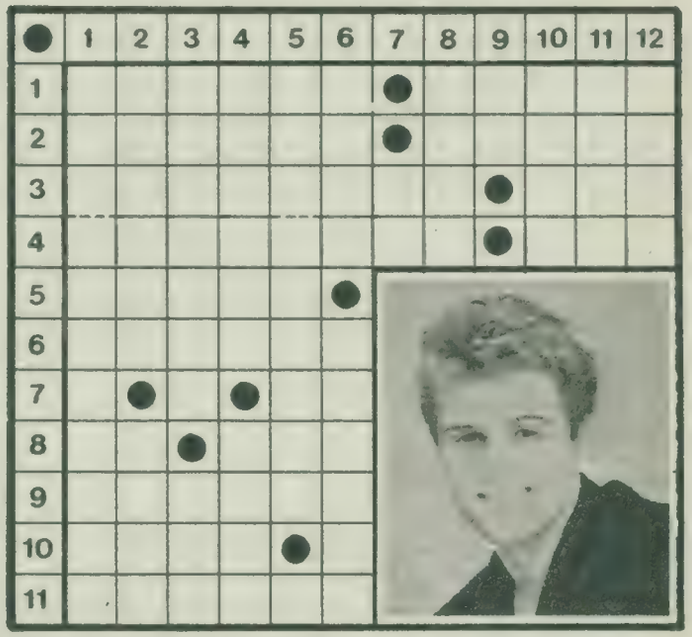

КУТИЈА

Која је од ове четири кутије истоветна са горе расклопљеном?

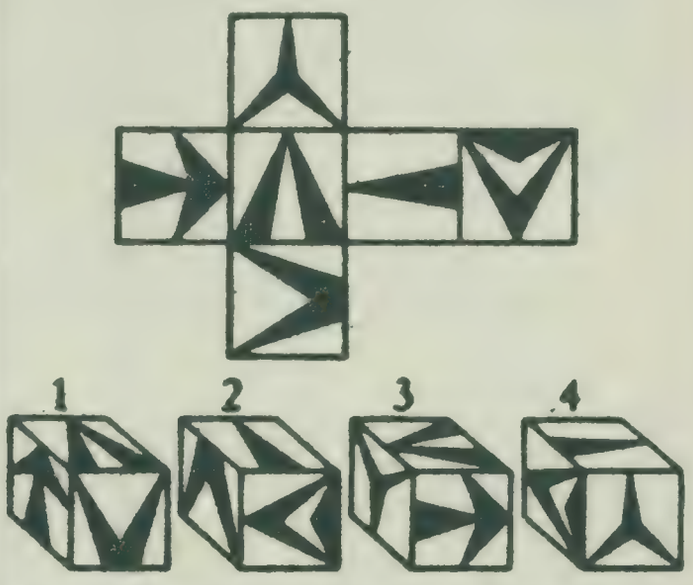

РЕШЕЊА ЕНИГМАТИКЕ НА СТРАНАМА МАЛЕ ПОШТЕ

ПОКАЖИТЕ ЗУБЕ!!

Природа је, што се зуба тиче, пронашла заиста невероватно разноликa решења. Ево само неких.

Да почнемо од **човека.** Број зуба: 32, по 16 у доњој и горњој вилици. Облик врло различит: 4 секутића, 2 очњака, 4 преткутњака и 6 кутњака. Ова разноликост сведочи да је човек „свашто-јед", односно да је и биљојед и месождер.

Млечни зуби, укупно их је 20, почињу да ничу код детета од 6. до 9. месеца, а њихов се раст завршава обично половином треће године. Негде у 6 – 7 година њих почињу да смењују стални зуби који се развијају већ од прве године живота, али тек тада пробијају. Два крајња кутњака појављују се од 18 до 25 године, па их због тога називају „зуби мудрости" или умњаци мада није утврђено да власнику обавезно доносе и зрелост.

●

Зубало типичне звери – **риса** изгледа задивљујуће: очњаци – сабље, секутићи оштри као жилет. Да би откинуо парче плена, које ће исцела прогутати, рису помажу месождерски зуби, раскидачи, најкрупнији и са оштрим врховима, по један у доњој и горњој чељусти.

●

Кулан (Equus hemionus), полумагарац с ушима дужим од коња а краћим но код магарца, који живи у Тибету, Монголији, Ирану, као и његови сродници копитари, биљојед је, а његови крупни кутњаци прави су жрвањ. Површина за жвакање код њих је повећана јер нема удубљења у горњем слоју глеђи.

●

Највећи копнени сисар **слон** има само шест зуба, али каквих! Од предњих зуба преостале су у чељусти само две кљове, заправо спољни секутићи који штрче из уста и могу израсти до 2,5 метра у дужину и 75 килограма тежине и 4 кутњака, по два у свакој чељусти. Слон сваког дана „преради" на десетине килограма траве, плодова, грања. Која би глеђ издржала овакав терет? Спасава га мењање зуба у 2, 5, 9. и 15. години живота. Смена се понавља и у зрелом добу животиња, али никад више од два пута. Са сваком променом зуба повећава им се површина: у првој години живота на круници једног кутњака има 12 – 14 слојева глеђи, код одраслих и целих 24. Површина за жвакање достиже тада рекордну величину у укупном живом свету – 400 квадратних центиметара (кутњак је дугачак 40, а широк 10 центиметара)! Последња смена зуба обично најављује крај слона који може да поживи 70 – 80 година.

Животиња којој заиста најмање прети опасност да остане без зуба и спадне на социјалне је ајкула. У чељусти овог морског разбојника налази се на хиљаду зуба оштрих као пила који су поређани у више редова. Иза сваког активног зуба чучи резервни увек спреман да замени истрошени. Најчешће су ови опасни зуби код морског пса троугласти, мада има и много подваријанти: оштро назубљених (пас људождер), са бочним израштајима, сабљастих. Занимљиво је да се ајкулини зуби, као и њена крљушт, састоје од исте материје – и по грађи се не разликују: састоје се од дентина, покривени су глеђу а имају и пулпарне канале у којима су смештени нерви и крвни судови.

●

Пољској волухарици, једној врсти примитивног миша, као и свим глодарима, секутићи расту целог живота јер ова зверчица не престаје да ради чељустима, гризе корење, семење, мале лешнике, инсекте, рије земљу. Грађа ових секутића врло је занимљива: предња страна им је прекривена слојем чврсте глеђи, док је остали део зуба грађен од мекшег дентина. На тај се начин зуб неравномерно троши и увек остаје зашиљен.

Ако се глодари не хране одговарајућом храном, предњи зуби им израсту сувише што за њих може бити погибељно – зец или кунић више не могу да узимају храну и угину. У зоолошким вртовима знају за ову опасност, па у јеловник глодара обавезно убацују гранчице и јасиково пруће. Волухарица нема очњаке јер јој нису потребни, и ту се ствара празан простор (диастема), али су јој зато кутњаци, који трпе знатан терет, право ренде.

ЖВАКА ДА - БОМБОНА НЕ

● Болести зуба спадају у најраспрострањеније на нашој планети. Донедавно смо сви били равноправни пред овим злом, али последњих година у Норвешкој, Белгији, Холандији, Финској, САД и неким другим земљама стање се променило набоље. Истраживања спроведена у Берну (Швајцарска) показала су да половина прегледаних дванаестогодишњака није имала ниједан пломбиран зуб. Успех је резултат велике кампање у заштити зуба пре но што се појави каријес.

● У Финској постаје све популарније једно ново занимање: зубар-хигијеничар. То је особа са минимално знања из стоматологије која може да буде помоћник лекара док, рецимо, прегледа децу у вртићу или школи. Његов се главни посао, међутим, састоји у томе да (као код нас Бранко Коцкица) на занимљив начин убедљиво увери „публику" у потребу неговања зуба, а ако треба и да им сам то покаже. Захваљујући овом новом позиву у Финској је за последњих пет година број оних који пате од каријеса четири пута мањи!

● У САД је ова невоља решена уз помоћ такозване „социјалне математике". „Израчунајте сами", упозоравају Американце: „прва посета зубару, укључујући преглед и уклањање почетних појава каријеса, стајаће вас 35–70 долара, а за сложенију поправку платићете 150–180 долара. А ако наступе компликације, неће вам ни 350 долара бити довољно. Зато не губите ни време ни новац." И, ови аргументи су помогли – овде се број оболелих смањио 3–4 пута у последњих пет година. Побољшању је допринело и редовно сипање флуора у воду.

● Како се, осим редовног одласка на контролу, борити за здраве зубе? Смета ли им хладно, горко, слано, кисело? Здравим зубима – кажу лекари – ништа не смета. Осим слатког. Има случајева да за годину-две од лепих белих здравих зуба остану само гњили крњуци. Разлог – пацијент је сваког дана јео бомбоне. Од слаткиша нарочито страдају деца која тога нису ни свесна. Бомбоне су највеће зло за зубе! На истој црној листи су све врсте карамела, слатке, киселе...

● Зубе треба прати два пута дневно, али не да би се то само отаљало већ добро трљати 3–4 минута. Ако се при том појави мало крви из десни, не брините, све ће се средити после 5–7 дана.

КАКВЕ КО ЗУБЕ ИМА

Неке их животиње уопште немају (птице, рецимо), неке их имају на хиљаде (ајкула) плус резервне спремне да замене истрошене, а звечарка поседује зуб – на расклапање! Рекордер је слон са само шест, али каквих: две кљове дугачке и до 2,5 метра и тешке 75 килограма и четири кутњака од којих је сваки висок 40, а широк 10 центиметара

Крупан морски сисар **морж** разликује се од осталих својих сродника перајара по дугачким кљовама. То су, у ствари, горњи очњаци који код мужјака нарасту и до 75 центиметара а сваки тежи до три килограма. Њима морж прекопава морско дно у потрази за храном, кљове пободене у лед (као што алпиниста зарије цепин) помажу му да се из воде успне на санту или копно, а служе му и као оружје у борби с непријатељем – тела моржева сва су избраздана ожиљцима из двобоја са супарницима. Пљоснатим кутњацима моржеви крцкају ракове и шкољке, своју омиљену посластицу.

Дивља свиња **бабируса,** изванредно укусног меса, која обитава на острвима Сулавеси (Индонезија), Буру и Целебес у источној Индонезији, изгледа врло необично. Њени горњи очњаци често растући пробију кожу губице, а код старих примерака понекад се савију у круг пречника тридесетак центиметара и урасту у кост горње чељусти. Не зна се да ли ове претерано израсле кљове имају неку намену јер њима располажу само мужјаци и вероватно су само украс јачег пола иако, свакако, штите њушку при ровању тла.

Оштар предњи зуб **звечарке** која (осим једне врсте) живи искључиво у Северној Америци, има канал кроз који допрема отров. Зуб овог гмизавца ради слично као игла шприца, њиме она као инјекцијом убризгава отров у тело жртве. Још једна особеност: отровни зуби ове змије су на расклапање: док чегртуша мирује, они су склопљени и приљубљени уз непце, а борбени положај заузимају захваљујући нарочитим мишићима који их расклопе и придржавају. А онда, јао си га оном ко јој се нађе на путу.

Припремила
В. Милићевић

Уређује: Вито Недељковић

Татарска вест

Прочитао сам у новинама израз „татарска вест". Желео бих да ми објасните њено значење.

Ј. БОШКОВИЋ
Бијељина

Овај израз потиче још из времена Кримског рата 1854. године. Један Татарин донео је потпуно нетачну вест о паду града Севастопоља. Од тада се овај израз употребљава за непоуздану вест.

Астронаутско одело

Може ли астронаут, у случају опасности, да напусти васионски брод само у астронаутском оделу?

ЈОН ЛАПАДАТ
Ульм

Услове сличне онима на Земљи астронауту у васионском броду или станици у орбити готово у потпуности обезбеђује његово одело. За напуштање брода или станице ипак му је потребно нарочито одело које мора да му обезбеди ваздух за дисање, неопходан притисак и атмосферу која служи као заштита од радијације. Одело је истовремено и заштита од хладноће у васиони. За астронаута је његово одело сопствени мали свет јер кад се он вине у васиону, за собом оставља сигурну заштиту атмосфере коју ми на Земљи сматрамо нечим што је природно.

Школа сликања

Моја другарица и ја волимо сликарство и пошто сматрамо да имамо талента, желеле бисмо да похађамо неку допунску школу или курс цртања. Намеравамо да после основне школе упишемо средњу уметничку школу за дизајн. Занима нас да ли у Београду постоји нека школа сликарства или цртања.

АНДРЕА и ЈАСНА
Београд

Сазнали смо да на Сењаку, у улици Владете Ковачевића бр. 6, при библиотеци „Вука Динић", однедавно ради школа сликарства. Постоје курсеви за млађи узраст, припремни за средње уметничке школе, припремни за факул-

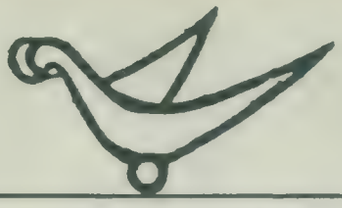

INTERNATIONAL PEN FRIENDS

ПЕРО ЈЕ МОЋНИЈЕ ОД МАЧА!

Највећа дописна организација на свету, у коју је учлањено преко 300.000 људи из 156 земаља света, свих годишта и занимања, позива те да постанеш њен члан. Наш циљ је превазилажење националних баријера, а омогућавамо ти да вежбаш стил писања, било који светски језик, да размењујеш посете, да ширш своја знања, да постанеш грађанин света...

Твоји потомци кретаће се интерпланетарно, а њихови интергалактички... Зато, док не буде касно...

Удахни космополитски дах!

Александар Лазић
Сање Живановић 16, 11000 Београд, Југославија

ЗЛАТНО ПЕРО БЕОГРАДА

У оштрој конкуренцији за већ традиционалну награду, „Златно перо Београда" жири „Политикиног Забавника" одлучио је да награди Љиљану Стојановић која се у уметничком свету појавила осамдесетих година. Први пут је излагала 1979.

На самом почетку сликарског стваралаштва Љиљане Стојановић речено је да је „ваљано упозната са свим занатским тајнама. Зато између њене руке и металне плоче на којој обавља своју дужност нема неспоразума... На њеним листовима нема сувишних украса нити лажног кићења."

Иако је надахњују куполе, минарета, димњаци, чедресе и џамије, кажу критичари, узалуд би било тражити на њеним цртежима трагове носталгије за опојним мирисима Оријента и тајнама заборављених светова. Код ње све почиње из додира сна и јаве у тежњи да се све то обједини у чисте графичке ритмове. Управо због тога „Забавник" се определио да на 33. „Златном перу Београда" награди Љиљану Стојановић.

Мирјана Баран, Б. Радичевића 63, 22330 Нова Пазова – 14 година, воли фудбал, музику и дружење.

Милена Којадиновић, Пастерова 8/21, 21000 Нови Сад – воли музику, сакупља салвете.

Марта Роквић, Нова 104, 22400 Рума – 15 година, воли путовања, сакупља марке, разгледнице и салвете.

Ивана Ћирић, Краљице Катарине 93/8, 11030 Београд – 13 година, воли реп, сакупља марке, украсна писма и постере.

Милана Богић, Иве Лоле Рибара 87а, 21410 Футог – 13 година, жели да се дописује и размењује постере.

Марија Селенић, Поцерска 13, Јевремовац, 15000 Шабац – 10 година, жели да се дописује са вршњацима у знаку Овна, воли филм и музику, навија за Црвену звезду.

Ана-Марија Антић, Стевана Сремца 48/17, 18300 Пирот – 13 година, сакупља салвете, марке и постере.

Марко Трнавац, Хероја Маричића 97, 36000 Краљево – 8 година, сакупља марке и налепнице, навија за Црвену звезду.

Садик Вејзовић, Бијели Брег 24, 88000 Мостар – 14 година, сакупља постере, воли музику, навија за Вележ.

Ивана Тунић, Зелени венац 10, 24420 Кањижа – 14 година, воли музику, спорт и дописивање, сакупља постере.

Муневера Грошо, Руди Чајавец 2, 71250 Кисељак – 15 година, сакупља украсне гумице, жели да се дописује са свима који желе мир.

тет и четврти општи курс за љубитеље уметности.

Уз ове курсеве постоје и теоријска предавања из историје уметности и историје форме. За све детаље можете се распитати на телефоне 651-082 и 652-262.

Плавооки по жељи

Однедавно носим контактна сочива, али о њима мало знам, осим да су изум новијег датума. Доста тешко сам се навикао на њих, очи ми често сузе а два пута су ми и испадала. Има ли неких савременијих од ових која се праве код нас?

БОЈАН Д.
Ниш

Прва контактна сочива направио је А. Е. Фик још далеке 1887. године, али нису била баш погодна за употребу. У првој половини овог века оптичари су улагали велики труд да направе танка сочива која би лакше прилањала уз око. Узимао се отисак ока и рађено је стакло које је, уз одговарајућу тачност, покривало готово цело око. Она су могла да се користе само повремено. Године 1938. сочива су почела да се праве од пластике, а тек 1950. направљена су сочива мањег пречника која су покривала само рожњачу. Тачност им је омогућавала да „лебде" и не вређају око и могла су да се носе преко целог дана. Њихов пречник износио је од 7 до 11 mm а дебљина 0,1 до 1 mm.

Контактна сочива имају предност над наочарима не само зато што се не примећују него и због тога што омогућују много бољи вид и за спортисте су много практичнија.

Контактна сочива не могу да се користе за све поремећаје вида, а и многи не могу да се навикну на њих. Наша контактна сочива су веома доброг квалитета, нарочито она која се израђују у Охриду. И код нас и у свету сочива се усавршавају и све су боља. Познато је да их има и у боји тако да, по жељи, неко може да постане плавоок, црнооки...

РЕШЕЊЕ ЕНИГМАТИКЕ

УКРШТЕНЕ РЕЧИ – ВОДОРАВНО: водник, основ, управа, брале, кравата, „Руж", ревизори, Ака, омица, седина, а, и, иш, нл, ока, Дастин, исто, и, Ђоркан.

Кутија: 2

Сабина и Лела + оркестар = рок група

Молимо те, објави ово писмо јер је за нас од велике важности. Наиме, нас две обожавамо музику и одлучиле смо да оснујемо рок групу. Обе одлично певамо, па је, што се тиче вокала, све у реду, али још нисмо успеле да нађемо музичаре. Потребни су нам клавијатуриста, гитариста и бубњар. За текстове и музику некако бисмо се снашле, али није наодмет да нам се неко талентован за то јави.

САБИНА КАРИЋ и ЛЕЛА РАИЧИЋ
36300 Нови Пазар
Трнава

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

БРОЈ 2080

YU ISSN 0032-339X

Први број Политикиног Забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НИП „Политика"
др Живорад Минковић

Главни и одговорни уредник
Зефирино Граси

Помоћник главног уредника
Славољуб Кецић

Уредник стрипа
Мирјана Маринковић

Ликовно графички уредник
Соња Јашовић

РЕДАКЦИЈА:
Диего Варагић, Олга Вукадиновић, Бојана Дожић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Петар Милатовић, Вера Милићевић, Весна Минић, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрногић, Весна Софреновић, Војислав Стаменовић, Недељка Сташић, Даринка Тодоровић, Миленко Тодоровић и Бранислава Црномарковић.

ТЕХНИЧКА РЕДАКЦИЈА:
Душан Глушац, Радоје Савић, Зоран Петканић и Радана Весовић

СЕКРЕТАРИЈАТ:
Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА" – редакција „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК" Македонска 29, 11001 Београд, Поштански фах 124. Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761, претплата: 328-776. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Месечна 184,00 динара, тромесечна 552,00 динара, полугодишња 1.104,00 динара, годишња 2.208,00 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Месечна 368,00 динара, тромесечна 1.104,00 динара, полугодишња 2.208,00 динара, годишња 4.416,00 динара. Претплата се врши на жиро-рачун број 60601-603-24875, уз обавезну назнаку НИП „Политика" – ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ – ГОДИШЊА:

САД	USD	200.–
СР НЕМАЧКА	DEM	339.–
ШВЕДСКА	SEK	1.234.–
ФРАНЦУСКА	FRF	1.155.–
ШВАЈЦАРСКА	CHF	296.–

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НИП „Политика" код БЕОГРАДСКЕ БАНКЕ, Деоничарско друштво, Главна филијала, „ИНВЕСТБАНКА" – Београд, на рачун број: 60811-623-63-257310-999-00054, уз обавезну назнаку: ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

ИМПРЕСУМ (латински IMPRESSUM), штампана ствар, штампање, по закону обавезно означавање имена издавача и уредника, одговорних за садржину часописа.

ДРАГА ДЕЦО,
ИЗНЕНАЂЕЊЕ!
НОВЕ ГУМЕНЕ БОМБОНЕ
СА ВОЋНИМ УКУСИМА
ИСКРЦКАЈТЕ ВЕВЕРИЦУ!
gummy zoo
ПРОГУТАЈТЕ ЛАВА ДОК СПАВА!
ЈА САМ СЛАТКА ПАТКА!
ОДГРИЗИТЕ РИБИ РЕП!
ПОЈЕДИТЕ КРОКОДИЛА!
Soko Štark
Soko Štark
Soko Štark

РЕКЛИ СУ...

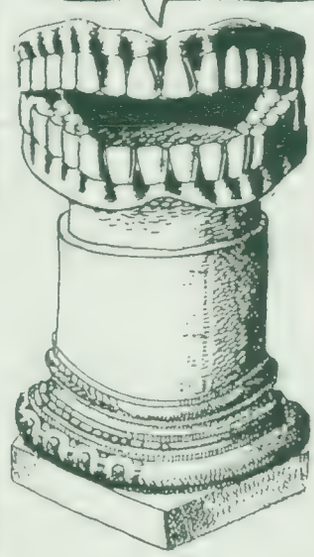

Кад би свако говорио само онда кад има нешто да каже, људски род би се одвикао од говора.

Сомерсет Мом
енглески писац (1874–1965)

Паметнији попушта: то је жалосна истина. На њој се заснива светска владавина глупости.

Мари фон Ебнер-Ешенбах
аустријска књижевница (1830–1916)

Не постоји пут ка миру: мир је пут.

Махатма Ганди
индијски борац за слободу (1869–1948)

Рај препознајемо тек кад будемо избачени из њега.

Херман Хесе
немачки писац (1877–1962)

Школе уче ђаке родољубљу, новине траже сензације, политичари се боре за поновни избор. Зато нико од то троје не може ништа учинити за спас човечанства

Бертранд Расел
енглески математичар и филозоф (1872–1970)

Ко је живео пре педесет година имао је невоља као и ми, али је бар знао одговоре на њих.

Жорж Сименон
белгијски писац (1903–1988)

Ленчарење је пријатно само онда кад имате гомилу послова који вас чекају.

Ноел Кауард
енглески глумац и комедиограф (1899–1973)

Људи добијају одликовања углавном зато што већ имају понеко одликовање.

Андре Франсоа-Понсе
француски дипломата и писац (1887–1978)

Ономе ко жели миран живот било би боље да се није родио у двадесетом веку.

Лав Давидович Троцки
руски политичар (1879–1940)

...Поноћ је угалопирала у несном уморне укућане, а никако да продужи даље...

Петар Милатовић
журналиста овдашњи

Честит човек задовољава се да сања о ономе што подлац спроводи у дело.

Платон
грчки филозоф (427–347. пре н.е.)

Знак је старости када између два искушења изаберете оно које вам омогућава да се до девет увече вратите кући.

Роналд Реган
бивши председник САД (рођен 1911)

Једна од главних мана многих књига јесте превелика удаљеност између прве и задње странице.

Роберт Лембке
немачки ТВ-водитељ (1913–1989)

Постоје две опасне странпутице: потпуно се одрећи разума и не признавати ништа осим разума.

Блез Паскал
француски математичар и мислилац (1623–1662)

WALT DISNEY
МИКИ
ГОСПОДЕ! ИСПАО САМ ПОСЛЕДЊИ ИДИОТ!
НЕМА ВЕЗЕ, УЈКА МИКИ! НИКО НИЈЕ САВРШЕН!
МОЈ УЈАК ЈЕ НЕВЕРОВАТНА ОСОБА!
АХА! И ЈА САМ ТО УВЕК ТВРДИО!
КАД НАПРАВИ НЕКУ ГРЕШКУ, ОН СЕ ИСКИДА ОД СЕКИРАЦИЈЕ!
МА НЕМОЈ!
А КАД УРАДИ НЕКУ ГЛУПОСТ...
ЈЕ Л'?
.., НЕ СПАВА ЦЕЛЕ НОЋИ!
ЈЕ Л'?
СВА СРЕЋА ДА СЕ НИСАМ ИЗМЕТНУО НА ЊЕГА...
...ЈЕ Л'?
ЈЕР СИГУРНО НЕ БИХ СПАВАО БАР ПОЛА ЖИВОТА!
ТО НЕ ВАЖИ ЗА МЕНЕ!
8-14
Distributed by King Features Syndicate
© 1988 The Walt Disney Company
All Rights Reserved

ПАМЕТЊАКОВИЋИ,
ИГРА ЗА ВАС!

„ЗАБАВНИКОВ" ЛАВИРИНТ

Паметњаковићи, покажите се! Прихватамо да вам у помоћ притекну и маме и тате, баке и деке, браћа и сестре... битно је да правилно решите лавиринт и пошаљете га на нашу адресу до назначеног рока.

Решење лавиринта број 3, који објављујемо у овом броју, треба да стигне на нашу адресу до следећег петка, 15. новембра 1991. године, до 12 часова. Сваког понедељка у присуству комисије НИП „Политика" извући ћемо 100 награда ЛЕГО коцака и то следећим редоследом:

1. Две награде: TECHNIC КОНТРОЛНИ ЦЕНТАР који садржи програмски компјутер, детаљни приручник са упутствима, два мотора од 9 V и бројне делове за градњу четири занимљива модела (8094)

2. Две награде: Електрични ЛЕГО воз који има локомотиву, вагоне, шине и друге додатке (7722)

3. Две награде: ЛЕГО воз без мотора са локомотивом, вагонима, фигурама људи и платформом. У упутству је приказано како возу може да се дода мотор од 4,5 V (7715)

4. Шест награда: TECHNIC камион за рели помоћ са управљачким зупчаником, мотором са клиповима, главним шинама и радилицом (8850)

5. Две награде: Противпожарни брод са хеликоптером са пумпом за гашење пожара, покретним подизачима... Брод који може да плови (4031)

6. Две награде: Рели возило, џип за рели вожњу са резервним точком. Могу да се направе и други модели рели возила (5550)

7. Двадесет награда: Обалска патрола са глисером (6353)

8. Десет награда: „Мрачна грмљавина" – брзи моторни чамац са два кријумчара и појасевима за спасавање (6679)

9. Две награде: Сафари камион са предњим и задњим вешањем (6672)

10. Две награде: камион за поправке са лифтом и платформом за раднике. Лифт се подиже и спушта (6671)

11. Десет награда: Градски аутомобил са кабином (6530)

12. Десет награда: Микролаки авион са контролним палицама (6529)

13. Десет награда: „Формула 1" са возачем (6526)

14. Десет награда: Тркачки аутомобил са возачем (6509)

15. Десет награда: Полицијски џип са полицајцем (6506)

● ***„ЗАБАВНИК" је обезбедио 500 ЛЕГО комплета за награде најспретнијим читаоцима! А да бисте добили једну од награда, потребно је да правилно решите загонетни лавиринт из „Забавника" и тачно решење пошаљете у назначеном року на нашу адресу...***

● **Награде су из најновијег, најневероватнијег ЛЕГО програма: велики контролни центар, камион за рели помоћ, рели возило, воз без мотора, мали воз, противпожарни брод са хеликоптером, аутомобил са кабином, тркачки аутомобил са возачем, полицијски џип са полицајцем, микролаки авион са контролним палицама, сафари камион, брзи моторни чамац „Мрачна грмљавина", камион за поправке са лифтом, „формула 1" са возачем, обалска патрола са глисером!**

● **И у следеће две недеље, на средњим страницама „Политикиног Забавника" чекаће вас загонетни лавиринт. Али, не радујте се прерано!**

„ЗАБАВНИКОВ" ЛАВИРИНТ

Крените од А да бисте изашли код Б.

Предлажемо да у решавању користите графитну оловку, а кад нађете ПРАВИ ПУТ, извуците га хемијском, фломастером или пенкалом. СРЕЋНО!!!

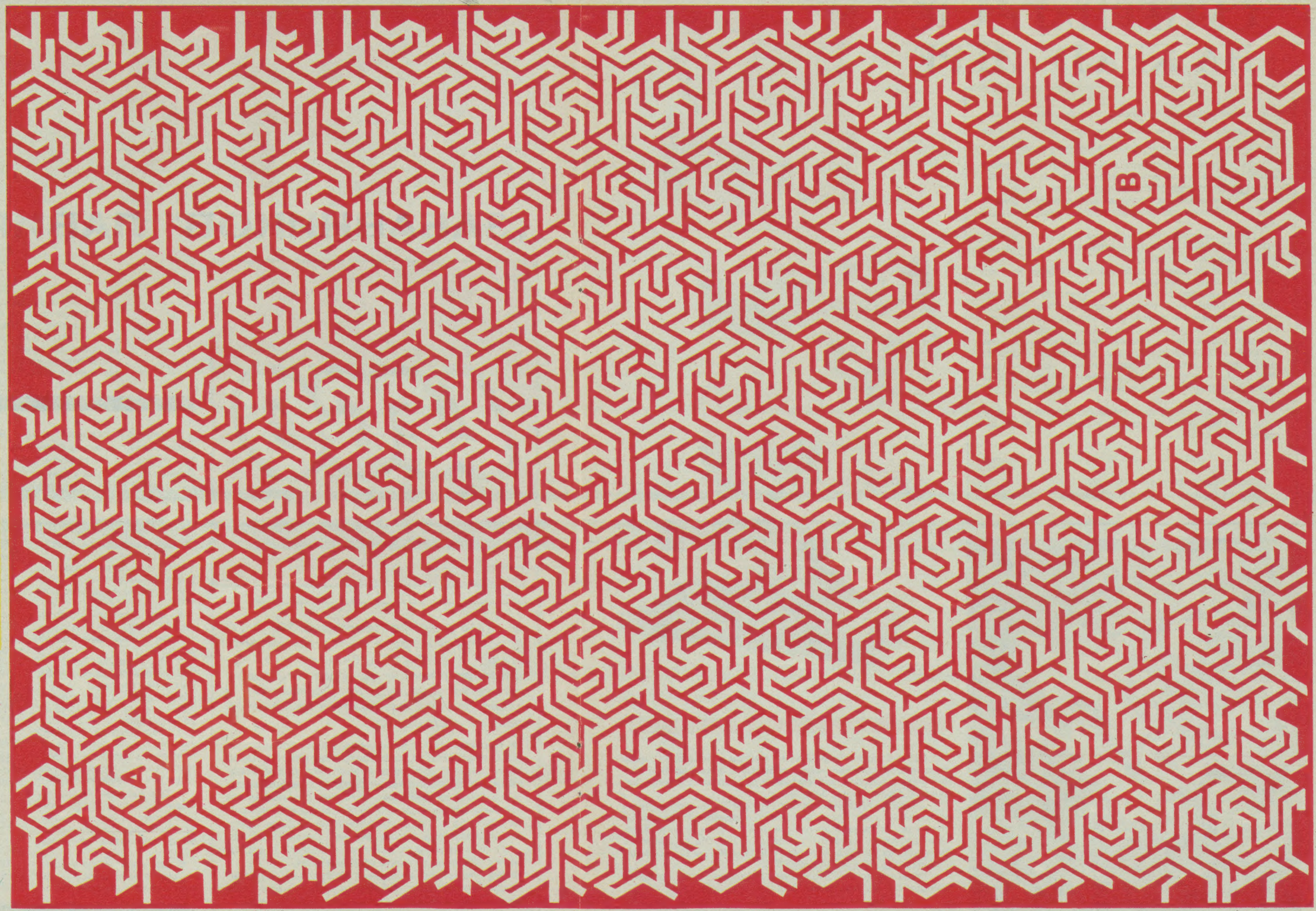

СУПЕРНАГРАДЕ НА КРАЈУ ИГРЕ

Сва ваша решења чуваћемо за извлачење супернаграде 2. децембра 1991. А супернаграде су заиста супер, невероватне, баш за паметњаковиће...

Пет недеља, пет лавиринata, 500 награда. Ствар је јасна, али ако сте се већ потрудили да нам пошаљете тачно решење лавиринта, а нисте имали среће у недељним извлачењима награда, не очајавајте! „Забавник" се побринуо за супернаграде на крају наградне игре.

Паметњаковићи, погодите шта су супернаграде! КОМПЛЕТИ СВИХ ПОЈЕДИНАЧНИХ НАГРАДА које вам поклањамо сваке недеље!

Од свих приспелих решења извући ћемо на крају игре ТРИ СУПЕРНАГРАДЕ.

Добитницима ових награда припашће оно што још нико добио није: по један велики контролни центар, камион за рели помоћ, рели возило, воз без мотора, мали воз, противпожарни брод са хеликоптером, аутомобил са кабином, тркачки аутомобил са возачем, полицијски џип са полицајцем, микролаки авион са контролним палицама, сафари камион, брзи моторни чамац „Мрачна грмљавина", камион за поправке са лифтом, „формула 1" са возачем и обалска патрола са глисером!

Укупно, сваког од добитника супернаграде очекује 15 комплета ЛЕГО производа вредности 100.000 динара!

ПЕТ УТЕШНИХ НАГРАДА је по један МИНИ-компјутер.

Паметњаковићи, ви сте на реду!

Имена добитника награда објављиваћемо у „Политикином Забавнику".

Све награде испоручићемо поштом у року од 30 дана од дана објављивања имена добитника, осим добитника из Београда и околине који су дужни да награде подигну у редакцији „Политикиног Забавника".

„ПАМЕТЊАКОВИЋИ", покажите се! Пажљиво проучите лавиринт из овог броја, решите га правилно, а средишње странице „Забавника" са лавиринтом и вашим тачним решењем пресавијте и ставите у коверат који треба да стигне на нашу адресу до следећег петка (15. 11. 1991) до 12 часова са назнаком: за Игру – „ЛАВИРИНТ".

Наша адреса је: „Политикин Забавник" 11001 Београд, Македонска 29, Поштански фах 124.